

genom sitt eget existensberättigande, att kapitalisterna exploaterar naturresurser på ett sätt som gör att dessa inte kan återhämtas och återskapas i naturlig takt. I det framtida samhället kommer detta inte längre att kunna ske. Den mänskliga utveckling som den frihetliga socialismen leder till bör understryka vikten av inbördes hjälpsamma relationer mellan arter och natur.

Det är värt att understryka att våra ekologiska förslag skiljer sig radikalt från "konservatism" och "primitivism". Från den förstnämnda, eftersom den innebär att klassamhället upprätthålls och att naturen helt och hållet görs till en handelsvara. Och från de senare, eftersom vi anser att förslaget om "anticivilisation" är en fullständig absurditet, som söker en romantisk återgång till ett avlägset förflutet eller, ännu värre, ett slags självmord för hela mänskligheten och ett förnekande av alla våra bidrag till naturens underhåll och välbefinnande.

Vi tror att ett samhälle som fullständigt respekterar sociekoologins principer endast kommer att vara möjligt då kapitalismen och staten ger vika för den frihetliga socialismen. Med den frihetliga socialismen hoppas vi därför att samhället och naturen åter ska kunna harmoniera, eftersom vi anser att "om vi inte skulle kunna grunda ett ekologiskt samhälle, förutom de katastrofala följder som detta skulle innebära, så skulle vår moraliska legitimitet stå på spel".⁽⁷⁴⁾

När teknologin används till förmån för arbetarna och utvecklas, när den kapitalistiska exploateringen upphört och arbetets frukter helt tillfaller arbetarna själva och full sysselsättning råder, kommer arbetarna att få mer tid över som kan brukas på tre sätt. För det första med den naturliga produktivitetstapp som den balanserade arbetet kommer att orsaka, eftersom den kommer att "avspecialisera" arbetskraften en aning. För det andra med politiska beslutsfattanden, som kommer att kräva tid för diskussioner och överväganden som skulle behöva göras på den självförvaltade arbetsplatsen och i samhället. Slutligen, med den återstående tiden – och vi tror att dessa förändringar kommer göra ledigheten mycket större än idag – kommer var och en kunna välja vad de vill göra: vila, fritid, utbildning, kulturutövning etc.

Beslut under självförvaltning behöver inte följa en specifik modell. Arbetar- och konsumentråden kan välja de lämpligaste tillvägagångssätten för direktdemokrati, där horisontella diskussioner och överläggningar är grundläggande, med tydlig framställning av idéer och diskussionsfrå-

---

⁽⁷⁴⁾ Ibid. Sociobiologia ou Ecologia Social? Rio de Janeiro: Achiamé, s/d, s. 71.

Socialanarkism och organisering

FARJ

2024 [2008]

Innehåll

Översättarens förord	4
Förord	5
Överblick	7
Om översättningen	9
Bakgrunden till 2008 års kongress och debatten om organisationen	11
Socialanarkism, klasskampen och center-periferi relationer	15
Anarkism i Brasilien: Förlust och försökt återhämtning av den sociala vektorn	23
Dominans- och exploateringssamhället: Kapitalism och stat	34
Slutmål: Social revolution och frihetlig socialism	47
Organisation och social kraft	64

an den inte finns någon möjlighet att utveckla en frihetlig socialism. Med teknologins intåg och dess tillämpning till förmån för arbete, och inte kapital, skulle det säkerligen ske en produktivitetsökning och följaktligen en betydande minskning av människors arbetstid, som skulle kunna användas till andra aktiviteter. Dessa teknologier kan också betraktas som ”vetenskapens underbara tillämpning i produktionen, [...] vars uppgift är att frigöra arbetaren, avlasta mänskligt arbete [och utgöra] ett framsteg som den civiliserade människan med rätta är stolt över”.⁽⁷²⁾ Självklart förstår vi att det finns bra och dålig teknologi och att samhället därför

inte behöver förkasta avancerad teknologi i stor skala, utan flytta den, vilket i synnerhet kräver en vidareutveckling av teknologin [i överensstämmelse] med ekologiska principer, vilket kommer att bidra till en ny harmonisering av samhället och den naturliga världen.⁽⁷³⁾

Denna strävan efter att använda teknologi som är förenlig med klimatet bör beaktas inom det framtida samhällets alla områden och uppfylla socialekologins krav.

Att försvara denna ekologiska medvetenhet innebär inte att människan skulle vara uppbunden naturlagarnas system, eftersom människan är en del av naturen och som sådan inte bör underkastas den. Självklart anser vi inte heller att dominansförhållandet mellan människa och natur bör fortsätta. Tvärtom måste det upphöra så snart som möjligt och ge vika för ett jämlikt förhållande mellan människa och natur.

Den ekologiska medvetenheten bör utvecklas under de kamper som föregår den revolutionära brytningen och i det framtida samhället självt, och baseras på de relationer av inbördes hjälp som Kropotkin teoretiserade. Denna utveckling skulle kunna ha som principiell referens att vi människor är en integrerad del av naturen ”som blir medveten om sig själv”, som Reclus uttryckte det.

Människan skiljer sig från andra naturelement och andra arter genom att upprätta sociala relationer med allt som omger henne, eftersom hon har förmågan att tänka om sig själv, att skapa teorier om verkligheten, och med dessa förmågor har hon lyckats att drastiskt förändra den miljö som är hennes omgivning. På så sätt innebär det kapitalistiska systemet,

⁽⁷²⁾ Mikhail Bakunin. *Federalismo, Socialismo e Antiteologismo*, s. 18.

⁽⁷³⁾ Murray Bookchin. ”Um Manifesto Ecológico: o poder de destruir, o poder de criar”. *Letra Livre* 31, s. 8.

let av uppsättningen arbetsuppgifter i genomsnitt är som allt annat innehåll som möjliggör alla andra arbeten. [...] Varje arbetare har ett arbete. Varje arbete innefattar många uppgifter. Arbetsuppgifterna anpassas till arbetarna och vice versa.⁽⁷⁰⁾

Målet med ett frihetligt socialistiskt arvode är att den ska styras av den kommunistiska principen ”från var och en efter förmåga, till var och en efter behov”. Vi förstår dock att implementeringen av denna princip implikerar att den libertarianska socialismen redan är i full funktion, med produktion i överflöd. Tills detta är möjligt kan ersättning ske enligt arbetsinsats eller -anstängning – vilket förstås som personlig uppoffring för den kollektiva nyttan. Ersättning efter arbetsinsats eller -ansträngning skulle innebära att alla som har en balanserad uppsättning uppgifter skulle få lika mycket och kunna välja hur de vill spendera det. Vissa skulle föredra att skaffa sig en sak eller två, andra skulle föredra att investera i fritid, mindre stressigt arbete, etc. En modell som ligger närmare den klassiska kollektivism som förespråkades av de federalister som arbetade inom IAA på 1800-talet.

För oss skulle det därför handla om en fungerande kollektivism, med maximen ”från var och en efter förmåga, till var och en efter arbetsinsats”, och vid den tidpunkt då det blir möjligt att tillämpa den kommunistiska principen, istället ge ”till var och en efter behov”. I själva verket blir detta ”en sekundär fråga, eftersom egendomsfrågan har lösts och det inte längre finns några kapitalister som tillägnar sig massornas arbete”.⁽⁷¹⁾

Marknaden skulle avskaffas, och i stället skulle ett självförvaltad planeringssystem införas där prissättningen sker mellan arbetar- och konsumentråd samt deras federationer och föreningar som skulle underlätta denna samverkan. Denna planeringsmodell skiljer sig från den auktoritära form där stater planerar ekonomierna i de ”socialistiska” länderna. Den skulle göra det möjligt för arbetarna och konsumenterna att själva helt bestämma över distributionen, vilket skulle undanröja konkurrensproblemet.

För att allt detta ska fungera anser vi att teknologin spelar en grundläggande roll. Till skillnad från vissa frihetliga tendenser som anser att teknologi intrinsiskt utgör en grogrund för dominans, anser vi att det ut-

Sociala rörelser och den folkliga organisationen	71
Den specifika anarkistiska organisationen	85
Den anarkistiska organisationen	86
Socialt arbete och social inkorporation	106
Teoriproduktion och -reproduktion	116
Anarkistisk propaganda	121
Politisk utbildning, relationer och resurshantering	126
Förhållanden mellan den specifikt anarkistiska organisationen och sociala rörelser	128
Behovet av strategi, taktik och program	137
Specifism: Anarkistisk organisering, historiska perspektiv och influenser	144
Slutsatser och anmärkningar	169
Studiefrågor	173

⁽⁷⁰⁾ Michael Albert. PARECON. London: Verso, 2003, s. 104-106. [Albert, M. (2004). Parecon: livet efter kapitalismen. Stockholm: Ordfront.] För en diskussion om komplexa balanserade arbetsuppgifter, se denna bok, s. 92-98.

⁽⁷¹⁾ James Guillaume. Op. cit. s. 211.

Översättarens förord

baserat på privat egendom, utan på en klass av intellektuella som kommer att ge order, och en annan klass av manuella arbetare som kommer att utföra orderna.

För att försöka få slut på denna separation skulle arbetarråden kunna ha en balanserad uppsättning uppgifter för varje arbetare, som skulle vara likvärdiga för alla. På så sätt kommer varje arbetare att ansvara för vissa trevliga och stimulerande uppgifter, som innebär intellektuellt arbete, och andra hårdare och mer alienerande uppgifter, som innebär manuellt arbete. Detta innebär inte att alla gör allt samtidigt, utan att alla utför en uppsättning arbetsuppgifter som, när de jämförs, har samma nivå av intellektuellt och manuellt arbete. I praktiken skulle denna process fungera till exempel med en arbetare i en skola som utför lärarens uppgift under en del av tiden, men också städarens. Eller någon som arbetar med industriell forskning en del av tiden och resten av tiden hjälper till med det manuella arbetet i produktionen. En annan person kan arbeta hela tiden i ett jobb som innebär både manuella och intellektuella aktiviteter.

Systemet är naturligtvis förenklat, men tanken är att alla arbetstagarer i varje kommun har samma grad av manuellt och intellektuellt arbete, enligt ett förhållande mellan den tid som ägnas åt att utföra arbetsuppgifter och nivån på dessa arbetsuppgifter (manuellt och intellektuellt arbete). Det är viktigt att kommunerna också sinsemellan har likvärdiga grader av manuellt och intellektuellt arbete, så att en arbetare från en kommun har en balanserad uppsättning arbetsuppgifter som liknar den från en annan kommun. Om det i slutändan bara finns manuella arbetsuppgifter i en viss kommun, måste arbetaren arbeta i mer än en kommun.

Det vill säga, att man både internt och mellan råden bör sträva efter en likvärdig nivå av manuellt och intellektuellt arbete i den uppsättning som utförs av varje arbetare, som kan ha en, två eller många andra uppgifter. Detta skulle naturligtvis innebära en minskad produktivitet, men vi kommer senare se hur andra delar av det framtida samhället skulle kompensera för detta.

Målet är inte att eliminera arbetsfördelningen, utan att se till att människor tar ansvar för en förnuftig uppsättning uppgifter som de för det mesta har fått lämplig utbildning för och att ingen ständigt åtnjuter fördelar i form av utbildningens effekter på deras arbete. [...] Alla har en uppsättning arbetsuppgifter som tillsammans utgör deras arbete, vilken tagen som helhet i genomsnitt möjliggör alla andra, så att hela innehål-

Den frihetliga socialismens ekonomi bedrivs av arbetare och konsumenter. Arbetarna skapar den sociala produkten och konsumenterna åtnjuter den. I dessa två funktioner, som förmedlas genom distribution, är folket ansvarigt för det ekonomiska och politiska livet, eftersom de måste bestämma vad de ska producera och konsumenterna vad de ska konsumera. De lokala strukturer i den frihetliga socialismen, där arbetare och konsumenter organiserar sig, är arbetar- och konsumentråden.

Råden är sociala organ, genom vilka folket uttrycker sina politiska och ekonomiska preferenser och utövar självförvaltning och federalism. I dem beslutas och genomförs den dagliga politiska och ekonomiska aktiviteten.

Varje arbetsplats kommer att kunna förvaltas av ett arbetarråd där alla arbetar har samma rättigheter, samma ansvar och beslutar om dess förvaltning på lika villkor, eftersom det inte finns någon hierarki. Om det behövs kan mindre råd bildas av personalen, av arbetslag, av små divisioner eller till och med större råd för stora divisioner, av arbetsplatser eller näringsgrenar. I dessa råd fattar arbetarna och andra som är involverade i produktionsprocessen alla beslut.

Konsumenterna kan organisera sig i konsumentråd som uppstår inom samhällena. På så sätt organiseras individer i familjer, dessa i kvarterskommittéer och sedan i grannskapskommittéer, och så vidare. Dessa råd skulle vara ansvariga för att påpeka för producenterna vad de skulle vilja konsumera, eftersom vi anser att det är behovet som måste styra produktionen, och inte tvärtom.

Arbetarråden organiserar produktionen och konsumentråden organiserar konsumtionen. Självklart syftar denna förklaring till att vara instruktiv om den verklighet och de problem som sannolikt kommer att mobiliseras i det framtida självförvaltade samhället; men när väl detta nya sammanhang uppstår kommer konsumenterna också att vara arbetarna själva, och rådets uppgift kommer därför bli lättare, eftersom profiten inte längre kommer att vara drivande i produktionsförhållandena.

Under den frihetliga socialismen kanske arbetarråden fortfarande inte har avskaffat skillnaden mellan manuellt och intellektuellt arbete, och detta bör göras så snart som möjligt. Argumentet att både manuellt och intellektuellt arbete är viktigt och att de därför bör erkännas och belönas i lika hög grad är inte sant. Många arbetsuppgifter, framför allt manuellt arbete, är fullständigt otrevliga, hårda och alienerande, och det är inte rättvist att vissa arbetare är fullständigt sysselsatta med dem, medan andra ägnar sig åt att utföra roliga, njutbara, stimulerande och intellektuella uppgifter. Om detta sker kommer klasssystemet säkerligen att återuppbyggas, inte längre

Förord

Det fanns en tid då den svenska anarkismen faktiskt influerade arbetarrörelsen och satte motvärn mot kapitalismen och staten. Anarkisternas deltagande i fredsrorelsen som förhindrade ett krigsutbrott med Norge 1905 var väsentligt, de etablerade den inflytelserika tidningen *Brand* 1898 med 1,5 miljoner upplagor vid sin höjdpunkt, de grundade Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC) 1910, och de då anarkistiska Amaltheamännen spelade en så viktig politisk roll att de först skonades avrättning och sedan friades när Sverige 1917 stod på randen av en revolution. Alla de sociala och ekonomiska reformer och förbättringar som därefter genomfördes fram tills efterkrigstiden har anarkisterna i någon utsträckning bidragit till.

Anarkismen i nutida svensk kontext kan inte sägas ha vidare mycket samhällsinflytande. Den anarkistiska rörelsen i Sverige – om vi överhuvudtaget kan tala om någon sådan – präglas av anonymitet, småskalighet, isolation, riktninglöshet och splittring. Den må vara aktiv, i meningen att den utför sina aktioner direkt i miljön där den verkar, men aktionerna – även när dessa samordnas på nationell, eller till och med internationell skala – tenderar att förbli isolerade och riktninglösa, och dess effekt når oftast inte längre än till aktivistkretsen själv.

Rörelsen är reaktiv och erbjuder varken ideologi eller politik (i den mening som FARJ talar om, se bl.a. fotnot 50). Denna reaktivitet återspeglas bl.a. i anti-valrörelsekampanjer som, utan att ha fel i sak, förespråkar vardaglig folklpolitik och direkt aktion framför parlamentarism, men likväl poppar den bara upp och begränsas till icke-handlingen att inte rösta var fjärde år. Kanske är detta snarare bara en manifestationsform av den anarkistiska reaktiviteten där *kampen emot* inte motsvaras av någon *kamp för*: anti-parlamentarism, anti-fascism, anti-kapitalism, osv. *Kampen emot* är till för att rensa ut och öppna upp politiska utrymmen, men utan en *kamp för* fungerar anarkisterna bara som städare av politiska utrymmen, vilka när som helst kan intas av auktoritära krafter eller tillåts kollapsa under sin egen desorganisation.

Den specifistiska teorin och organisationsformen uppställer en realistisk modell för att anarkismen igen ska kunna utgöra en samhällsfaktor. Den har potential att bredda samarbetet och den anarkistiska influensen, uppbygga en organisation som förmår att växa sig starkare än alla isolerade anarkistgrupper och som kan utgöra föremål för kritik, förbättring, samordning och slutligen substantiella framsteg.

Vi kan inte låta anarkismen förskjutas till samhällets utkant och reduceras en ideologi som verkar i samhället skugga utan folklig förankring och kontakt. Kampen måste artikuleras och organiseras, den måste komma ut från de redan anarkistiska utrymmena och propageras i folks och rörelers hjärtan och sinnen. Kampen måste preciseras, utföras planerat och organiserat för att komma längre än sitt första trevande steg. Anarkismen har verkliga mål och ambitioner som sträcker sig bortom blotta reaktioner och desperata desorganiserade självförsvarsförsök – anarkismen har något att ge och en verklig social kraft att bjuda på.

Så skrid till verket! Organisera! Bygg den specifika anarkistiska organisationen! Utöka samarbetet och återställ anarkismens sociala vektor!

de stora företagen och fabriker; och den för bönder som föredrar att ha sin egen bit av marken och bruka den själva. I denna blandekonomi,

[...] uppnås revolutionens huvudsyfte: jorden har blivit de arbetandes egendom och bönderna arbetar inte längre för att tjäna pengar åt en utsugare som lever på deras lidande. Med denna stora seger uppnådd är resten av sekundär betydelse. Bönderna kan, om de så vill, dela upp marken i enskilda skiften och ge en del till varje familj. Eller så kan de istället införa gemensamt ägande och kooperativt bruk av jorden.⁽⁶⁸⁾

Det är viktigt att nämna att vi inte betraktar statligt ägande som kollektivt. För oss är kollektivt ägande folkets självförvaltning, och inte statens förvaltning som, när den centraliserar ägandet – som till exempel i Sovjetunionens fall – inte gör något annat än att bli en statlig arbetsköpare som fortsätter att exploatera arbetare. Men när det gäller böndernas kvarvarande individuella egendom, de som själva brukar jorden, skulle det vara lämpligare att förstå detta inte som egendom utan som besittning. Egendomen skulle alltså alltid vara kollektiv, och besittning individuell. Besittning eftersom värdet av marken skulle ligga i dess användning och inte i handel. Och förhållandet till denna skulle styras av producentens behov och inte längre av marknadens. En sådan situation förändrar allt, så det är nödvändigt att skapa en ny kategori.

Det finns fortfarande en grundläggande fråga som bör komplettera avskaffandet av privat ägande på vägen mot jämlikhet, och det är avskaffandet av arvsrätten i syfte att förhindra alla typer av ackumulation, som innebär konsekvenser för utgångspunkten tidigt i livet. Därmed är verklig jämlikhet ett mål, eftersom

så länge arv existerar kommer det att finnas ärftlig ekonomisk ojämlikhet; inte den naturliga ojämlikheten mellan individer utan den artificiella ojämlikheten mellan klasser, och detta kommer alltid med nödvändighet att översättas till den ärftliga ojämlikheten i utvecklingen och intelligentians kultur, och kommer att fortsätta att vara invigningskällan till alla politiska och sociala ojämlikheter.⁽⁶⁹⁾

⁽⁶⁸⁾ Ibid. s.210.

⁽⁶⁹⁾ Bakunin. Federalismo, Socialismo e Antiteologismo, s. 37.

sätt: 1.) att ingen i praktiken skulle vara ägare och produktionsmedlen skulle tillhöra kollektivet som helhet, eller 2.) alla medlemmar i kollektivet skulle vara ägare till en del av produktionsmedlen, i exakt samma proportioner som de andra.”Eftersom produktionsmedlen är mänsklighetens kollektiva arbete måste de gå tillbaka till det mänskliga kollektiv som de kom ifrån.”⁽⁶⁶⁾ I ett system med kollektivt ägande har rättigheter, ansvar, löner och rikedom inte längre något samband med privategendom och de gamla klassförhållandena, som bygger på privat egendom, måste också försvinna. Den frihetliga socialismen är därför ett klasslöst samhälle. Den härskande klassen kommer inte längre att existera och hela systemet med ojämlikhet, dominans och exploatering kommer att ha försvunnit.

I städerna finns det olika typer av arbetare. För det första finns det de som arbetar med enkla verktyg, med nästan ingen arbetsfördelning, där produktionen ofta kan utföras av bara en arbetare. För den här typen av arbetare är kollektivt arbete inte en nödvändighet, men det är önskvärt eftersom det sparar tid och arbete, och dessutom hjälper arbetaren att förbättras med hjälp av andras färdigheter. Sedan finns det andra arbetare som utför sitt arbete kollektivt, med relativt enkla verktyg och maskiner i små företag eller fabriker. Slutligen finns det en tredje kategori av arbetare i stora företag och industrier där arbetsfördelningen är enorm och som är strukturerade för att producera i stor skala med högteknologi och stora kapitalinvesteringar. För de två sistnämnda kategorierna är kollektivt arbete absolut nödvändigt på grund av själva arbetets natur, eftersom all teknik, alla maskiner och verktyg måste vara kollektiva. Således,

varje verkstad, varje fabrik kommer därför att organisera sig i en arbetarförening, där de kan komma att organisera sig fritt på det sätt de finner lämpligt, förutsatt att individuella rättigheter garanteras och att principerna om jämlikhet och rättvisa omsätts i praktiken. [...] Närhelst en industri behöver komplex utrustning och kollektiv arbetskraft bör ägandet också vara kollektivt.⁽⁶⁷⁾

På landsbygden kan det finnas två situationer: den för bönder som har arbetat på stora egendomar som måste kollektiviseras på samma sätt som

⁽⁶⁶⁾ Kropotkin. ”As Nossas Riquezas”. I: A Conquista do Pão, s. 30. [Kropotkin, P.A. (1919). Eröfringen af brödet. Stockholm: Brand.]

⁽⁶⁷⁾ James Guillaume. ”Ideas on Social Organization”. Daniel Guérin. No Gods, No Masters. San Francisco: AK Press, 1998, p. 213.

Överblick

Rio de Janeiros anarkistfederations (FARJ:s) *Socialanarkism och organisering* presenterar konturerna till hur *anarkismens sociala vektor* kan återställas, dvs. hur rörelsen som tar oss från kapitalism och statsmakt till ett frihetligt socialistiskt samhälle kan återställas. Denna pamflett ger en grundlig introduktion till den anarkistiska historien i Brasilien och omvärlden; de anarkistiska organisationsteorierna *plattformism* och *specifism* [por. *Especifismo*]; denna anarkisms teori, praktik, strategi och organisationsbygge; liksom en överblick över vad anarkismen konkret vill åstadkomma – en frihetlig socialism baserad på självförvaltning och federalism – förverkligad genom social revolution som verkställs av *den folkliga organisationen*.

Pamflettens helhet skulle kunna förstås som strukturerad efter FARJ:s tre strategifrågor: *var är vi nu*, *vart vill vi nå* och *hur tar vi oss härifrån till dit vi vill vara?*

Kapitlen 1 till 3 svarar på frågan om *var vi är nu* och hur vi hamnade här, och kapitlen ger övergripande kontext åt pamflettens uppkomst- och bakgrundshistoria. Här definieras bland annat begreppen *anarkism*, *ideologi* och *politisk praktik*, och de presenterar deras syn på vad den anarkistiska ideologin är och hur denna utvecklats sedan slutet av 1800-talet till idag. Det presenterar även här sin *klassanalys*, som kan betecknas som klassiskt socialistisk men med tillägg och modifikation av bland annat Rudolf de Jongs *klassteori* och *center-periferiteorin* (varav den sistnämnda numera praktiskt taget övergivits av FARJ). Därefter behandlas den brasilianska arbetarrörelsens och anarkistiska utvecklingshistoria, liksom historien kring FARJ:s grundande. Vidare behandlas den klassiska socialistiska klassanalysen och det kapitalistiska samhällssystemet i kapitel 3. Globalisering och nyliberalism behandlas särskilt som kapitalismens nutida fas. Sist behandlas staten och statens tillkomsthistoria och funktion, och den anarkistiska kritiken till både staten och dess parlamentarism.

Kapitel 4 svarar på frågan *vart vill vi nå*, och sålunda beskriver den anarkistiska visionen. Visionen består av två komponenter: den destruktiva *sociala revolutionen* som tillintetgör dominans- och exploateringssamhäl-

let, och den konstruktiva *frihetliga socialismen* som bygger upp den folkliga organisationen som verkställer självförvaltning och federalism. Dessa komponenter behandlas djupgående och ger oss en bild om hur ekonomiska, politiska och sociala angelägenheter ska hanteras. Klimat och ekologi får också ett särskilt utrymme.

Kapitel 5 till 7 svarar på frågan *hur tar vi oss härifrån till dit vi vill nå*. Här presenteras FARJ:s strategiska teorier och förhållningssätt. Här behandlas i synnerhet begreppen *social kraft* (por. Força social), *social in-korporation* (por. Inserção social) och *den folkliga organisationen* (por. Organização popular). Tonvikten ligger i *organisering* och *organisation*, ty de erkänner att den rådande ordningen endast kan omvandlas genom en bred och stark organiserad social kraft. Till skillnad från vissa andra uppfattningar, förstår specifismen att den sociala revolutionen och den frihetliga socialismens uppbyggnad *inte* kommer genomföras av anarkister – utan av folket. Anarkisternas uppgift förstås snarare bestå i att inkorporera anarkismen i de sociala rörelser och organisationer som förmår utöva social kraft i samhället, och samla dessa spridda rörelser till en federerad folklig organisation som ska ta över och organisera de ekonomiska, politiska och sociala angelägenheterna i stället för staten och kapitalet. Denna folkliga organisation måste förses med de av anarkisterna eftersträvade *karaktärsdragen* (por. Características), vilket åstadkommes genom social inkorporation. Här behandlas den anarkistiska organisationens förhållningssätt till dessa sociala rörelser och organisationer, och karaktären i det sociala arbete som anarkisterna bör utföra i och kring dessa. Därefter behandlas frågan om hur anarkisterna bör organisera sig och hur den *specifika anarkistiska organisationen* bör se ut, fungera och sträva efter. Det saftiga kapitel 8 behandlar således organisationens uppbyggnad, funktions- och arbetssätt, förväntningar och olika modeller för aktivism och medlemskap, och vad för arbete organisationen ska utföra.

Avslutningsvis handlar kapitel 9 och 10 om specifismens tillkomst- och utvecklingshistoria, dess relation (och kritik) till andra anarkistiska strömningar och en avslutande not om var FARJ befann sig vid pamflettens färdigställande.

Denna översatta utgåva erbjuder också de studiefrågor som jag påträffade under min första läsning vid en studiecirkel arrangerad av *Geelong Anarchist-communists*, vilka också är författare till frågorna.

bör ses som kompletterande begrepp. Självförvaltning är en förvaltningsform, en organisationsmodell där beslut fattas av arbetarna själva, i den utsträckning som de påverkas av dem, antingen på sina arbetsplatser eller i de samhällen där de bor. Federalism är en metod för att länka samman självförvaltade strukturer och möjliggöra beslutsfattande i stor skala. Samtida tolkningar av självförvaltning och federalism separerar det första som det ekonomiska och det andra som det politiska systemet i den frihetliga socialismen. Vi förstår inte åtskillnaden mellan det ekonomiska och det politiska på detta sätt när det gäller självförvaltning och federalism.

Den frihetliga socialismens självförvaltade och federalistiska samhällen har som ett av sina mål att få ett slut på alienationen, dominansrelationerna och arbetets exploatering. Dagens arbetskritik, även från frihetliga, är för oss en kritik av arbetet inom kapitalismen och inte en kritik av arbetet som sådant. Under den frihetliga socialismen bör fritt arbete vara ett medel för arbetarnas befrielse som, via självförvaltningen, återföra arbetarnas rikedom som de [kapitalisterna] har tillskansat sig genom kapitalistiskt privat ägande. Socialiseringen av arbetets produkter, av produktionsmedlen, av arbetets arbetets form, rytm och tempo, ska således bidra till att skapa en modell över arbete som ”människors intelligenta agerande i samhället med det förutfattade målet att uppnå personlig tillfredsställelse”⁽⁶⁵⁾. I det nya samhället skulle alla som är kapabla därtill behöva arbeta, det skulle inte längre finnas någon arbetslöshet, och arbetet skulle kunna utföras i enlighet med personlig förmåga och läggning. Människor kommer inte längre att vara tvungna att acceptera vad som helst under hot om att uppleva brist och inte uppnå minimala levnadsvillkor. Barn, äldre och de som inte kan arbeta kommer att garanteras ett värdigt liv utan förnedring, där alla deras behov tillgodoses. För de mest tråkiga uppgifterna eller de som uppfattas som otrevliga kan det i vissa fall förekomma rotation eller omväxling. Även när det gäller att utföra produktion, där samordning av vissa specialister krävs, kommer postrotation och ett åtagande att utbilda andra arbetare att lära sig liknande färdigheter också att vara nödvändiga för mer komplexa uppgifter.

Under den frihetliga socialismen kommer det inte längre att vara möjligt att erhålla makt eller få högre ersättning därför att man äger ett eller flera produktionsmedel. Detta beror på att privategendom avskaffas och ersätts av kollektivt ägande av produktionsmedlen, vilket kan ses på två

⁽⁶⁵⁾ Pierre-Joseph Proudhon. De la création de l'ordre dans l'humanité. A Nova Sociedade, s. 26.

att vi inte i förväg försöker, på något absolut vis, bestämma hur den revolutionära processen eller ens den frihetliga socialismen ska genomföras. Vi vet att det inte finns något sätt att förutse när denna omvandling kommer att äga rum, och därför måste alla reflektioner alltid beakta denna aspekt av strategisk projektion av framtida möjligheter utifrån möjligheternas och referensernas synpunkter, och inte utifrån några absoluta säkerheter. Den revolutionära processens egenskaper beror på när och var den äger rum.

Därför bör de reflektioner över den sociala revolutionen, och särskilt över den frihetliga socialismen som uttrycks här, inte uppfattas som formler eller förutsägelser om vad som nödvändigtvis kommer att ske. Vi arbetar med de möjligheter som följer av våra teoretiska förväntningar. Men även om vi å ena sidan inte vill vara alltför tvärsäkra, anser vi å andra sidan att diskussioner om det framtida samhället och den frihetliga socialismens möjliga funktionssätt är viktiga. På denna punkt tror vi att praktiska revolutionära erfarenheter har mycket att lära oss.

Att förespråka frihetlig socialism som ett förslag till ett framtida samhälle innebär för oss att relatera två oskiljaktiga begrepp gällande ett politiskt projekt. Å ena sidan socialism, ett system byggt på social, politisk och ekonomisk jämlikhet, och å andra sidan frihet. För oss är ”socialism utan frihet slaveri och brutalitet”,⁽⁶²⁾ ett system som urartar till auktoritära regimer, vilket vi väl har känt till under hela 1900-talet. Samtidigt är ”frihet utan socialism privilegium och orättvisa”,⁽⁶³⁾ ett sätt att fortsätta dominera och exploatera i ett samhälle med klass- och auktoritära hierarkier. Därför kan ett projekt för ett framtida samhälle som främjar jämlikhet och frihet för oss bara vara en frihetlig socialism, som tar form i självförvaltning och federalism.

Trots att de är begrepp som har uppstått vid olika tidpunkter⁽⁶⁴⁾ är självförvaltning och federalism i dag nödvändigtvis sammankopplade och

---

Comunistas, s. 70.

⁽⁶²⁾ Mikhail Bakunin. *Federalismo, Socialismo e Antiteologismo*. São Paulo: Cortez, 1988, s. 38. §

⁽⁶³⁾ Ibid.

⁽⁶⁴⁾ Termen ”federalism” har använts av anarkister sedan Proudhon, som formaliserade sina teorier om ämnet i *Do Princípio Federativo* från 1863, och andra böcker. Federalismen präglade 1900-talets frihetliga socialister, främst de som verkade inom IAA. Förväxla inte denna frihetliga federalism med statsfederalism. Begreppet ”självförvaltning” uppstod först ett sekel senare, på 1960-talet, för att ersätta andra begrepp som självstyre, självadministration, autonomi etc. I dag har de två olika betydelser och kompletterar varandra inom ekonomi och politik.

Om översättningen

Denna översättning har fullbordats genom maskinöversättning av den officiella engelska utgåvan som sedan i sin helhet har reviderats manuellt. Varför maskinöversättning gjordes på den engelska utgåvan beror på språket närhet till svenskan och maskinens begränsningar. Vissa paragrafer, meningar och begrepp har reviderats med det portugisiska originalet som underlag, särskilt när den engelska utgåvan översatt stiltigt eller till och med felaktigt. I allmänhet sätter denna översättning större tillit till det portugisiska originalet jämfört med den engelska översättningen. Översättning har letts av begriplighetens princip, dvs. att texten ska kunna förstås på det svenska språket och med den svenska anarkistiska begreppsapparaten. Gällande fotnoterna har de portugisiska källorna bevarats i de fall varken svensk eller engelsk översättning kunnat lokaliseras, och i de fall det finns översättningar på antingen svenska eller engelska, har jag angivit dem när de lyckats lokaliseras. Denna översättning anger fler engelska källor än det engelska originalet, och det beror helt enkelt på att fler källor har översatts sedan den engelska utgåvan författades. Vissa nyckelbegrepp har jag själv kursiverat.

Tre begrepp är värda att vidare anmärka, och de är begreppen *influens*, *gemenskaper* och *social inkorporering*. Jag har valt att bevara begreppet *influens* och *influera* istället för begrepp som *påverkan*, *inflytande* och *dylikt*. Detta eftersom de vilar på en specifik teori och ett särskilt bruk av påverkan, som presenteras löpande i pamfletten. Det andra begreppet är portugisiskans *comunitárias* (engelskans *communities*). Detta begrepp är skenbart svårt att översätta, mest eftersom svenskan ofta brukar det engelska ordet direkt (vilket absolut inte kan tillåtas i en seriös översättning). Det svenska begreppet *gemenskaper* är lämpligt ut både etymologisk, historisk, semantisk och kontextuell synpunkt. Det svenska begreppet har bland annat använts i Osynliga kommitténs *Det stundande upproret* svenska översättning och motsvarar mycket riktigt det som även här ämnas med begreppet. Slutligen det faktiskt svåröversatta begreppet *inserção social* (eng. *Social insertion*) som försöker beskriva den pågående påverkansprocessen genom bl.a. införandet av anarkistiska koncept, idéer, strukturer,

procedurer, med mera. Jag har valt att översätta detta som *social inkorporation* framför alternativ som *social assimilering*, *insättning*, *införing*, och dylikt. Detta beror mest på att jag vill framhäva de strukturella aspekterna, som berör samhällskroppen och -organen, vilket jag tycker att *inkorporation* insinuerar tydligare än alternativen.

Cim-Héloïse Sävel,
Geelong, 2024-07-13

Den första kongressen för Rio de Janeiros Anarkistfederation hyllar sina kamrater:

Juan Perez Bouzas (1899-1958)

Framstående anarkistisk skomakare av galiciskt ursprung som med ovanlig talang och beslutsamhet betonade nödvändigheten av att fördjupa kampen. År 2008 högtidlighåller vi femtioårsminnet av hans död (05/09/1958).

Ideal Peres (1925-1995)

Detta, tillsammans med en känslighet och omfattande vision av den politiska horisonten, garanterade upprätthållandet av anarkismens sociala axel och kopplingen mellan generationer av militanter.

Plínio Augusto Coêlho (1956-)

Oförtröttlig i att ge substans åt våra drömmar, koppla dem till den långa tråd som binder oss till dem som föregick oss i revolutionens tysta eller turbulenta gärningar.

Om ni förblev isolerade, om var och en av er var tvungen att agera på egen hand, skulle ni utan tvekan vara maktlösa; men att gå samman och organisera era styrkor – oavsett hur svaga de är till en början – endast för gemensam handling, vägled av gemensamma idéer och inställningar, och genom att arbeta tillsammans för ett gemensamt mål, kommer ni att bli oövervinnliga.

Mikhail Bakunin

som revolutionen, som en materiell handling, skulle ha för tendens att utveckla.⁽⁶¹⁾

Den sociala revolutionens våldsamma verkställande måste, samtidigt som kapitalisterna exproprieras, omedelbart förgöra staten och ersätta den med självstyrda och federerade strukturer, som har prövats och testats inom den folkliga organisationen. Därför är den auktoritära uppfattningen om ”socialism” som en övergångsperiod under vilken en diktatur upprättas inom staten för oss inget annat än ett annat sätt att fortsätta exploateringen av folket och måste, under alla omständigheter, absolut avvisas.

Eftersom den sociala revolutionen inte bara ska genomföras av anarkisterna är det viktigt att vi är helt insatta i klasskampens processer för att kunna orientera revolutionen mot frihetlig socialism. Detta beror på att erfarenheterna från 1900-talets revolutioner visat att om detta inte sker så kommer de auktoritära krafterna att decimera de frigörande erfarenheterna för att inta staten, vilket innebär slutet för möjligheten till självförvaltning och federalism, och framställa mer tyranniska regimer än de tidigare. Av denna anledning är revolutionen en risk, för om anarkisterna inte är tillräckligt insatta för att kunna ge den önskad riktning kommer de istället arbeta för att en annan dominans- och exploateringsregim införs. En självförvaltnings- och federalistisk kultur bör redan vara väl utvecklad i klasskampen så att folket, i det revolutionära ögonblicket, inte låter sig förtryckas av auktoritära opportunister; och detta kommer att ske genom klassbaserade metoder för autonomi, stridslustnad, direkt aktion och direkt demokrati. Ju mer dessa värden återspeglas i den folkliga organisationen, desto mindre kommer möjligheten att bilda nya tyrannier att vara.

Så mycket som vi helt förkastar uppfattningen om marxistisk ”socialism”, om diktatur i staten, är det obestridligt att det skulle finnas ett postrevolutionärt anpassningstillfälle för den frihetliga socialismen. Detta kan fortfarande vara en tid av många konflikter, och därför måste man förlita sig på de specifika anarkistiska organisationerna – som kommer att sammansmälta med de sociala organisationerna först under en senare period av den frihetliga socialismens fullständiga utveckling, när hotet om kontrarevolution har försvunnit och den frihetliga socialismen är i full drift.

När vi behandlar vår uppfattning om den sociala revolutionen, eller till och med när vi föreställer oss ett möjligt framtida samhälle, vill vi klargöra

---

⁽⁶¹⁾ Ibid. ”Uma Vez Mais Sobre Anarquismo e Comunismo”. Anarquistas Socialistas e

redande arbete kommer dessa episoder att passera, ibland med vinningar för de exploaterade klasserna, men de kommer inte att lyckas störta kapitalismen och staten eller ge upphov till ett nytt samhälle. Uppbyggnaden av den folkliga organisationen kommer att utveckla kamp- och organisationsandan i de exploaterade klasserna, sträva efter att ackumulera social kraft och i den införlivade kampmedel som överensstämmer med det samhälle som vi vill bygga. Vi förstår således inte den sociala revolutionen som en enkel utveckling eller som en obligatorisk konsekvens av kapitalismens motsättningar, utan som en episod som markerar brytningen och bestäms av de organiserade exploaterade klassernas vilja.

Vi betonar att det i denna revolutionära process är nödvändigt att bruka våld, eftersom vi inte tror att exproprieringen av kapitalisterna eller ens förgörandet av staten kan genomföras utan att den härskande klassen främjar våld. Faktum är att det system vi lever i redan är ett system som bygger på våld för sitt upprätthållande, och att det förvärras under revolutionära ögonblick rättfärdigat bara att revolutionärer använder våld, främst som ett svar på det våld som har utövats i det förflutna och i dag. "Våld kan bara rättfärdigas när det är nödvändigt för att försvara sig själv eller andra mot våld."⁽⁶⁰⁾ Den härskande klassen kommer inte att acceptera de omvandlingar som påtvingas dem när den sociala revolutionen förverkligas. Därför är det nödvändigt att veta att även om vi varken förespråkar eller älskar våld, så kommer det vara nödvändigt för den nådastöt som vi avser att utdela mot hela detta dominans- och exploateringssystem.

Eftersom revolutionen, på grund av omständigheterna, är en våldsamt handling tenderar den att utveckla våldsandan snarare än att förstöra den. Men den revolution som genomförs enligt anarkisternas uppfattning är den minst våldsamma möjliga; den försöker stoppa allt våld så snart behovet av att med våld motsätta sig regeringens och bourgeoisins materiella styrka upphör. Det anarkistiska idealet är att ha ett samhälle där våldsfaktorn helt skulle ha försvunnit och detta ideal tjänar till att stoppa, korrigera och förstöra denna våldsanda

Bakgrunden till 2008 års kongress och debatten om organisationen

---

Bakunin. O Princípio do Estado e Outros Ensaio. São Paulo: Hedra, 2008.

⁽⁶⁰⁾ Errico Malatesta. "A Violência e a Revolução". Anarquistas, Socialistas e Comunistas, s. 40.

För att kunna teoretisera effektivt är handling essentiellt.

Uruguayanska anarkistfederationen (FAU)

FARJ:s första kongress hölls med huvudsyftet att fördjupa våra reflektioner kring organisationsfrågan och formalisera dem i ett program.

Sedan 2003 har organiseringsdebatten pågått inom vår organisation. Vi hade producerat teoretiskt material, utvecklat vårt tänkande, lärt oss av framgångar och misstag i vår politiska praktik och det blev alltmer nödvändigt att föra debatten vidare, formalisera den och sprida denna kunskap både internt och externt.

Det praktiska arbetet inom våra två fronter – facklig och gemenskaplig [por. *comunitaria*] – var fullkomligt centralt för de teoretiska reflektioner som vi gjorde under denna period. Det bidrog till och med till skapandet av vår tredje front i början av 2008 – den agroekologiska fronten, kallad Anarkism och Natur.

För ett år sedan bestämde vi oss för att föra en debatt om organisering, med nödvändigt djup, i syfte att formalisera slutsatserna i ett dokument som skulle antas vid kongressen 2008. Av denna anledning vidtog vi redan 2007 vissa åtgärder för att bidra till den nödvändiga teoretiska mognad som skulle vara avgörande för den väg vi ville slå in på:

- Aktivering av politiska utbildningssekreteraren
- Genomförandet av interna utbildningsseminarier
- Utveckling av utbildningshandböcker för militanter

Dessa åtgärder syftade till att ge varje militant i vår organisation den struktur, det utrymme och det stöd som krävs för att denna debatt skulle kunna äga rum på ett så önskvärt sätt som möjligt. Vi gjorde en stor insats för att läsa, skriva, debattera, gå igenom redan skrivet material, fördjupa diskussioner, göra förtydliganden; kort sagt, för att i största möjliga utsträckning förbereda denna debatt.

Men vi ville inte bara skapa ett debattutrymme. Vi ville också nå fram till mer slutgiltiga ståndpunkter eller fördjupa organisationens politiska linje. Eftersom ett av kännetecknen för vår organisationsmodell är teoretisk och ideologisk enighet, ville vi använda denna tid till att fördjupa vissa teoretiska och ideologiska frågor och slutligen komma fram till konkreta ståndpunkter, som skulle definieras och spridas av hela organisationen.

Under dessa fem år har vi alltid tänkt att vi, för att kunna utveckla en politisk linje, behövt tänka på den ömsesidiga inverkan som finns mellan teori och praktik, eftersom vi anser att de är oskiljaktiga. När de interagerar ömsesidigt och på ett positivt sätt förbättrar de resultaten av organisationens hela arbete. Med bra teori förbättras praktiken, med bra praktik

ut mot en annan. Som vi betonade tidigare är staten för oss inte ett medel för de exploaterade klassernas frigörelse, och den bör inte heller tas från kapitalisternas händer av en förment förtrupp, genom revolutionära medel, som påstår sig agera på proletarietets vägnar. En politisk revolution som den franska eller ryska revolutionen, som inte avskaffar staten för att skapa jämlikhet inom den, blir en borgerlig revolution och slutar ”ofelbart i en ny exploatering, kanske klokare och mer hycklande, men som inte minskar bourgeoisieens förtryck av proletariet”.⁽⁵⁸⁾

Till skillnad från den politiska revolutionen genomförs den sociala revolutionen av folket i städerna och på landsbygden, som med hjälp av folklig organisering driver klasskampen och deras styrkeförhållande gentemot kapitalismen och staten till sin spets. Social revolution inträffar när den sociala kraften som utvecklas i hjärtat av den folkliga organisationen är större än kapitalismens och statens och, ifall den omsätts i praktiken, implementerar strukturer som stöder självförvaltning och federalism; utplånar privat egendom och staten, och ger upphov till ett samhälle med fullständig frihet och jämlikhet. Det är den sociala revolutionen som leder till folklig frigörelse, vilket Bakunin upprepade gånger påpekade:

Det är just detta gamla system av organisering med våld som den sociala revolutionen måste göra slut på, genom att återge fullständig frihet till massorna, till kommunerna, till föreningarna, till individerna själva och genom att en gång för alla förstöra den historiska orsaken till allt våld, all dominans och statens själva existens [...] [Den sociala revolutionen är] avskaffandet av all exploatering och allt politiskt förtryck, juridiskt eller administrativt och statligt, inklusive avskaffandet av alla klasser genom ekonomisk utjämning av alla rikedomar [...].⁽⁵⁹⁾

Den sociala revolutionen är inte en ”stor natt” då folket spontant gör uppror och skapar ett nytt samhälle. Det är obestridligt att klasskampen ger upphov till en rad resningar eller till och med uppror, spontana händelser av stor betydelse. Men utan ett intensivt och hårt organisatoriskt förbe-

⁽⁵⁸⁾ Ibid. ”Cartas a un francés”. Frank Mintz (org.). Bakunin: crítica y acción, s. 22.

⁽⁵⁹⁾ ”La Comuna de Paris y la Noción del Estado” och ”Estatismo e Anarquía”. I: Frank Mintz (org.). Bakunin: crítica y acción, s. 22-23. Det finns portugisiska översättningar av de två texterna, gjorda av Plínio A. Coelho. Den av Estatismo e Anarquía, i den redan citerade publikationen, och den av ”A Comuna de Paris e a Noção de Estado”, i publikationen: Mikhail

Vi bär en ny värld i våra hjärtan.

Buenaventura Durruti

Anarkismens politiska och sociala projekt är ett fritt och antiauktoritärt samhälle som bevarar alla sina medlemmars frihet, jämlikhet och solidaritet.

Nestor Makhno

Men den universella revolutionen är den sociala revolutionen, det är den samtida revolutionen av folket på landet och i städerna.

Det är detta som det är nödvändigt att organisera – för utan förberedande organisation är de starkaste elementen impotenta och ogiltiga.

Mikhail Bakunin

Efter att ha gjort en kort diagnos av det nuvarande dominans- och exploateringssamhället, bekräftar vi två mål som vi förstår som slutgiltiga: den sociala revolutionen⁽⁵⁵⁾ och den frihetliga socialismen. Målet med den sociala revolutionen är att förgöra exploaterings- och dominanssamhället. Den frihetliga socialismen ger den sociala revolutionen en konstruktiv innebörd. Tillsammans utgör förgörelsen – som ett negationsbegrepp – och uppbyggnaden – som ett förslagsbegrepp – den möjliga och effektiva samhällsomvandling som vi föreslår. ”Det finns ingen revolution utan djupgående och passionerad förgörelse, frälsande och fruktbar förgörelse, eftersom det är ur den, och endast genom den, som nya världar skapas och föds.”⁽⁵⁶⁾ Enbart förstörelse är dock inte tillräckligt, eftersom ”ingen kan vilja förstöra utan att ha åtminstone en avlägsen idé, verklig eller falsk, om den tingens ordning som enligt deras åsikt bör ersätta den som för närvarande existerar.”⁽⁵⁷⁾

Den sociala revolutionen är ett av klasskampens möjliga resultat och består av en våldsam omvandling av den etablerade samhällsordningen, och anses av oss vara det enda sättet att göra slut på dominansen och exploateringen. Den skiljer sig från jakobinernas och leninisternas politiska revolutioner genom att stödja omvandlingen av ”ordningen” inte bara med en politisk förändring, genom staten, där en styrande minoritet byts

⁽⁵⁵⁾ Vi utgår från Bakunins klassiska uppfattning om den sociala revolutionen, som innebär en omvandling av samhällets ekonomiska, politiska och sociala aspekter. När vi skiljer den från den politiska revolutionen söker vi på samma sätt en klassisk differentiering som behandlar den politiska revolutionen som en omvandling som endast sker på en ”politisk” nivå, genom staten.

⁽⁵⁶⁾ Mikhail Bakunin. *Estatismo e Anarquía*, s. 52. [Bakunin, M. (1990). *Bakunin: Statism and Anarchy*. (M. Shatz, Ed.). Cambridge: Cambridge University Press.]

⁽⁵⁷⁾ *Ibid.* ”Protesta de la Alianza”. I: Frank Mintz (org.). *Bakunin: crítica y acción*. Buenos Aires: Anarres, 2006, s. 33.

förbättras teorin. Det går inte att föreställa sig en anarkistisk organisation med bara teori och ingen praktik, eller ens möjligt att framställa en teori och försöka anpassa praktiken helt efter den.

Redan från början ansåg vi att det skulle vara grundläggande att inte bygga en organisation som, långt bort ifrån kampen, skriver dokument och sedan går in i praktiken med målet att anpassa den till teorin. På samma sätt föreföll det oss aldrig möjligt att tänka oss en anarkistisk organisation med bara praktik men ingen teori, eller att ens anta som teori allt som händer i praktiken. Vi sökte alltid en balans som å ena sidan inte hade som mål att teoretisera djupt för att sedan börja agera, och å andra sidan se till att agerandet var i linje med teorin, vilket enligt vår uppfattning stärker resultatet av militanternas ansträngningar utan energislöseri.

I denna debatt, som ägde rum under de senaste två åren och som formaliseras i detta dokument, ville vi utveckla en riktig teori som inte bara var en upprepning av andra teorier som utvecklats på andra platser och andra tidpunkter. Självklart genomsyras hela vår teori, från början till slut, av andra teorier och av andra författare som levt och verkat i andra sammanhang. Det skulle till exempel vara omöjligt att tänka sig en konsekvent anarkistisk teori utan de klassiska anarkisternas bidrag. Vi har dock gjort en poäng av att ha en lång reflektion över dessa – författarnas teorier och tankar – och huruvida de är meningsfulla i vårt sammanhang idag. Vi strävar efter att skapa egna begrepp, att ge en originell karaktär åt den teori som vi ville skapa, och i denna strävan tycker vi att vi har varit mycket framgångsrika, eftersom vi enligt vår uppfattning konstruerar och formaliserar en sammanhängande teori, där klassiska och samtida teorier, liksom våra egna uppfattningar, artikuleras. Vi tror dock inte att detta är en slutgiltig teori. Många aspekter kan förbättras. Slutligen, är det viktigaste att klargöra att vi anser att vi tar de första stegen på den väg vi vill följa.

Slutligen ville vi bygga diskussionen och dess formalisering på ett kollektivt sätt. Det räcker inte för oss att en eller annan kamrat skriver hela organisationens teori och att andra bara observerar och följer ståndpunkterna. Det var därför som vi under hela denna period försökte beakta organisationens alla ståndpunkter och inte bara den ena eller andra militantens. Även detta ger enligt vår mening texten ett mervärde. Den kommer inte från huvudet på en eller annan intellektuell som tänker politik frånvänt verkligheten, tvärtom är den resultatet av fem års anarkistisk kamp och organisering i ständig kontakt med vår tids strider, som söker en revolutionär samhällsomvandling mot frihetlig socialism. Sammanfattningsvis är det resultatet av fem års praktisk verksamhet.

I syfte att bidra med ytterligare ett steg, att teoretiskt formalisera det som samlats under vår korta historia, höll vi den första kongressen – som ägde rum i samband med femårsjubileet av FARJ – den 30 och 31 augusti 2008. De viktigaste reflektionerna från kongressen redovisas nedan.

Etik, engagemang, frihet!

Slutmål: Social revolution och frihetlig socialism

den stora tonvikten på skrifter i ämnet – eller med kontexten i dåtidens Europa. Vi vet att förhållandena i Brasilien är specifika, och om vi ska kunna tillämpa denna kritik på staten i dag måste vi veta att vår verklighet är speciell och att världsekonomin inriktning har haft ett djupgående inflytande på den statsform som vi lever med.

Slutligen är en sak säker: kapitalismen och staten utgör än i dag grunden för vårt dominans- och exploateringssamhälle, och utgör ”för alla länder i den civiliserade världen ett enda universellt problem.⁽⁵³⁾ Därför är vårt ideal fortfarande ”total och slutgiltig frigörelse [...] från ekonomisk exploatering och statens ok.⁽⁵⁴⁾

Socialanarkism, klasskampen och center-periferi relationer

---

potkin, Peter. (2022). Words of a Rebel. AK Press.]

⁽⁵³⁾ Mikhail Bakunin. *Estatismo e Anarquia*, s. 73.[Bakunin, M. (1990). *Bakunin: Statism and Anarchy*. (M. Shatz, Ed.). Cambridge: Cambridge University Press.]

⁽⁵⁴⁾ Ibid.

[...] eftersom anarkismen är en ideologi som vägrar att skapa nya centrala system med nya perifera områden.

Rudolf de Jong

Anarkism är för oss en ideologi, dvs. en uppsättning idéer, motiv, strävanden, värderingar, en struktur eller ett begreppssystem med direkt koppling till handling – det vi kallar *politisk praktik*. Ideologi kräver formulering av slutliga mål (långsiktiga, framtida perspektiv), tolkning av den verklighet vi lever i och en mer eller mindre ungefärlig prognos om hur denna verklighet ska förändras. Utifrån denna analys är ideologi inte en uppsättning abstrakta värderingar och idéer som är frikopplade från praktiken och är inte enbart en rent reflekterande slag, utan snarare ett begreppssystem som existerar på det sätt som det utformas tillsammans med praktiken och återvänder till den. Ideologi kräver således frivilliga och medvetna ageranden i syfte att i samhället inpränta en vilja till social omvandling.

Vi förstår anarkism som en ideologi som ger vägledning åt åtgärder ämnade att ersätta kapitalismen, staten och dess institutioner med frihetlig socialism – ett system som bygger på självförvaltning och federalism – utan några vetenskapliga eller profetiska anspråk.

Liksom andra ideologier har anarkismen en historia och ett specifikt sammanhang. Den uppstår inte ur intellektuella eller tänkare fränskilda praktiken och som bara ägnar sig åt abstrakt reflektion. Anarkismen har en historia som utvecklades under 1800-talets stora klasstrider, då den teoretiserades av Proudhon och tog form inom ramen för Internationella Arbetarassociationen (IAA [mer känd som *Första internationalen*]), med Bakunin, Guillaume, Reclus och andra som förespråkade revolutionär socialism i motsats till reformistisk, legalistisk eller statssocialism. Denna tendens inom IAA blev senare känd som ”federalistisk” eller ”antiauktöritär” och fann sin kontinuitet i Kropotkin, Malatesta och andra militanter.

Det var alltså inom IAA som anarkismen tog form i ”arbetarnas direkta kamp mot kapitalismen, från arbetarnas behov och krav, från deras strävanden mot frihet och jämlikhet, strävanden som blev särskilt levande under de mest heroiska perioderna i de arbetande massornas liv och kamp.”⁽¹⁾ Arbetet med att teoretisera anarkismen utfördes av tänkare och arbetare som var direkt involverade i sociala kamper och som hjälpte till

⁽¹⁾ Dielo Trouda ”Plataforma organizativa por una Unión General de Anarquistas”. Översättning till spanska, reviderad och rättad av Frank Mintz. Vi använder citat från denna översättning som är gjord direkt från ryskan, eftersom de versioner som finns tillgängliga för oss på portugisiska och spanska, båda översatta från franskan, har flera skillnader från det

över sig själv”, direkt ansvariga för att lösa sina egna problem. ”Proletariatets frigörelse [...]” är därför ”omöjlig i varje stat som kan tänkas existera, och det första villkoret för denna frigörelse är att alla stater förgörs”.⁽⁵¹⁾

”Politiker” representerar hierarkin och åtskillnaden mellan ledare och ledda, inom och utanför de egna partierna. För att bli valda måste politiska partier få en numerisk relevans i valen, och för detta måste de utse ett betydande antal kandidater. Politiker behandlas sedan som en handelsvara som ska säljas på ”valmarknaden”; för att växa gör partierna vad som helst – omdirigerar pengar, överger program, ingår allianser med vem som helst etc. ”Politikerna” bedriver inte politik utifrån folkviljan, utan fattar beslut som gynnar partiet och dess egna intressen och blir alltmer förtjusta i smaken av makt. Politikerna och partierna vill ju behålla sina poster och sin makt, vilket blir ett självändamål i sig. Diskussion om viktiga samhällsfrågor – vilka redan är begränsade eftersom parlamentet och staten i sig är kapitalismens stöttepelare och därför inte tillåter att dess rötter förändras – berörs inte ens, prioriteras aldrig; den representativa demokratin är konservativ och begränsar till och med de små framsteg som skulle kunna ske. Av denna anledning får vi inte delegera politiken till

människor utan övertygelse, som vänder kappan efter vinden mellan liberaler och konservativa och tillåts påverka oss genom löften, ställningstaganden, smicker eller panik – denna lilla grupp av obetydligheter som genom att ge eller vägra ge sina röster avgör alla landets frågor. Det är de som stiftar eller upphäver lagar. Det är de som stöder eller avsätter statsråd och byter den politiska riktningen.⁽⁵²⁾

Denna kritik av staten är inte kopplad till den ena eller andra formen av stat, utan till alla dess former. Därför måste varje socialt omvandlingsprojekt som tar sikte på den sociala revolutionen och den frihetliga socialismen ha kapitalismens och statens upphävande som mål. Även om vi anser att staten är en av kapitalismens starkaste pelare, tror vi inte att staten nödvändigtvis skulle upphöra att existera i och med kapitalismens slut.

I dag vet vi att vi varken ska förväxla oss med 1800-talets kontext, som visade på en åtskillnad i frågan om staten mellan socialister – och därför

⁽⁵¹⁾ Mikhail Bakunin. *Estatismo e Anarquia*, s. 74. [Bakunin, M. (1990). *Bakunin: Statism and Anarchy*. (M. Shatz, Ed.). Cambridge: Cambridge University Press.]

⁽⁵²⁾ Piotr Kropotkin. ”O Governo Representativo”. *Palavras de um Revoltado*, s. 154. [Kro-

men, genom den sociala revolutionen. Detta eftersom ”den som säger stat med nödvändighet säger dominans och följaktligen slaveri; en stat utan slaveri, uttalat eller dolt, är otänkbar; det är därför vi är fiender till staten”.⁽⁴⁸⁾ Staten tror sig förstå folkets behov bättre än folket självt och stöder en hierarkisk samhällsstyrning, som utgör medel för den klass, som är närvarande i den, utövar dominans över de andra – de som inte är en del av staten. Varje stat skapar dominans- och exploateringsrelationer, våld, krig, massakrer och tortyr under förevändning att skydda ”medborgaren”, och underordnar

de regioner och städer som utgör staten, och som i egenskap av naturliga grupper, bör åtnjuta hel och fullständig autonomi. [Dessa] kommer tvärtom att styras och förvaltas inte av sig själva, som det anstår de associerade regionerna och städerna, utan av centralmakten och som erövrade befolkning.⁽⁴⁹⁾

På samma sätt som den diktatoriska socialismen hävdar den representativa demokratin att det är möjligt att åstadkomma förändring genom staten. Genom att delegera vår rätt att bedriva politik⁽⁵⁰⁾ till en politikerklass som träder in i staten för att representera oss ger vi ett mandat, utan någon kontroll, till någon som fattar beslut åt oss: det finns en oundviklig uppdelning mellan den klass som bedriver politik och de klasser som följer efter. Redan från början kan vi konstatera att den representativa demokratin är politiskt alienerande, eftersom den skiljer folket från dem som gör politik för folkets räkning: kommun- och regionfullmäktiga, kommunstyrelseledamöter, riksdagsledamöter, regeringsmän, osv. Ju mer politikerna ansvarar för politiken, desto mindre engagerar sig folket i politiken och desto mer förblir de alienerade och avlägsnade från beslutsfattandet. Detta dömer naturligtvis folket till en position som åskådare och inte som ”herrar

⁽⁴⁸⁾ Ibid. s. 212.

⁽⁴⁹⁾ Pierre-Joseph Proudhon. ”Crítica às Constituições”. Proudhon. São Paulo: Ática, 1986, s. 87.

⁽⁵⁰⁾ Termen ”politik” som används här, och som kommer att användas många fler gånger i denna text, förstås som: ”härrör från adjektivet polis (Politik) som betecknar allt som har med staden att göra och följaktligen det som är urbant, civilt, offentligt och till och med socialt och sällskapligt”. Norberto Bobbio et al. Dicionário de Política. Brasília: Editora UNB, 1993, s. 954. Därför förstår vi inte politik som det som utförs genom representativ demokrati. ”Att göra politik” innebär i det här fallet att på ett effektivt sätt delta och besluta i samhällsfrågor och framför allt i frågor som berör oss. Vi arbetar med idén att det finns politik utanför den parlamentariska sfären.

att formalisera och sprida den känsla som fanns latent i vad de kallade ”massrörelsen”. Under årens lopp utvecklades alltså anarkismen både teoretiskt och praktiskt. Å ena sidan bidrog den på ett unikt sätt till episoder av social omvandling och behöll sin ideologiska karaktär, som till exempel i den mexikanska revolutionen, den ryska revolutionen, den spanska revolutionen eller till och med i brasilianska episoder, som generalstrejken 1917 och upproret 1918. Å andra sidan antog anarkismen i vissa sammanhang vissa karaktärsdrag fjärrade sig själv från dess ideologiska karaktär och förvandlade den till ett abstrakt begrepp som bara blev en form av kritisk observation av samhället. Med åren erhöll denna modell av anarkism sin egen identitet, fann referenser i historien och förlorade samtidigt sin karaktär som kämpandes för en samhällsomvandling. Detta blev mer påtagligt under andra hälften av 1900-talet. Sett ur detta perspektiv upphör anarkismen att vara ett verktyg för de exploaterade i deras kamp för befrielse och fungerar som en hobby, en nyfikenhet, ett tema för intellektuell debatt, en akademisk nisch, en identitet, en grupp vänner osv. För oss är detta synsätt ett allvarligt hot mot själva anarkismens innebörd.

Denna katastrofala influens på anarkismen uppmärksammades och kritiserades av olika anarkister, från Malatesta när han gick i polemik med de individualister som var emot organisering,⁽²⁾ till Luigi Fabbri som kritiserade anarkismens borgerliga influenserna redan i början av 1900-talet,⁽³⁾ fram till Murray Bookchin som i mitten av 1990-talet uppmärksammade detta fenomen och försökte varna:

Såvida jag inte har grundligt fel – och det hoppas jag att jag har – så lider anarkismens sociala och revolutionära mål av utmattningen att nå en punkt där ordet anarki blir en del av nästa århundrades eleganta borgerliga vokabulär – olydig, uppriktig, sorglös, men härligt harmlös.⁽⁴⁾

Vi förespråkar att anarkismen återtar sin ursprungliga ideologiska karaktär, eller som vi tidigare definierat det, ett ”begreppssystem med direkt

ryska originalet. Även om titeln på dokumentet här är spanska, hänvisar vi till samma dokument översatt till Svenska som *De frihetliga kommunisternas organisationsplattform: Arsjinov ...* (1974). [S.l.]: Bokförlaget Brand.

⁽²⁾ Errico Malatesta, ”Anarquismo y Anarquía” [Malatesta, E. (1970). Staten och anarkin. [Stockholm]: förf.]. Utdrag ur *Pensiero and Volontà*, 16 maj 1925. Vernon Richar.

⁽³⁾ Luigi Fabbri, ”Influencias Burguesas sobre el Anarquismo.” [”Bourgeois Influences on Anarchism”.]

⁽⁴⁾ Murray Bookchin, ”Anarquismo Social ou Anarquismo de Estilo de Vida: um abismo

koppling till handling, [...] politisk praktik”. I vår strävan att återta denna ideologiska karaktär och särskilja oss från andra strömningar inom den samtida anarkismens breda läger förespråkar vi socialanarkism och godtar därmed Malatestas och Fabbri kritisk och den dikotomi som Bookchin identifierat; att det idag finns en socialanarkism som återvänder till kamp med målet att omvandla samhället, och en livsstilsanarkism som avstår från förslaget om samhällsomvandling och engagemang i vår tids sociala kamper.

För oss är socialanarkism en typ av anarkism som, som ideologi, försöker var ett verktyg för sociala rörelser och den folkliga organisationen med målet att störta kapitalismen och staten och bygga en frihetlig socialism – självförvaltd och federalistisk. För detta ändamål främjar den anarkisternas organiserade återgång till klasskampen, med målet att återerövra det vi kallar anarkismens *sociala vektor*. Vi tror att det är bland de exploaterade klasserna – kapitalismens främsta offer – som anarkismen kan blomstra. Om vi, som Neno Vasco uttryckte det, måste kasta anarkismens frön på den mest bördiga jorden, så är denna jord för oss den klasskamp som äger rum i folkliga mobiliseringar och i sociala kamper. Bookchin försökte ställa socialanarkism mot livsstilsanarkism och hävdade

att socialanarkism står i radikal motsättning till en anarkism som fokuserar på livsstil, det nysituationistiska återopandet av extas och det alltmer motsägelsefulla småborgerliga jagets suveränitet. De två skiljer sig helt åt i sina definierande principer – socialism eller individualism.⁽⁵⁾

I en kommentar till titeln på sin bok *Anarquismo Social* (Socialanarkism) betonade Frank Mintz, en annan samtida militant och tänkare: ”Den här titeln borde vara värdelös, eftersom de två termerna implicit är sammankopplade. Den är också missvisande eftersom den antyder att det kan finnas en icke-socialanarkism, utanför kampen”.⁽⁶⁾ På så sätt förstår vi att socialanarkism med nödvändighet är inblandad i klasskampen.

Inom ramen för vår socialanarkistiska vision, som ”ett grundläggande verktyg för att stödja den dagliga kampen”,⁽⁷⁾ måste vi också klargöra vår

---

intransponível.” São Paulo:

⁽⁵⁾ Ibid.

⁽⁶⁾ Frank Mintz, ”Anarquismo Social.” São Paulo: Imaginário/Faisca/FARJ/CATL, 2006, s. 7.

⁽⁷⁾ ”A Propriedade é um Roubo”. Protesta! 4. Rio de Janeiro/São Paulo: FARJ/CATL, 2007,

Alla försök att förändra det system som de exploaterade klasserna har infört undertrycks hårt av staten. När ideologi inte fungerar följer förtryck och kontroll. Eftersom staten har våldsmonopol i samhället, använder den alltid våld för att upprätthålla lagarna, och eftersom lagar stiftades för att det kapitalistiska samhällets privilegier skulle kunna upprätthållas, är förtryck och statlig kontroll alltid till för att upprätthålla ”ordningen”. Det vill säga, för att upprätthålla kapitalismens privilegier och hålla den härskande klassen i dominerande ställning. Vid minsta hotfullt tecken från de exploaterade klasserna, förtrycker staten brutalt; alltid i syfte att systemet fortvara, som har våld som en av sina centrala pelare.

I motsats till vad de auktoritära socialisterna trodde (och fortfarande tror) är staten inte en organism som kan stå i kapitalisternas eller arbetarnas tjänst. Att anarkister har skrivit så mycket om staten beror på att kritiken av kapitalismen var samstämmig mellan frihetliga och auktoritära socialister – det var frågan om staten som skiljde dem åt. De auktoritära krafterna stödde statens maktövertagande och proletarietets diktatur som ett mellanstadium – som falskeligen kallades socialism – mellan kapitalism och kommunism. Denna ”socialism” är en form av minoritetsstyre av majoriteten, ”som direkt och oundvikligen leder till att den styrande minoritetens politiska och ekonomiska privilegier befasts och att folkmassorna utsätts för ekonomiskt och politiskt slaveri”.⁽⁴⁶⁾ Vi anser att

[...] ingen stat, hur demokratiska dess former än må vara, inte ens den rödaste politiska republik, folklig endast i betydelsen av den lögn som är känd under namnet folklig representation, kan ge dessa vad de behöver, det vill säga sina egna intressens fria organisering, nerifrån och upp, utan inblandning, förmyndarskap eller tvång uppifrån, eftersom varje stat, även den mest republikanska och demokratiska, till och med pseudopopulära [...] är till sin essens ingenting annat än ett styre av massorna uppifrån och ned, där en intellektuell och därför privilegierad minoritet säger sig förstå folkets verkliga intressen bättre än folket.⁽⁴⁷⁾

De frihetligas ståndpunkt, som vi står för idag, är att om socialismen ska kunna byggas, så måste staten förstöras tillsammans med kapitalis-

---

⁽⁴⁶⁾ Mikhail Bakunin. *Estatismo e Anarquia*. São Paulo: Imaginário, 2003, s. 169. [Bakunin, M. (1990). *Bakunin: Statism and Anarchy*. (M. Shatz, Ed.). Cambridge: Cambridge University Press.]

⁽⁴⁷⁾ Ibid. s.47.

Under den historiska processens gång konstaterades det att det inte går att upprätthålla ett system som enbart bygger på förtryck. Staten, som hade upprätthållit sig själv på detta sätt under så många år, modifierades gradvis för att garantera kapitalismens legitimitet. En stat som tydligt försvarar kapitalisternas ställning skulle kunna intensifiera klasskampen och därför finns det inget bättre, ur kapitalisternas synvinkel, än att ge den en aspekt av neutralitet. Att ge den sken av att vara en oberoende – eller till och med självständig – samhällskropp i förhållande till den härskande klassen eller till kapitalismen själv. I syfte att alltid stilla klasskampen utvecklade staten åtgärder till förmån för de exploaterade klasserna, eftersom det med bättre levnadsvillkor skulle finnas mindre risk för radikalism. Å andra sidan kunde organiserade arbetarrörelser påtvinga staten åtgärder som skulle ge dem fördelar, även på kapitalisternas bekostnad.

Precis som i den representativa demokratin fungerar åtgärder som förbättrar arbetarnas villkor alltid som ett för staten ideologiskt verktyg för att förmedla denna idé om neutralitet, oberoende och självständighet. Det bör dock tjäna som en lärdom: genom att visa att eftersom staten har en skyldighet att garantera denna legitimitet, så finns det ofta utrymme för organiserade arbetare att införa åtgärder till deras fördel. Det är därför nödvändigt att

[...] från regeringen och kapitalisterna rycka till sig alla förbättringar från den politiska och ekonomiska ordningen, så att de kan göra kampvillkoren mindre svåra för oss och öka antalet medvetet kämpande. Det är därför nödvändigt att ta dem på ett sätt som bereder vägen för framtiden och utan att det innebär ett erkännande av den nuvarande ordningen.⁽⁴⁴⁾

Icke desto mindre bör man komma ihåg att staten, som är en stark pelare i kapitalismen, försöker upprätthålla den, och om kapitalismen är ett exploaterings- och dominanssystem kan staten inte göra annat än att upprätthålla de klassrelationer som finns i dess mitt. På så sätt försvarar staten kapitalisterna på bekostnad av arbetarna, som med ”sina vapen som enda rikedom inte har något att förvänta sig av staten, utan bara möter en organisation som är utformad för att till varje pris hindra deras frigörelse”.⁽⁴⁵⁾

⁽⁴⁴⁾ Errico Malatesta. ”Idealismo’ e ’Materialismo’”. Anarquistas, Socialistas e Comunistas. São Paulo: Cortez, 1989, s. 141. Boken håller på att återutges av bokförlaget Scherzo.

⁽⁴⁵⁾ Piotr Kropotkin. ”A Decomposição dos Estados”. Palavras de um Revoltado. São Paulo: Imaginário, 2005, s. [Kropotkin, Peter. (2022). Words of a Rebel. AK Press.]

definition av *klass*. Samtidigt som vi betraktar klasskampen som central och absolut relevant i dagens samhälle förstår vi att marxisterna, genom att välja fabriksarbetaren som revolutionens unika och historiska subjekt, föraktar alla andra kategorier av exploaterade klasser, samtidigt som dessa också är potentiellt revolutionära subjekt. De auktoritäras uppfattning av arbetarklassen, som endast är begränsad till kategorin industriarbetare, täcker inte verkligheten i de dominans- och exploateringsrelationer som har förekommit genom historien och inte heller de relationer som förekommer i vårt samhälle. Precis som den inte täcker identifieringen av revolutionära subjekt i det förflutna och i nutid.

Med utgångspunkt i behovet av att klargöra denna klassuppfattning inkluderar vi i de exploaterade klassernas läger – som kan och bör bidra till den sociala omvandlingsprocessen genom klasskamp – andra kategorier som till stor del har uppmärksammats av anarkister genom historien. Denna definition av klassbegreppet förändrar inte klasskampen som huvudterräng för socialanarkismens agerande, men erbjuder ett annat sätt att se på vårt mål: omvandlingen av center- och periferirelationer, eller mer specifikt omvandlingen av dominansrelationerna mellan centrum och periferi. Baserat på Rudolf de Jongs⁽⁸⁾ och på vår egen kamphistoria, konceptualiserar vi alla exploaterade klasser med utgångspunkt från relationerna mellan centrum och periferi. I denna grupp ingår således:

- 1.

Kulturer och samhällen fullkomligt förfrämigade och fjärrade från centrum; överhuvudtaget ”ointegrerade” och ”vida” i centrumets ögon. Exempelvis Amazonas indianer.

- 2.

Perifera områden med anknytning till centrum vilka tillhör dess socioekonomiska och politiska strukturer men som samtidigt försöker bevara sin identitet. De domineras av centrum och hotas i sin existens av den ekonomiska expansionen i centrum. Enligt centrumets normer är de ”bakåsträvande” och underutvecklade. Exempelvis ursprungsbefolkningarna

s. 11.

⁽⁸⁾ Författaren påpekar att denna klassificering inte är avsedd att uttömma relationerna och att det finns kategorier som överlappar varandra. Begreppet ”område” är också enligt författaren mer ett socialt än ett geografiskt begrepp. Rudolf de Jong. ”Algumas Observações sobre a Concepção Libertária de Mudança Social”. I Paulo Sérgio Pinheiro. ”O Estado Autoritário e Movimentos Populares”. Rio de Janeiro: Paz e Terra, 1980, s. 305-353. Den ursprungliga klassificeringen finns på s. 309 och 310 i boken. Denna text återutgavs 2008 av Faisca Publications, en samutgåva med FARJ betitlad ”A Concepção Libertária da Transformação Social Revolucionária”.

i Mexiko och de andinska länderna. Andra exempel i denna kategori – kanske borde vi tala om en undergrupp b.1 – är småbrukare, yrkesarbetare och bönder som hotas i sin sociala och ekonomiska existens av centrums framsteg och som fortfarande kämpar för självständighet.

3.

Ekonomiska klasser eller socioekonomiska system som tidigare tillhörde centrum, men som återgått till en perifer position efter tekniska innovationer och socioekonomisk utveckling i centrum. Till exempel trasproletariatet, prekära informella arbetare och den permanenta armén av arbetslösa [s.k. *industrins reservarmé*].

4.

Sociala klasser och grupper som deltar i centrum i ekonomisk mening, men som är perifera i social, kulturell och/eller politisk mening: arbetarklassen, proletariatet i framväxande industrisamhällen, kvinnor, svarta, homosexuella.

5.

Centrum-periferi-relationer av politisk natur, antingen mellan stater eller inom dem: koloniala eller imperialistiska relationer, kapital kontra provinsiella relationer etc. Sådana relationer utvecklas i det kapitalistiska systemet parallellt med de ekonomiska relationer som nämns ovan – eller grupp e.1: nykapitalistisk dominans, intern kolonisering och exploatering.

Genom att acceptera denna klassificering, och vara medvetna om dess begränsningar, definierar vi kategorin exploaterade klasser som de perifera områden som domineras av centrum. Det är viktigt att betona att vi inte betraktar individer som i teorin befinner sig i perifera områden, men som i praktiken upprättar dominansförhållanden över andra och därmed blir nya centra, som en del av denna uppsättning exploaterade klasser. Därav behovet av att alla de exploaterade klassernas kamp har ett revolutionärt perspektiv, så att de inte bara försöker göra delar av de perifera områdena till nya centrum.

Utifrån denna definition finns det två sätt att tänka kring samhällsombildning: ett auktoritärt, som historiskt sett använts av marxismens arvtagare (revolutionära eller reformistiska) och ett frihetligt, som använts av anarkisterna.

Auktoritärer, inklusive vissa som kallar sig anarkister, betraktar centrum som ett medel och riktar sin politik ditåt. För dem är centrum – som de anser vara staten, partiet, armén, maktpositionen – ett instrument för samhällets frigörelse, och ”revolutionen innebär i första hand att centrum

att tillintetgöra städernas oberoende, att råna köpmännens och konstnärernas rika gillen,⁽⁴²⁾ att i deras händer centralisera utrikeshandeln och ruinera den, att lägga beslag på gillenas hela interna administration och underkasta inrikeshandeln, liksom tillverkningen av alla ting, till och med i deras minsta detalj, ett moln av funktionärer och på så sätt döda industrin och konsten; att överta de lokala miliserna och hela den kommunala förvaltningen i besittning; att genom skatter krossa de svaga till förmån för de rika, och ruinera länderna med krig.⁽⁴³⁾

Efter den industriella revolutionen uppstod den så kallade ”sociala frågan”, som tvingade stater att utveckla stödplaner för att minimera kapitallets inverkan på arbetskraften. I slutet av 1800-talet uppstod, som ett alternativ till liberalismen, en mer interventionistisk syn på staten som, om den å ena sidan försökte skapa en politik för ”social välfärd”, å andra sidan implementerade metoder för att begränsa socialistiska initiativ utveckling, som redan var ganska starka vid den tiden.

I dag har staten två grundläggande mål: det första är att säkerställa förutsättningarna för kapitalismens produktion och reproduktion, och det andra är att säkerställa dess legitimitet och kontroll. Av denna anledning är staten i dag en stark stödpelare för kapitalismen.

Staten extrapolerar det politiska området och fungerar som en ekonomisk agent för kapitalismen, och arbetar för att förhindra eller minimera betydelsen av dess kriser eller fall i dess profitnivåer. Detta kan ske på flera sätt: genom att bevilja lån till centrala sektorer i ekonomin, stimulera utvecklingen av sektorer i ekonomin, skrota skulder, omformulera import- och exportsystemet, subventionera produkter, generera intäkter genom försäljning av produkter från statligt ägda företag etc. Stödprogrammen har också en viktig roll eftersom de ökar köpkraften hos befolkningsgrupper och sätter fart på den kapitalistiska ekonomin. Staten skapar också lagar som syftar till att garantera kapitalisternas långsiktiga ackumulation och se till att kapitalisternas törst efter vinst inte sätter själva systemet i fara.

⁽⁴²⁾ Medeltida sammanslutningar av hantverkare, köpmän och konstnärer.

⁽⁴³⁾ Piotr Kropotkin. *O Estado e seu Papel Histórico*. São Paulo: Imaginário, 2000, s. 64. [Kropotkin, P.A. (1917). Peter Kropotkin.: Staten och dess historia gärning. Övers. av Albert Jensen. Stockholm.]

ren resurs, ett objekt, en råvara som kunde exploateras lika hänsynslöst som slavar på en plantage.⁽⁴⁰⁾

Brasilien, som är väl integrerat i denna globaliserade logik på grund av den politik som dess tidigare regeringar har fört, delar de globala konsekvenserna av denna nya fas i kapitalismen.

☒☒

Vi betraktar staten som en nations samlade politiska makt, som tar form med hjälp av ”politiska, lagstiftande, rättsliga, militära och finansiella institutioner etc.”;⁽⁴¹⁾ och på så sätt är staten bredare än regeringen. Staten har sedan den uppstod under antiken, via faraonernas Egypten och Roms militära slavstat, alltid varit ett instrument för att vidmakthålla ojämlikhet och ett frihetsförgörande element, oavsett rådande produktionssätt. Denna dominerande institution har under historiens gång genomgått perioder av större eller mindre kraftfullhet, som krävt hänsyn till specifika tider och platser. Staten som vi ser den idag (den moderna staten) har sitt ursprung i 1500-talet.

Under medeltiden, i syfte att förstöra civilisationen i städerna, slutade det med att de moderna barbarerna gjorde alla dem som en gång organiserat sig på det fria förståndets och fria initiativets grundvalar till slavar. Hela samhället planades ut genom att nuderkastas godsägaren, som förklarade att kyrkan och staten skulle vara individernas enda länkar till varandra, och att endast dessa institutioner skulle ha rätt att försvara kommersiella, industriella och konstnärliga intressen osv. Staten grundades med dominansens hjälp, för att tala å samhällets vägnar, eftersom den ansågs vara samhället självt.

Staten har kännetecknats av ett ”dubbelspel” där man lovar de rika att skydda dem från de fattiga och lovar de fattiga att skydda dem från de rika. Så småningom överläts städerna, som var offer för en auktoritet som dog bit för bit, till staten, som också utvecklade sin roll som erövrare och började föra krig mot andra stater i syfte att expandera och erövra nya territorier. Statens inverkan på städerna och de urbana regionerna var katastrofal. Statens roll i stadsområdena under sexton- och sjuttonhundratalet var;

⁽⁴⁰⁾ Murray Bookchin. ”Um Manifesto Ecológico: o poder de destruir, o poder de criar”. Letra Livre 31. Rio de Janeiro: Achiamé, 2001, s. 8.

⁽⁴¹⁾ Errico Malatesta. A Anarquia. São Paulo: Imaginário, 2001, s. 15. [Malatesta, E. (2012). Anarchy [Elektronisk resurs]. Perlego.]

och dess maktstruktur erövrats eller att ett nytt centrum skapas”.⁽⁹⁾ Auktoritärernas klassbegrepp baseras på centrumet, när man definierar industriproletariatet som ett historiskt subjekt – vilket beskrivs med bokstaven ”d” i den definition som citeras ovan – och utesluter och marginaliserar andra kategorier av de exploaterade klasserna som befinner sig i periferin, som till exempel bondeståndet.

De frihetliga betraktar inte centrum som ett medel, utan kämpar ständigt mot det och bygger sin revolutionära modell och kampstrategi i riktning mot alla periferier – vilket förklaras av bokstäverna som går från ”a” till ”e” i definitionen ovan. Det vill säga, i sin klasskampsaktivitet betraktar anarkismen traditionella samhällen, bönder, arbetslösa, undersysselsatta, hemlösa och andra kategorier som ofta förbises av auktoritärerna som delar av de exploaterade klasserna. På så sätt skulle kampen tas upp av någon som verkligen [känner] effekterna av systemet och därför [behöver] avskaffa det snarast⁽¹⁰⁾. Anarkisterna stimulerar sociala rörelser i periferin från gräsrotterna och försöker bygga upp en folklig organisation för att solidariskt bekämpa den rådande ordningen och skapa ett nytt samhälle som bygger på jämlikhet och frihet och där klasser inte längre är meningsfulla. I denna kamp använder sig anarkisterna av de medel som inom sig innehåller det framtida samhällets bakteriekultur.

Den anarkistiska uppfattningen om de sociala krafter som ligger bakom samhällsförändringen är mycket mer allmän [...] än den marxistiska. Till skillnad från marxismen ger den inte det industrialiserade proletariatet en specifik roll. I anarkistiska skrifter finner vi alla slags arbetare och fattiga, alla förtryckta, alla de som på något sätt tillhör perifera grupper eller områden och därför är potentiella faktorer i den revolutionära kampen för.⁽¹¹⁾

Med denna uppfattning om revolutionära krafter hävdar vi att ”allt tyder på att det är i periferin, i ’marginalerna’, som revolutionen håller sin låga brinnande”.⁽¹²⁾ Vår slutsats är därför att anarkismen måste stå i ständig kontakt med periferin för att kunna fullfölja sitt samhällsomvandlingsprojekt.

⁽⁹⁾ Ibid. s. 312.

⁽¹⁰⁾ FARJ. ”Por um Novo Paradigma de Análise do Panorama Internacional”. Protesta! 4!, s. 31.

⁽¹¹⁾ Rudolf de Jong. Op. cit. s. 324.

⁽¹²⁾ ”Por um Novo Paradigma...”. Protesta! 4!, s. 31.

Faisca/Hedra, 2008 [”Social Anarchism or Lifestyle Anarchism: an unbridgeable chasm”]

ske utan statlig inblandning, där de kan betala vad de vill, där de inte är skyldiga att ge arbetstagarna förmåner, där de (arbetarna) kan avskedas när de (kapitalisterna) vill och där det alltid finns många fler arbetare som vill fylla de lediga platserna, vilket gör att produktionskostnaderna blir allt lägre; otrygga anställningar eftersträvas och uppmuntras. Detta system, som å ena sidan lämnar arbetslösa i områden med optimala förhållanden, möjliggör å andra sidan den utpressning som gör att osäkra anställningar accepteras och hotar organiseringen av arbetstagarer som kontrolleras alltmer och trängs ut i periferin, vilket beskrivs av Chomsky:

Begreppen ”effektivitet” och ”sund ekonomi”, som är de rikas och privilegierades favoriter, har inget att erbjuda de växande befolkningsgrupper som är olönsamma och som drivs in i fattigdom och förtvivlan. Om de inte kan hållas kvar i slummen måste de kontrolleras på något annat.⁽³⁸⁾

Nyliberalismen – som stimulerar det fria kapitalflödet, men inte den fria rörligheten för människor eller jämförelse av arbetsvillkor – ifrågasätter hela det ”välfärdsvillkor” som påtvingades staterna under de stora mobiliseringar som präglade världen under 1800- och 1900-talen. Kapitalismen har sökt nya utrymmen, expanderat både internt och externt, skapat nya kapitalistiska företag genom privatisering och främjat falska behov med hjälp av bl.a. reklam, som inte motsvarar samhällets verkliga krav. ”Nyliberala doktriner, oberoende av vad man tycker om dem, försvagar utbildning och hälsa, ökar den sociala ojämlikheten och minskar arbetskraftens andel av inkomstfördelningen.”⁽³⁹⁾

Den samtida kapitalismen är också ansvarig för den stora ekologiska kris som drabbar världen idag. Privata företag som drivs av vinstintresse är ansvariga för att hela klasshierarkin har överförts till förhållandet mellan människa och miljö. Föroreningar, avskogning, global uppvärmning, utrotning av sällsynta arter och obalanser i näringskedjorna är bara några av konsekvenserna av detta förhållande.

De hierarkier, klasser, egendomssystem och politiska institutioner som uppstod i och med den sociala dominansen överfördes begreppsmässigt till förhållandet mellan människan och naturen. Denna betraktades också alltmer som en

---

⁽³⁸⁾ Noam Chomsky. O Lucro ou as Pessoas. Rio de Janeiro: Bertrand Brasil, 2002, s. 136. [Chomsky, N. (1999). Profit over people: neoliberalism and global order. New York: Seven Stories Press.]

⁽³⁹⁾ s.36.

kapitalistiska företagen eller utför arbete åt dem. Båda sektorerna följer kapitalismens logik, i större eller mindre utsträckning, och agerar också inom ramen för marknadens konkurrens, ofta med hjälp av lönearbete, och försörjer de ägare som åtnjuter frukterna av detta orättvisa förhållande mellan kapital och arbete och som har för avsikt att generera profit.

Som ett system som reproducerar orättvisor separerar kapitalismen manuellt och intellektuellt arbete. Denna åtskillnad är ett resultat av arv och även av utbildning, eftersom det finns olika utbildning för rika och fattiga. På så sätt,

[...] så länge man har två eller flera utbildningsnivåer för de olika samhällsskikten, kommer man med nödvändighet att ha klasser, det vill säga politiska och ekonomiska privilegier för ett litet antal lyckligt lottade och slaveri, och misär för majoriteten.⁽³⁵⁾

Under hela sin historia har kapitalismen utvecklats och involverats i de politiska strukturerna i de europeiska länderna i slutet av 1800-talet, vilket ledde till imperialism och till dess nuvarande expansionsfas, som kan kallas *ekonomisk globalisering*. Enligt analysen av Subcomandante Marcos, från Zapatistarmén: ”Det är redan inte en imperialistisk makt i ordets klassiska bemärkelse, en makt som dominerar resten av världen, utan en ny transnationell makt.”⁽³⁶⁾ Allmänt sett kännetecknas den ekonomiska globaliseringen av att produktions-, distributions- och utbytesprocesserna integreras på global nivå. Produktionen sker i flera länder, varor importeras och exporteras i enorma mängder och över långa avstånd. Sedan 1970- och 1980-talen har ”globaliseringen” spridit sig över hela världen och ”grundar sig ideologiskt, filosofiskt och teoretiskt på nyliberalismens doktrin”,⁽³⁷⁾ som förespråkar en fri marknad och minimal stat. Grundtanken är att kapitalet anskaffar sig platser med de bästa reproduktionsförutsättningarna. Eftersom produktion med nödvändighet kräver arbetarnas arbetskraft sker en förflyttning av de kapitalistiska företagens produktionssfärer till länder med lägre ”produktionskostnad”, dvs. länder med svag arbets- och miljölagstiftning, svag facklig organisering, hög arbetslöshet etc. Sammanfattningsvis söker sig företagen till länder/regioner där exploatering kan

⁽³⁵⁾ Ibid. A Instrução Integral. São Paulo: Imaginário, 2003, s. 69.

⁽³⁶⁾ Subcomandante Marcos. ”Entrevista a Ignacio Ramonet”. Marcos: la dignidad rebelde. Chile: Aun Creemos en los Sueños SA, 2001, s. 26.

⁽³⁷⁾ Ibid. s. 27.

Anarkism i Brasilien: Förlust och försökt återhämtning av den sociala vektorn

Vi är soldater i ett stort krig.

Alla soldater ”förstår” ömsesidigt hur man ska slåss, antar ”åtaganden”, utan vilka det inte kan finnas enhetlighet i handling. De som ”förstår” detta med andra är inte längre herrar över sin vilja helt och hållet, utan hålls av några trådar till ett undertecknat avtal.

Om trådarna brister, bryts överenskommelsen, om ”du missförstår, avstår från den gemensamma kampen”, flyr du kampen, du undviker dina kamrater.

José Oiticica

Anarkismen uppstod i Brasilien på 1800-talet som ett ordningsstörande element, med viss influens över den tidens revolter – som Praieira-upproret 1848 – över den konstnärliga och kulturella miljön liksom med erfarenheterna från de experimentella jordbrukskolonierna i slutet av århundradet. Cecilia-kolonin (1890-1894) är den mest kända av dessa erfarenheter. Det finns rapporter om strejker, arbetartidningar och de första försöken att organisera arbetararbetarnas för motstånd under samma århundrade.

Framväxten av vad vi kallar ”anarkismens sociala vektor” började i början av 1890-talet, drivet av en ökad *social inkorporation* av anarkismen i fackföreningarna, som kulminerade under 1900-talets andra decennium.

Vi kallar anarkismens sociala vektor för de sociala rörelser som utövar en betydande anarkistisk influens – främst med avseende på deras praktiska aspekter – oavsett i vilka sektorer de förekommer. Dessa mobiliseringar, som är klasskampens frukter, är inte anarkistiska eftersom de är organiserade kring frågor om specifika krav. I en fackförening kämpar till exempel arbetarna för bättre löner, i en hemlöshetsrörelse kämpar de för bostäder, i en arbetslöshetsrörelse kämpar de för arbete osv. Men de är också platser för social inkorporation av anarkismen, som genom sin influens ger de mest stridbara och autonoma praktiska rörelserna möjlighet att använda sig av direkt aktion och direktdemokrati i syfte att förändra samhället. De mobiliseringar som utgör anarkismens sociala vektor äger rum inom de sociala rörelserna, som vi betraktar som föredragna platser för socialt arbete och ackumulation, och inte som en skara som ska styras.

I Brasilien började den sociala delen av anarkismen utvecklas i slutet av 1800-talet i takt med att stadsnätet och befolkningen i städerna växte, och sedan i takt med den industriella tillväxten som naturligtvis också innebar en ökad exploatering av arbetarna; offer för utmattande arbetsdagar, ohälsosamma arbetsförhållanden och låga löner i fabriker som också använde sig av barnarbete. Med målet att försvara arbetarklassen från dessa

[...] de fattiga kvarteren i staden och byarna är fulla av stackare, vars barn gråter framför tomma tallrikar. Fabriken är alltså inte ens färdigbyggd ännu och arbetarna kommer redan och ber om arbete. Hundra krävs och tusen presenterar sig.⁽³³⁾

För kapitalisterna passar det alltså att införa arbetsvillkor. För arbetarna passar det att acceptera dem, eftersom ”de av rädsla för att bli ersatta av andra tvingas sälja sig själva till lägsta pris.[...] När de väl har hamnat i fattigdom tvingas arbetaren att sälja sin arbetskraft för nästan ingenting, och genom att sälja denna produkt för nästan ingenting sjunker han ner i ett allt större elände.”⁽³⁴⁾

Kapitalismen är ett komplext system som kombinerar flera produktionsformer och samhällsklasser. Trots att bönderna är en del av en förkapitalistisk produktionsprocess är de fortfarande underkastade den kapitalistiska marknadens konkurrenskrav, vilket innebär att de behöver de grundläggande produktionselementen vilka säljs på den kapitalistiska marknaden. I konkurrensen är de på grund av produktiva och tekniska svårigheter missgynnade i förhållande till de stora jordbruksföretagen. Det finns också de bönder som säljer sin arbetskraft, som vi kan betrakta som lantarbetare i ett traditionellt kapitalistiskt system. Bönder är, som vi redan har sett, också en del av gruppen exploaterade klasser.

Det sägs till och med att kapitalismen inte bör delas in i två stora klasser - kapitalisternas och arbetarnas – utan i tre; det finns en tredje klass, kallad ”ledningsklassen” [por. *classe dos gestores*], som ansvarar för kontroll över avgörande aspekter av kapitalismen och som personifierar en annan viktig aspekt av kapitalismen, nämligen den hierarkiska arbetsdelningen. Under hela kapitalismens historia har denna klass blivit en allt större del av kapitalistklassen, framför allt genom de intressen som försvarats i klasskampen. I dag blir den traditionella borgaren, ägaren, allt mindre vanlig; kontrollen av företagen utförs av cheferna och ägarna är i allt högre grad multinationella grupper eller till och med aktieägare som ingen känner till. I de allra flesta fall är faktiskt ledningsklassen en del av den kapitalistiska gruppen, eller vad vi skulle kunna kalla den härskande klassen.

Det finns också andra aktörer på den kapitalistiska marknaden, t.ex. arbetare inom handels- och tjänstesektorn, som distribuerar varor från de

⁽³³⁾ Kropotkin ”A Expropriação”. I: A Conquista do Pão, s. 62. [Kropotkin, P.A. (1919). Eröfringen af brödet. Stockholm: Brand.]

⁽³⁴⁾ Mikhail Bakunin. O Sistema Capitalista, s. 6-7.

Jag hävdade då att alla orsaker till social ojämlikhet kan reduceras till tre: 1) den fria beslagtagningen av samverkanskraften, 2) ojämlikhet i handeln; 3) rätten till vinst eller förmögenhet. Och eftersom detta trefaldiga sätt att tillskansa sig andras varor i grund och botten är äganderätt, förnekade jag äganderättens legitimitet och proklamerade dess identitet som stöld.⁽²⁸⁾

För oss är privategendomen, som Proudhon skrev, stöld eftersom den ger kapitalisten överskottet av lönearbetarnas arbete. Denna egendom ”dödar arbetaren långsamt genom utmattning, efter att ha utplundrat honom genom ocker”.⁽²⁹⁾

Förutom att vara ett system som skapar och upprätthåller social ojämlikhet bygger kapitalismen på dominans och därmed exploatering. Ett dominansförhållande föreligger när en person eller en grupp människor använder ”andras (de dominerades) sociala styrka, och följaktligen deras tid, för att uppnå sina (den dominerandes) mål – som inte är den underkuvas agentens mål”.⁽³⁰⁾ Det kapitalistiska systemet kännetecknas av att arbetarens arbetskraft utnyttjas för att berika kapitalisterna, och är därför ett dominerande och exploaterande system, eftersom det ”innebär förmågan och rätten att leva på exploatering av främmande arbetskraft, rätten att exploatera arbetskraften hos dem som inte har egendom eller kapital och därför tvingas sälja sin produktivkraft till de lyckliga ägarna av de båda”.⁽³¹⁾

Detta förhållande mellan kapital och arbete som utspelar sig på marknaden är inte detsamma för båda sidor eftersom kapitalisterna går till marknaden för att erhålla profit, medan arbetarna tvingas göra det på grund av ett behov av att arbeta, eftersom de utan arbete riskerar att uppleva brist och inte uppnå minimala levnadsvillkor. Det är ett ”möte mellan ett initiativ för profit och ett annat för hunger, mellan mästare och slav”.⁽³²⁾

Dessutom leder arbetslösheten till att när kapitalisterna går ut på marknaden möter de arbetare i överflöd, eftersom det finns ett större utbud av arbetare än vad som efterfrågas:

⁽²⁸⁾ Pierre-Joseph Proudhon. ”2eme. Memoire sur la Proprieté”. Nova Sociedade. Porto: Rés Editorial, s/d, s. 35.

⁽²⁹⁾ Ibid. O que é a Propriedade? São Paulo: Martins Fontes, 1988, s. 159.

⁽³⁰⁾ López López. Poder e Domínio: uma visão anarquista. Rio de Janeiro: Achiamé, 2001, s. 83.

⁽³¹⁾ Mikhail Bakunin. O Sistema Capitalista. São Paulo: Faísca, 2007, s. 4.

⁽³²⁾ Ibid. s.14.

villkor av praktiskt taget outhärdlig exploatering uppstod flera arbetarorganisationer, upplopp, strejker och uppror – som alla blev allt vanligare.

Intensifieringen av klasskampen i Brasilien föranleddes av kuskarnas strejk 1900, ett antal strejker 1903 som kulminerade i den generalstrejk som initierades av vävarna och de uppror som kulminerade i Vacinarevolten 1904. År 1903 grundades Federação das Associações de Classe (Klassföreningarnas federation) i delstaten Rio de Janeiro. Den följde franska CGT:s revolutionära syndikalistiska modell och flyttades senare till huvudstaden och fick namnet Brasiliens regionala arbetarfederation (Federação Operária Regional Brasileira – FORB) 1906, en tid kort efter ett besök av medlemmar i Argentinas regionala arbetarfederation (Federación Obrera Regional Argentina – FORA) och en solidaritetskampanj med ryska arbetare.

År 1904 kan vi säga att anarkismen kunde presentera sig som ett ideologiskt verktyg i kampen och det ”var utan tvekan den revolutionära syndikalismen som var ansvarig för den första sociala vektorn som anarkisterna uppnådde i de stora brasilianska städerna”.⁽¹³⁾ I Sao Paulo grundade skomakare, bagare, snickare och hattmakare 1905 Arbetarfederationen i Sao Paulo (Federação Operária de São Paulo – FOSP) och 1906 Arbetarfederationen i Rio de Janeiro (Federação Operária do Rio de Janeiro – FORJ), som 1917 ledde till Arbetarnas allmänna förbund (União General dos Trabalhadores – UGT) och samlade ”motståndsfackföreningar [dvs. militanta, stridbara]”. UGT blev 1919 Rio de Janeiros Arbetarfederation (Federação dos Trabalhadores do Rio de Janeiro – FTRJ) och 1923 återbildades FORJ.

I april 1906 ägde den brasilianska regionala arbetarkongressen (Congresso Operário Regional Brasileiro) – senare känd som den första brasilianska arbetarkongressen (Primeiro Congresso Operário Brasileiro) – rum i Rio de Janeiro och tog emot delegater från flera brasilianska delstater som representerade olika kategorier. Kongressen antog den franska revolutionära syndikalismen och anslöt sig till arbetsneutralitet, federalism, decentralism, antimilitarism, antinationalism, direkt aktion och generalstrejk. Den andra och tredje kongressen ägde rum 1913 respektive 1920. År 1908 grundades den Brasilianska arbetarkonfederationen (Confederação Operária Brasileira – COB).

Valet av revolutionär syndikalism skedde genom antagandet av det ekonomiska mobiliseringslägret och genom det intressanta förslaget om

⁽¹³⁾ Alexandre Samis. ”Pavilhão Negro sobre Pátria Oliva”. História do Movimento Operário Revolucionário. São Paulo: Imaginário, 2004, s. 179.

federalism, som tillät autonomi för fackförbunden i federationen och för denna (federationen) i konfederationen. Utöver detta fanns det internationell influens genom antagandet av denna modell i andra delar av världen. De kampmedel som mobiliseringen kring kortsiktiga frågor utgör fungerar som en ”revolutionär gymnastik”, som förbereder proletariatet för den sociala revolutionen.

Anarkisterna hoppades att arbetarna genom konkret handling, i solidaritet och i det empiriska iakttagandet av motsättningarna mellan kapital och arbete som uppvisade sig i konflikterna, skulle bli den stora lärdom de skulle vinna. Det var garantin, sade de, för att ideologiska principer skulle kunna förvärfvas, inte genom retoriska predikningar eller manualer, utan genom revolutionär och daglig handling från massornas sida.⁽¹⁴⁾

Under 1900-talets första årtionde förekom mer än hundra strejkrörelser, som i huvudsak handlade om lönefrågan. Under åren 1917 till 1920 ägde mer än tvåhundra demonstrationer och strejker rum bara mellan Rio de Janeiro och Sao Paulo. Hela detta mobiliseringsuppsving skedde genom anarkisternas kraftfulla influens, vilka försökte bedriva sin propaganda i fackföreningarna, inte genom att inordna dem i den anarkistiska ideologin – fackföreningarna var till för arbetarna och inte för anarkistiska arbetare – utan genom att använda dem för att sprida sina idéer.

Alla dessa förväntningar om den sociala revolutionen, vilka blev alltmer verkliga sedan mitten av 1910-talet, kulminerade i tre betydelsefulla mobiliseringar. Den första 1917 i det som blev känt som 1917 års generalstrejk, då arbetare i Sao Paulo, i stor utsträckning organiserade kring Proletariatets försvarskommitté, kämpade mot hungersnöd, genomförde sabotage och bojkottade produkter från Crespi-, Matarazzo- och Gambaindustrierna. Bland strejkrörelsens segrar kan nämnas åtta timmars arbetsdag och löneökningar som uppnåddes av delar av rörelsen. Under 1918 fortsatte mobiliseringarna och i Rio de Janeiro ägde det anarkistiska upproret rum. Strejker ägde rum i Carioca (Rio de Janeiro) och Campo de São Cristóvão vars fabriker ockuperades av arbetarna, och upprorsmännen ville ta över regeringsbyggnader och upprätta Rio de Janeiros första sovjet i staden. Slutligen, 1919, hade fackföreningen för arbetare inom civil byggnation (União dos Operários em Construção Civil – UOCC) den största

⁽¹⁴⁾ Ibid. s. 136.

Vissa blir rika på grund av andras misär.

Peter Kropotkin

För makthavarna är folket fienden.

Pierre-Joseph Proudhon

Kapitalismen som system har utvecklats sedan senmedeltiden och etablerades under 1700- och 1800-talen i Västeuropa. Den konstituerade sig som ett ekonomiskt, politiskt och socialt system, grundat på relationerna mellan två antagonistiska klasser. Å ena sidan den som kallas ”borgarklassen” och som vi i denna text kommer att behandla som ”kapitalister”, privata ägare av produktionsmedlen,⁽²⁵⁾ som kontrakterar arbetare genom lönearbete. Å andra sidan det som kallas ”proletariatet”,⁽²⁶⁾ och som vi i denna text kommer att behandla som ”arbetare” som, då de inte äger något annat än sin arbetskraft, måste sälja den i utbyte mot lön. Som vi tidigare betonat utgör lönearbetaren – klassiskt analysobjekt i 1800-talets socialistiska teser – för oss idag endast en av de exploaterade klassernas kategorier.

Kapitalisternas mål är att producera varor för vinstsyftet. ”Det [kapitalistiska] företaget bryr sig inte om samhällets behov; dess enda syfte är att öka företagsägarens vinst.”⁽²⁷⁾ Genom lönearbete betalar kapitalisterna arbetarna så lite som möjligt och tillskansar sig allt överskott från deras arbete, det så kallade *mervärdet*. Detta sker eftersom kapitalisterna, för att kunna öka sina vinster, måste ha de lägsta omkostnaderna och spendera så lite som möjligt. Genom att sälja sina varor till de högsta priser som marknaden kan betala, får de kvar skillnaden mellan vad de spenderar och vad de tjänar – vinsten. För att hålla nere kostnaderna och därmed öka vinsterna har kapitalisterna olika vinstmaximeringsmöjligheter, bland annat genom att öka produktiviteten och minska produktionskostnaderna. Det finns flera sätt att göra detta på, till exempel genom att öka arbetarnas arbetstakt eller sänka deras löner.

Detta förhållande mellan kapitalister och arbetare skapar social ojämlikhet, en av de stora åkommorna i det samhälle vi lever i. Detta har redan fastställts av Proudhon, när han undersökte ämnet på 1800-talet:

⁽²⁵⁾ Produktionsmedlen utgör arbetets medel och arbetets objekt. Arbetsmedlen är produktionsinstrumenten, såsom maskiner, utrustning, verktyg, teknologi; anläggningar, såsom byggnader, lager, kontor; de energikällor som används i produktionen, vilka kan vara elektriska, hydrauliska, nukleära, vind; och transportmedlen. Arbetsföremålen är de element på vilka mänskligt arbete sker, såsom råvaror, grönsaker och djur, marken, bland andra.

⁽²⁶⁾ Proletärer: De som inte har något annat än sin avkomma, eller sina barn.

⁽²⁷⁾ Piotr Kropotkin. ”As Nossas Riquezas”. A Conquista do Pão. Lisboa: Guimarães, 1975, s. 28. [Kropotkin, P.A. (1919). Eröfringen af brödet. Stockholm: Brand.]

Dominans- och exploateringssamhället: Kapitalism och stat

vinsten av alla, då de fick igenom åtta timmars arbetsdag för hela sektorn. Utöver detta ägde betydande mobiliseringar rum i andra delstater i Brasilien, förutom i Rio de Janeiro och Sao Paulo: Rio Grande do Sul, Paraná, Santa Catarina, Minas Gerais, Pernambuco, Alagoas, Paraíba, Bahia, Ceará, Pará och Amazonas.

Det fanns även en stor kulturell rörelse som arbetade tillsammans med de fackliga mobiliseringarna och som var mycket viktig: rationalistiska skolor som inspirerades av (Francisco) Ferrer y Guardias principer, sociala center, arbetarteatrar och andra initiativ som var grundläggande för att skapa en klasskultur, ett samlingsobjekt i tider av kamp.

Vid denna uppåtgående tidpunkt i kampen bildades också två politiska och ideologiskt anarkistiska organisationer som försökte arbeta med fackföreningsrörelsen. Den första av dessa var Anarkistiska alliansen i Rio de Janeiro (Aliança Anarquista do Rio de Janeiro), som grundades 1918 på grund av behovet av en anarkistisk organisation för arbete inom fackföreningarna, och som var viktig för upproret 1918. I och med förtrycket upplöstes dock alliansen och återgick till att organisera sig i det första kommunistpartiet, med frihetliga inspirationer, som grundades 1919. Både Anarkistiska alliansen och kommunistpartiet samlade medlemmar av den del av anarkismen som kallas "organisationistisk" och som ansåg det nödvändigt att skilja mellan olika *handlingsnivåer* – den politiska nivån, ideologiskt anarkistisk, och den sociala nivån, med fackliga mobiliseringar. Dessa militanter ansåg att det var nödvändigt att det fanns särskilda anarkistiska organisationer som kunde agera tillsammans med fackföreningarna. Det är viktigt att understryka att anarkisterna redan vid denna tid var upptagna med sin specifika organisation.

Vi kan säga att anarkismens sociala vektor befann sig på en uppåtgående kurva fram till början av 1920-talet då anarkismens kris, parallellt med fackföreningsrörelsens, började utvecklas. Den kulminerade på 1930-talet genom deras avmobilisering och förlusten av sociala vektorn. För oss är förlusten av anarkismens sociala vektor resultatet av två krissammanhang: en för situationen som sådan och en annan för anarkismen själv.

Situationen präglades för det första av förtryck av såväl fackföreningsrörelsen som anarkismen, vilket kan ses i den tredje revisionen av Adolfo Gordo-lagen från 1921, som föreskrev förtryck och deportering av anarkister, bredvid den befräntliga deporteringen av militanter till straffkolonin Clevelândia, som ligger i den nuvarande delstaten Amapá, mellan 1924 och 1926. Förutom detta fanns det också en ebb av sociala kamper runt om i världen och frustration över resultatet av de kamper som kom efter den

ryska revolutionen 1917. Av betydelse var också första världskrigets slut och den europeiska industrins upphämtning, som åter började exportera (även till Brasilien), vilket hämmade antalet arbetare i städerna och tillväxten av kommunistpartiet, som grundades 1922 och som från 1924 började ifrågasätta fackföreningarna och allierade sig med reformisterna och föreslog valdeltagande som en form av politiskt uttryck. Slutligen, fackföreningarnas uppbindande till staten, som legaliserades 1930 och 1931 av Vargas regering och kulminerade 1932 då fackföreningarna enligt lag var tvungna att ha regeringens godkännande och följa statens verksamhetsregler.

Anarkismens kontext präglades främst av förvirringen mellan olika aktivitetsnivåer. För många militanter blev fackföreningsrörelsen, som utgjorde den sociala vektorn, det medel för handling som skulle leda till ett mål – uttryckt genom den sociala revolutionen och etablerandet av den frihetliga socialismen – till slut målet i sig själv. Detta fenomen hade redan uppmärksammats inom anarkismen och var föremål för en häftig debatt mellan Malatesta och Monatte redan 1907 vid Amsterdamkongressen. Monatte, försvarare av den ”rena syndikalismen”, såg stora likheter mellan syndikalismen och anarkismen och hävdade att ”syndikalismen är tillräcklig i sig själv”.⁽¹⁵⁾ Malatesta, med en diametralt motsatt ståndpunkt, betraktade syndikalismen som ”ett läger som är särskilt gynnsamt för spridningen av revolutionär propaganda och även som en kontaktpunkt mellan anarkister och massorna”.⁽¹⁶⁾ Malatesta argumenterade således för behovet av två aktivitetsnivåer: en politiskt anarkistisk och en social, inom fackföreningen, som skulle vara ett medel för inkorporationen.

Malatestas och Monattes ståndpunkter sammanfattar de brasilianska anarkisternas ståndpunkter. Å ena sidan försvarade en del av anarkisterna behovet av en specifik anarkistisk organisation, som skulle söka social inkorporation i fackföreningarna. På den andra sidan fanns anarkister som hade uppfattat facklig kamp som sin enda uppgift och därför ”glömt att bilda särskilda grupper som kunde ge stöd åt revolutionär praktik”.⁽¹⁷⁾

Vår ståndpunkt i förhållande till de sociala förloppen i början av 1900-talet ligger i linje med Malatestas, som i Brasilien togs upp av José Oiticica,

⁽¹⁵⁾ Pierre Monatte. ”Em Defesa do Sindicalismo”. George Woodcock. *Grandes Escritos Anarquistas*. Porto Alegre: LP&M, 1998, s. 206.

⁽¹⁶⁾ Errico Malatesta. ”Sindicalismo: a Crítica de um Anarquista”. George Woodcock. Op. cit. s. 207.

⁽¹⁷⁾ Alexandre Samis. ”Anarquismo, 'bolchevismo' e a crise do sindicalismo revolucionário”. (Fortfarande opublicerad).

ta föreningen att visa prov på kampvilja och självförvaltning, vilket i slutändan influerande andra föreningar.⁽²³⁾

Ideal Peres' stimulering till och utveckling av militansen i Rio de Janeiro påvisade ett praktiskt behov av socialt arbete och inkorporation av anarkisterna, vilket hade fördjupats efter de kontakter vi hade med FAU i mitten av 1990-talet. Genom Libera och kontakter med andra grupper i Brasilien bidrog vi till att Brasilianska anarkistiska bygg (CAB) 1996 tog initiativ till att sprida ett dokument med titeln ”Kamp och organisering”, som syftade till att ge stöd till bildandet av organisatoriska grupper som skulle försvara idén om den ”especificismoanarkismen”. Vi kan säga att all specifistisk anarkism i Brasilien har påverkats av CAB och FAU, och det är inte annorlunda med oss.

Sedan dess har idén om social inkorporation och återställning av den sociala vektorn hela tiden blivit allt större. Brasiliens historia och en allt mer strategisk observation över anarkismens eget existensberättigande gjorde oss alltmer övertygade om att specifismen var den form av anarkistisk organisering som var lämpade våra syften bäst. För oss går vägen till en återställning av den sociala vektorn, nödvändigtvis, genom en specifik organiserad anarkism som differentierar aktivitetsnivåerna och närvarar i klasskampen. Men till skillnad från det tidiga 1900-talet, då den föredragna terrängen för klasskampen var fackföreningarna, anser vi nu att fackföreningsrörelsen kan vara ett sätt att komma in, men att det finns andra som är mycket viktigare. Som tidigare definierats finns det idag en mycket bred exploaterad klass som möjliggör anarkisternas sociala arbete och inkorporation: arbetslösa, bönder, jordlösa, hemlösa etc. Att vara välorganiserad på politisk (ideologisk) nivå kommer för oss att göra det möjligt att hitta den bästa vägen för att återställa anarkismens sociala vektor, var den än befinner sig.

All vår faktiska reflektion syftar till att tänka ut en strategisk organisationsmodell som möjliggör återställning av den sociala vektorn, i och med att detta pekar mot vårt mål att övervinna kapitalismen, staten och för upprättandet av frihetlig socialism. Det vi söker i detta sammanhang är bara en hållplats i kampen: som vi betonade vid vårt bildande: ”Här presenterar vi FARJ, utan att be om något annat än en kamphållplats, för att aldrig våra djupt vackra och rättvisa drömmar dör.”⁽²⁴⁾

⁽²³⁾ Felipe Corrêa. *Anarquismo Social no Rio de Janeiro: breve história da FARJ e de suas origens*. Lisboa: CEL/Cadernos d'A Batalha, 2008, s. 25.

⁽²⁴⁾ FARJ. ”Manifesto de Fundação”.

guayanska anarkistfederationen (Federación Anarquista Uruguaya – FAU) betydligt kom att influera på den modell av anarkism som utvecklades inom CELIP. FAU var medarrangör till det Nationella mötet av frihetliga studenter i Rio de Janeiro (ENELIB) 1999, deltog i det internationella mötet för frihetlig kultur i Florianopolis 2000 och bidrog till verksamheten vid Frihetliga kultur- och aktionsinstitutet i Sao Paulo (ICAL). Den tog också upp oljeindustriarbetarnas kamp och återupprättade banden mellan anarkister och fackföreningsmedlemmar inom oljeindustrin – band som går tillbaka till 1992/1993, då de tillsammans ockuperade Petrobras huvudkontor (Edifício Sede da Petrobrás – EDISE) i den första ockupationen av en ”offentlig” byggnad efter militärdiktaturen. År 2001 återupptogs anarkisternas och oljeindustriarbetarnas kamp, vilken kulminerade 2003 i en mer än 10 dagar lång ockupationskampanj av anarkister och oljeindustriarbetare som kämpade för amnesti åt kamrater som avskedats på politisk grund. Utöver detta genomförde CELIP en rad andra aktiviteter.

År 2002 initierade vi en studiegrupp för att undersöka möjligheterna att bygga upp en anarkistisk organisation i Rio de Janeiro, vilket resulterade i att FARJ grundades den 30 augusti 2003. För oss finns det en direkt koppling mellan Ideal Peres militans, bildandet av CEL, dess funktion, namnbytet till CELIP och det efterföljande bildandet av FARJ.

När vi talar om att söka ”anarkismens sociala vektor” hänvisar vi nödvändigtvis till det arbete som inleddes av Ideal Peres, som redan på 1980-talet började arbeta med sociala rörelser i syfte att återta anarkismen från den strikt kulturella sfär som den blev hänvisad till sedan krisen på 1930-talet.

Under första hälften av 1980-talet gick Ideal och Esther [Redes] in i en social rörelse, som grundare och medlemmar i föreningen Lemes kamrat- och grannskapsförening (Associação dos Moradores e Amigos do Leme - AMALEME). Under 1980-talet uppstod ett antal federationer av grannskaps-, favela- (slumområdes-) och samhällsföreningar i Rio de Janeiro, och Ideal deltog i AMALEME och försökte influera dem genom tillämpningen av självförvaltningsmetoder och att visa solidaritet med det fattiga samhället Morro do Chapéu Mangueira. År 1984 valdes Ideal till vice ordförande i föreningen och 1985 till ordförande. Hans intresse för grannskapsföreningar hade fötts i en annan förening, ALMA (Lauro Mullers med omnejds grannskapsförening), som kanske var den förs-

som vid den tiden såg bristen på specifika anarkistiska organisationer som problemet. Redan 1923 varnade han för att anarkisterna helt hade ägnat sig åt fackföreningsverksamhet och avstått från ideologisk verksamhet, och att de förväxlade syndikalismen, som ett inkorporationsmedium, med det mål de ville uppnå. För honom var det nödvändigt att skapa ”anarkistiska federationer utanför fackföreningarna”,⁽¹⁸⁾ som Alliansen 1918 och Partiet 1919, som trots att de var grupper eller federationer av detta slag tyvärr var otillräckliga för den uppgift de skulle utföra.

För Oiticica, som vi redan delvis har nämnt, var det vid den här tidpunkten viktigt att rikta krafterna mot bildandet av ”slutna” grupper, med ett bestämt handlingsprogram och ett åtagande som underförstått tog på sig.⁽¹⁹⁾ ”Centraliseringen” av de anarkistiska krafterna i kampen mot bourgeoisien, fortsatte han, skulle inte förväxlas med den ”decentralisering” som är typisk för frihetliga organisationer. Han krävde sedan två brådskande steg för att effektivisera anarkistiska aktioner: ”urval av militanter och koncentration av styrkorna”. Och han avslutade: ”Endast detta kommer att ge oss enhet i handling”.⁽²⁰⁾

Vi tror att bristen på anarkistiska organisationer som kunde ge stöd åt klasskampen, vilket vid den tiden framför allt manifesterades av fackföreningarna, också till stor del var ansvarig för förlusten av anarkismens sociala vektor. Eftersom de ideologiska organisationerna inte var sedimenterade, utvidgades fackföreningsrörelsens kris så småningom till att omfatta även anarkismen själv. En kris på den sociala nivån utdömde således också den politiska nivån, eftersom det inte fanns någon verklig skillnad mellan de två vid den tiden.

För oss är det normalt att den sociala nivån, som vid den tiden företräddes av syndikalismen, upplever ebbar och floder, stunder av uppgång och nedgång; och den specifika anarkistiska organisationen tjänar just till att ackumulera kampens resultat, och ibland, till att söka andra utrymmen för arbete, andra utrymmen för inkorporation. Problemet som uppstår när

⁽¹⁸⁾ José Oiticica. A Pátria, 22 juni 1923.

⁽¹⁹⁾ José Oiticica, Fabio Luz och andra anarkister som radikaliserades i Rio de Janeiro deltog i en särskild anarkistgrupp som kallades Os Emancipados.

⁽²⁰⁾ Alexandre Samis. ”Anarquismo, ‘bolchevismo’ e a crise do sindicalismo revolucionário”

den sociala nivån – eller en del av den – går in i kriser, är att anarkisterna utan en anarkistisk organisation inte finner ett andra utrymme för social inkorporation.

När den sociala vektorn väl hade gått förlorad, utan närvarande specifika organisationer som kunde upprätthålla en ideologisk kamp under längre tid, var det inte möjligt för anarkisterna att omedelbart hitta ett annat utrymme för inkorporation. [...] Den prestige som uppnåddes genom inträdet i fackföreningarna fick dem med stor sannolikhet att tro att klassföreningarnas potential var outtömlig, till och med överlägsen de föränderliga omständigheterna.⁽²¹⁾

Krisen i den revolutionära syndikalismen tog således också anarkisternas sociala vektor, som då började ”organisera sig i kulturella grupper och för bevarandet av minnet”.⁽²²⁾

FARJ gör anspråk på att fortsätta Ideal Peres militans och det arbete som har sitt ursprung i hans kamphistoria. Ideal Peres var son till Juan Perez Bouzas (eller João Peres), en galicisk invandrare, anarkist och skomakare som spelade en viktig roll i den brasilianska anarkismen från slutet av 1910-talet. Han var en aktiv kämpe i Skohantverkarnas förbund (Aliança dos Artífices em Calçados) och i Arbetarfederationen i Sao Paulo (Federação Operária de São Paulo – FOSP) och deltog i många strejker, blockader och demonstrationer. På 1930-talet var han aktiv i Anti-prästerliga ligan (Liga Anticlerical) och 1934 deltog han på ett avgörande sätt i slaget vid Sé – då anarkisterna avvisade Integralisterna (fascisterna) under kulspruteeld. Året därpå deltog anarkisterna också i bildandet av den nationella befrielsealliansen (Aliança Nacional Libertadora – ANL), ett samarbete som stödde den antifascistiska kampen och bekämpade imperialismen och godsägarväldet.

Ideal Peres föddes 1925 och började sin militanta bana i en krisartad kontext, när anarkismens sociala vektor redan förlorats. Detta hände 1946 när han deltog i Frihetlig ungdom i Rio de Janeiro (Juventude Libertária do

⁽²¹⁾ Ibid.

⁽²²⁾ Ibid. ”Pavilhão Negro sobre Pátria Oliva”. História do Movimento Operário Revolucionário s. 181.

Rio de Janeiro); i tidskrifterna Direkt aktion (Ação Direta) och Fackla (Archote); i Anarkistunionen i Rio de Janeiro (União dos Anarquistas do Rio de Janeiro), på den anarkistkongress (Congresso Anarquistas) som ägde rum i Brasilien och i den Brasilianska frihetliga ungdomsunionen (União da Juventude Libertária Brasileira). Ideal Peres hade ett betydande deltagande i Professor José Oiticicas studiecentrum (Centro de Estudos Professor José Oiticica – CEPJO), där en rad kurser och föreläsningar hölls med anarkismen som ”bakgrund” och som stängdes av diktatorn 1969, då Ideal fängslades i en månad i det tidigare Departementet för social och politisk ordning (Departamento de Ordem Política e Social – DOPS), först på flygbasen Galeao och sedan i militärpolisens baracker på Barao de Mesquita-vägen, militärdiktaturens tortyrcentrum.

På 1970-talet, efter att ha suttit i fängelse, organiserade Ideal i sitt hus en studiecirkel som hade som mål att samla ungdomar som var intresserade av anarkism och bland annat sätta dem i kontakt med tidigare militanter och upprätta förbindelser med andra anarkister i Brasilien. Denna studiegrupp skulle utgöra kärnan i den frihetliga studiecirkeln (Círculo de Estudos Libertários – CEL), som Ideal och hans partner Esther Redes hade initierat. CEL var verksam i Rio de Janeiro mellan 1985 och 1995 och i dess närhet (eller till och med inom den) bildades andra grupper som Anarkistgruppen José Oiticica (Grupo Anarquista José Oiticica – GAJO), Anarkistgruppen direkt aktion (Grupo Anarquista Ação Direta – GAAD), Anarkistiska studentkollektivet den 9 juli (Coletivo Anarquista Estudantil 9 de Julho – CAE-9), Mutirão-gruppen; förutom publikationer som Libera... Amore Mio (grundad 1991 och som existerar än idag), tidskriften Utopia (1988/1992) och tidskriften Mutirão (1991). Utöver detta anordnade CEL evenemang, kampanjer och dussintals (om inte hundratals) föreläsningar och debatter.

När Ideal Peres avled i augusti 1995 beslutade CEL att hedra honom genom att ändra sitt namn till Ideal Peres frihetliga studiecirkel (Círculo de Estudos Libertários Ideal Peres – CELIP). CELIP gav kontinuitet åt CEL:s arbete genom att ansvara för att samla militanta grupper i Rio de Janeiro och fortsätta den teoretiska utvecklingen hos dem. Dessutom uppstod CELIP i och med publiceringen av Libera, genom vilken man utvecklade relationer med grupper över hela landet och utomlands. Tidskriften framförde viktiga frihetliga reflektioner om dagsaktuella frågor i Brasilien och världen vid den tidpunkten, och bidrog till att sprida texter och nyheter från olika grupper i landet. Föreläsningarna och debatterna fortsatte att locka nya aktivister, och de relationer som vissa aktivister hade med Uru-

artikulationer i begreppsapparaten, vilket leder till en felaktig, förvirrande och/eller ineffektiv praxis.

Med en väldefinierade politiska linje vet alla hur de ska agera, och om det uppstår praktiska problem är det väl känt att linjen bör revideras. När den teoretiska och ideologiska linjen inte är väldefinierad och det uppstår problem, är det svårt att veta vad som behöver revideras. Det är därför tydligheten i denna linje som gör det möjligt för organisationen att utvecklas teoretiskt.

gor. Det är uppenbart att konsensus inte bör användas i majoriteten av besluten, eftersom det är mycket ineffektivt – särskilt om vi tänker på storskaliga beslut – och dessutom ger det mycket makt åt isolerade aktörer som kan blockera ett konsensusbeslut eller ha stor inverkan i ett beslut där de är i minoritet. Frågor kan avgöras genom omröstning, efter vederbörlig debatt, där det kan variera om den som vinner är den som har kvalificerad majoritet av rösterna, eller om den som vinner är den som har 2/3 av rösterna, och så vidare. Vi måste komma ihåg att beslutsprocessen är ett medel och inte ett mål i sig, och därför måste vi också tänka på beslutsprocessens smidighet.

I beslutsprocessen innebär självförvaltning och federalismen en implikerad direkt demokrati med allas deltagande, kollektiva beslut, delegation med tvingande mandat, rotation och återkallbart förtroende, tillgång till information och lika beslutsmyndighet. Både arbetar- och konsumentråd skulle använda självförvaltning som form för ledning och beslutsfattande, både på arbetsplatserna och i samhället. Federalism skulle binda samman både arbetsplatser och samhällen och göra det möjligt att fatta storskaliga beslut. ”Federation, från latinets *foedus*, genitiv *foederis*, betyder pakt, kontrakt, fördrag, konvention, allians”,⁽⁷⁵⁾ där de som är organiserade ”är lika bundna till varandra för ett eller flera särskilda mål, vars börda specifikt och uteslutande faller på federationens delegater”.⁽⁷⁶⁾

Kopplingarna inom federalismen skulle möjliggöra beslutsfattande i stor skala, från de minsta fallen av självförvaltning till de mest omfattande. I arbetsmiljön skulle federalismen sammanlänka enheter, små avdelningar, stora avdelningar, arbetsplatser eller till och med hela näringsgrenar. I samhället skulle federalismen knyta samman familjer, grannar, kvarter, stadsdelar, städer, regioner eller till och med länder. Dessa kopplingar skulle utföras av delegater som skulle formulera och diskutera de ståndpunkter som övervägs i råden. Delegaterna skulle ha tvingande mandat, dvs. de skulle företräda rådets kollektiva ståndpunkter och inte sina egna, som fallet är i en representativ demokrati. Dessutom skulle delegaternas mandat inte vara fasta utan skulle kunna återkallas när som helst. Eftersom ”det federalistiska systemet är motsatsen till hierarki eller administrativ och statlig centralism”⁽⁷⁷⁾ anser vi att det skulle ansvara för den struktur som ersätter staten och varigenom, tillsammans med de självförvaltade råden,

---

⁽⁷⁵⁾ Proudhon. Do Princípio Federativo. São Paulo: Imaginário, 2001, s. 90.

⁽⁷⁶⁾ Ibid.

⁽⁷⁷⁾ Ibid. s. 91.

politiken skulle äga rum i den frihetliga socialismen. Råden, som frivilliga sammanslutningar,

skulle anta ännu större omfattning för att ersätta staten och alla dess funktioner. De skulle utgöra ett sammanvävt nätverk, bestående av en oändlig mängd olika grupper och sammanslutningar av alla storlekar och på alla nivåer, lokala, regionala, nationella och internationella, tillfälliga eller mer eller mindre permanenta – för alla möjliga ändamål: produktion, konsumtion och utbyte, kommunikation, hälsa, utbildning, ömsesidigt skydd, försvar av regionen och så vidare; och å andra sidan för att tillfredsställa ett antal alltmer vetenskapliga, konstnärliga, litterära och sociala behov.⁽⁷⁸⁾

På så sätt skulle staten och den representativa demokratin försvinna och självförvaltning och federalism skulle ta deras plats; och politiken skulle få sin rätta plats, vilken är mitt bland folket, det finns inte längre någon åtskillnad mellan dem som gör politik och de som inte gör det – eftersom det under den frihetliga socialismen skulle vara samhällsmedlemmarna själva som skulle förverkliga politiken på daglig basis.

Medvetenheten bör följa kampens utvecklingstakt och stimuleras av pedagogiska processer närhelst det är möjligt. Förutom att vi inte tror att alla människor måste utbildas för att kunna göra revolution, inser vi att ju högre medvetenhetsnivå folket upprätthåller, desto bättre är det vid den sociala revolutionens tidpunkt. Samhället bör i allt högre grad utveckla sin kultur i frihetlig riktning, och detta bör inte bara ske vid tidpunkten för den sociala revolutionen och efter den, utan redan vid tidpunkten för kampen, uppbyggnaden och utvecklingen av den folkliga organisationen. Det är obestridligt att ideologin, som redan har omvandlats till den kultur som kapitalismen har infört i folkets föreställningsvärld, måste brytas ned bit för bit, och detta kommer att ske genom en lång folkbildningsprocess. Positioner som ras- och könsfördomar, patriarkat, individualism etc. måste bekämpas så mycket som möjligt, både i kampens processer och i den sociala revolutionens ögonblick eller till och med efteråt. Under frihetlig socialism förstår vi att självförvaltning och federalism kommer att behöva bidra till denna process i praktiken. Utöver detta bör man satsa stort på utbildnings- och kulturaktiviteter för hela samhället, stimulera ”undervisning [som] bör vara lika på alla sätt för alla; och följaktligen måste vara

⁽⁷⁸⁾ Piotr Kropotkin. ”Anarchism”. The Encyclopaedia Britannica.

som det är, och inte som vi skulle vilja att det var. Av denna anledning gör socialt arbete och inkorporation det möjligt att med större precision utföra all teoretisk produktion i den anarkistiska organisationen.

Utifrån detta förhållande mellan teori och praktik förstår vi den specifika anarkistiska organisationens teoretiska väg som ett ständigt sätt att teoretisera, praktisera, utvärdera teorin och, om nödvändigt, omformulera den.

Många anarkistiska organisationer definierar teori endast som att begripliggöra den verklighet i vilken de agerar. På så sätt skiljer de teori från ideologi, där den första är denna ”uppsättning av begrepp som är inbördes koherent framställda” som endast skulle tjäna till att utarbeta svar på vad vi kallar ”den första frågan gällande strategi”, det vill säga ”var vi är”. I denna mening skulle teori kokas ned till att söka en djupare förståelse för den verklighet där vi verkar. Vi håller med om detta. Vi anser dock, som vi har angett ovan, att teori också tjänar till att besvara den andra och tredje strategifrågan, det vill säga ”vart vi vill nå” och ”hur vi tror att vi kan lämna där vi är och komma dit vi vill vara”.

I detta strategiska ramverk är teorin således inte begränsad till den första frågan, utan försöker också besvara den andra och tredje frågan. Dessutom har denna teori, som är inbegripen med strategi, nödvändigtvis ideologiska inslag och därför kan teori och ideologi i detta fall, trots att de är distinkta begrepp, inte tydligt särskiljas. Teori innehåller med nödvändighet ideologiska aspekter och ideologi innehåller med nödvändighet teoretiska aspekter. Det finns därför en direkt koppling mellan dem.

Utifrån denna förståelse av förhållandet mellan teori och ideologi anser vi att den specifika anarkistiska organisationen måste arbeta med vad vi kallar ideologisk och teoretisk enhet. Denna enhet uppstår genom den anarkistiska organisationens beslutsprocess och har som mål att fastställa en tydlig politisk (både teoretisk och ideologisk) linje som nödvändigtvis måste vägleda organisationens alla aktiviteter och handlingar som, ”både i sin helhet och i detaljerna, bör vara i exakt och konstant överensstämmelse”⁽¹⁵⁶⁾ med den linje som definierats av organisationen. Vi tror inte att det skulle vara möjligt att arbeta med flera olika teoretiska och ideologiska uppfattningar utan att detta skulle innebära permanenta konflikter och ineffektiva metoder. Avsaknaden av denna teoretiska och ideologiska politiska linje leder till en artikulationsbrist eller till och med till motstridiga

⁽¹⁵⁶⁾ De frihetliga kommunisternas organisationsplattform: Arsjinov ... (1974). [S.l.]: Bokförlaget Brand.

Däremot tror vi inte att den anarkistiska organisationen, för att kunna agera, först och främst behöver ha en djup och utvecklad teori. Faktum är att det finns organisationer som anser att anarkismens stora problem ligger i att lösa den anarkistiska teorin, nästan matematiskt. För oss, även om vi med eftertryck försvarar att teori är mycket viktigt för en effektiv praktik, tror vi inte att teori som produceras utan konkret och långvarig kontakt med praktiken kan bära någon lovande frukt. Den teori som förespråkas av intellektuella som har avlägsnat sig från kampen eller som har gjort lite socialt arbete – intellektuella som tror att de har förstått teorin mer än någon annan och har funnit definitiva svar på de teoretiska frågorna – är till föga nytta, eftersom det i praktiken är vi kontrollerar om teorin tjänar något till; en praktik som nödvändigtvis bidrar till teorin. Vi tror inte, som många av dessa intellektuella, att bara vi har en teori kommer vi nödvändigtvis att ha en effektiv praktik. Om denna teori inte har konstruerats med riklig och konstant kontakt med praktiken är risken enorm att den inte kommer att ha någon större användning.

När vi inledde denna text med underrubriken ”för att teoretisera effektivt är det viktigt att agera”⁽¹⁵⁵⁾ syftade vi just på tanken att en sammanhängande och effektiv teoriproduktion inte kan ske på annat sätt än att den också sker utifrån praktiska erfarenheter. I det här fallet är det inte alltid teorin som bestämmer praktiken. Vi tror att teori och praktik kompletterar varandra och att man utifrån teorin praktiserar och utifrån praktiken teoretiserar. Om vi i dag kan teoretisera kring vår ideologi beror det på att vi ”prövar” den i vår dagliga verksamhet och kontrollerar vad som fungerar, vad som inte fungerar, vad som är aktuellt och vad som behöver uppdateras. Vi vet att ”i praktiken är teorin ofta något annat” och detta gäller framför allt anarkismen. Inte allt som produceras eller produceras teoretiskt inom anarkismen tjänar den praktik vi begär. Detta gäller även aspekter som är mindre ideologiska, såsom konjunkturanalys, utvärdering av de politiska krafter som är i spel etc. som till och med kan vara intressanta teorier, men om de inte finner sammanhang i praktiken kommer de inte att tjäna oss till någonting.

Det värde som vi fäster vid praktiken har absolut betydelse det sociala arbetets och inkorporationens processer. Det sätter den anarkistiska ideologin på prov och gör det möjligt för den anarkistiska organisationen att bättre tänka på sina möjligheter och horisonter, att vara mycket mer planmässig, att agera med fötterna på jorden och att fortsätta med livet

---

⁽¹⁵⁵⁾ Ibid.

integrerad”⁽⁷⁹⁾ och ge teoretisk och praktisk kunskap till barn och vuxna av båda könen.

Vi tror alltså att statens och kapitalismens system dominans- och exploateringssystem kommer att ha upphört – ingen kommer längre att ansamla makt tack vare den sociala kraft som erhålls genom exploatering av andra människor – och det nya systemet kommer att stödja sig på den sociala, politiska och ekonomiska jämlikhetens och frihetens pelare. En jämlikhet som kommer uppstå genom inrättandet av kollektivt ägande, självförvaltade råd, balanserade arbetsuppgifter, lika lön, självförvaltd planering, kollektiva beslut och den ständiga kampen mot fördomar och diskriminering. Frihet både i förhållande till dominans- och exploaterings-systemet och i förhållande till vad vi vill uppnå. En frihet som kommer att vara kollektiv, där var och en betraktas som fri i den utsträckning som alla andra är fria; ”frihet som består av den fulla utvecklingen av all materiell, intellektuell och moralisk potential som finns i ett tillstånd av latent förmåga hos var och en”.⁽⁸⁰⁾ Den frihetliga socialism kommer att medföra en lyx som ignoreras av alla: ”mänsklighetens lyx, lyckan i allas fulla utveckling och frihet i allas jämlikhet”.⁽⁸¹⁾

⁽⁷⁹⁾ Ibid. Bakunin. *A Instrução Integral*, s. 78.

⁽⁸⁰⁾ Ibid. ”A Comuna de Paris e a Noção de Estado”. *O Princípio do Estado e Outros Ensaios*, s. 114-115.

⁽⁸¹⁾ Ibid. ”Moral Revolucionária”. *Conceito de Liberdade*. Porto: Rés Editorial, s/d, p. 203.

Organisation och social kraft

tider och andra sammanhang). Men för oss slutar inte teori där. Det är genom teori som den anarkistiska organisationen gör en prognos för de mål som samhällsomvandlingen avser att inpränta i det kapitalistiska systemet. Föreställningen om den frihetliga socialismen och den revolutionära omvandlingsprocessen kan idag endast tänkas ur ett teoretiskt perspektiv, eftersom vi i praktiken inte lever i en revolutionär tid.

Teorin organiserar således de begrepp som definierar övergången till det framtida samhället samt detta samhälle i sig, vilket är slutmålet för den specifika anarkistiska organisationen. Teorin definierar också hur den anarkistiska organisationen bör agera i den verklighet den befinner sig i för att nå sina slutmål. På så sätt är all den reflektion som vi gör idag över den totala sociala omvandlingsprocessen, som ämnar inpräntas i samhället, blott en teoretisk reflektion eftersom den, trots att den omsätts i praktiken, inte sker helt och hållet, utan delvis, med utvecklingen av de första steg som utgör processens början. Andra steg är reserverade för framtiden och kan i dag bara begripas på ett teoretiskt sätt.

Teori är också mycket viktigt i propagandaprocessen, eftersom det är nödvändigt att formulera begrepp på ett sammanhängande sätt för att främja anarkistiska idéer. Förutom att propagandan – i allmänhet – äger rum genom praktik, har teori också en mycket relevant roll i denna. När teori används för propaganda formaliseras det förflutna med studier och reproduktion av anarkistiska teorier, som tjänar till att fördjupa den ideologiska nivån och göra den anarkistiska ideologin mer känd. Det kan också ske i förhållande till nutid och framtid, med teoretisk spridning av material som förklarar vår kritik av det nuvarande samhället, vår uppfattning om det framtida samhället och om samhällsomvandlingsprocessen. Det är också viktigt att teoriproduktionen syftar till att uppdatera föråldrade ideologiska aspekter eller försöker anpassa ideologin till specifika och särskilda verkligheter. Hela denna process av teoretisk propaganda är grundläggande för att samla människor kring vår sak. Ju mer teori som produceras och distribueras, desto lättare blir det för anarkismen att tränga in i hela samhället.

Vi förstår att teori är grundläggande för praktik. När vi arbetar med korrekta och välformulerade begrepp blir praktiken betydligt mer effektiv. ”Om det inte finns någon tydlig och konkret [teoretisk] linje, finns det ingen effektiv politisk praktik”⁽¹⁵⁴⁾ och organisationens politiska vilja löper en allvarlig risk att urvattnas.

⁽¹⁵⁴⁾ Ibid.

Teoriproduktion och -reproduktion

En annan viktig aktivitet för den specifika anarkistiska organisationen är teoriproduktion och -reproduktion. Vi förstår teori som "[e]n uppsättning begrepp som är inbördes koherent framställda [...], ett instrument, ett verktyg, [som] tjänar till att utgöra ett arbete, som tjänar till att producera den kunskap som vi behöver producera".⁽¹⁵²⁾ Teori är grundläggande både för hur strategi utformas och för den propaganda som organisationen bedriver. Strategi syftar till att öka effektiviteten i den anarkistiska organisationens arbete, medan propaganda är mycket viktig för att främja anarkistiska idéer.

Vi förstår alltså denna uppsättning sammanhängande begrepp – teori – som ett oundgängligt verktyg för praktiken, för att utföra ett specifikt arbete. Därför "är teorin värdelös om den inte tjänar till att producera ny kunskap som är användbar i den politiska praktiken".⁽¹⁵³⁾

När teori produceras inom den specifika anarkistiska organisationen formaliserar den begrepp för att organisationen ska kunna 1.) förstå den verklighet i vilken den agerar, 2.) göra en prognos av målen för den sociala omvandlingsprocessen och 3.) definiera de åtgärder som kommer att vidtas för att omsätta denna process i praktiken. Vi kallar detta system för strategi och diskuteras mer ingående nedan.

I strävan att förstå den verklighet man verkar i ordnar teori information och data, bildar en formaliserad förståelse för det historiska ögonblick i vilket vi verkar i och definierar dess sociala, politiska och ekonomiska karaktärsdrag. Det vill säga, den utför en fullständig analys av den verklighet i vilken den specifika anarkistiska organisationen verkar. I detta fall är det viktigt att, utöver läsningen i allmänhet, tänka regionalt där man agerar; om man inte gör det riskerar man att tillämpa en felaktig metodik för den sociala omvandlingsprocessen ("import" av färdiga teorier från andra

[...] tio, tjugo eller trettio män, som förstår väl, är välorganiserade och vet vart de ska, kan lätt bära hundra, tvåhundra eller ännu fler.

Mikhail Bakunin

Tidigare har vi behandlat det som vi förstår som kapitalismens och statens organisation, och försökt kartlägga "var vi är"; och den frihetliga socialismens organisation, som försöker specificera "vart vi vill nå". För att slutföra diskussionen om organisation kommer det att vara nödvändigt att expandera lite om sociala rörelser och den folkliga organisationen, liksom om den specifika anarkistiska organisationen; två olika handlingsnivåer som försöker besvara [frågan], "hur tror vi att vi kan lämna där vi är och komma dit vi vill vara", som tillhandahåller oundgängliga element i vår permanenta strategi. Som Malatesta så fint sammanfattade, "[...] i allmänhet är organisering princip och villkor för det sociala livet, idag och i det framtida samhället; organisering av det anarkistiska partiet och de folkliga krafterna".⁽⁸²⁾

För oss går den sociala omvandling som vi vill ska äga rum med nödvändighet genom den folkliga organisationens uppbyggnad, genom den progressiva ökningen av dess sociala kraft fram till det ögonblick då det blir möjligt att störta kapitalismen och staten med en social revolution och bana vägen för frihetlig socialism. Vidare hävdar vi att den folkliga organisationen måste åtföljas av en parallell utveckling av den specifika anarkistiska organisationen, som bör påverka den och ge den den önskade *karaktärsdrag*. Framöver kommer vi att ha ytterligare diskussioner om var och en av dessa och om samspelet mellan dem. För närvarande är det väsentliga att vi antar att det inte finns något annat sätt att tänka på denna nödvändiga omvandling utan organisation och en progressiv tillväxt av den sociala kraften.

Vi förstår dagens samhälle som resultatet av ett styrkeförhållande, eller till och med en permanent konflikt – som tar formen av klasskamp – mellan kapitalismen, staten och andra olika politiska krafter; och att de förra stärks, det vill säga lyckas erhålla större social kraft än de senare och därmed etablera makten. I den meningen utövar kapitalismen och staten ett förtryck mot andra politiska krafter som står mot dem.

Detta motstånd kan ske på olika sätt, vissa utgör större eller mindre politiska krafter, och andra utgör inte politiska krafter. "Motstånd kan vara passivt (när agenten inte vidtar några åtgärder mot den makt som förtryc-

⁽¹⁵²⁾ FAU. Huerta Grande: a Importância da Teoria.

⁽¹⁵³⁾ Ibid.

⁽⁸²⁾ Errico Malatesta. "A Organização I". Escritos Revolucionários. São Paulo, Imaginário, 2000, s. 49. För Malatesta är ett anarkistiskt parti samma sak som en specifik anarkistisk organisation.

ker dem) eller aktivt (när makten drabbas av vedergällning från de underkuvades sida); isolerat (då det har en individuell karaktär) eller artikulerat (kollektiv kraft)⁽⁸³⁾ Passivt motstånd utgör ingen politisk kraft och isolerat motstånd har liten social kraft. För att uppnå våra mål förespråkar vi därför ett aktivt och artikulerat motstånd som syftar till att organisera en permanent ökning av den sociala kraften. För att bygga upp detta motstånd är det nödvändigt att liera sig med dem som är överens med vårt samhällsomvandlingsförslag.

Om vi vill gå framåt, om vi vill göra något mer än det som permanent isolerar var och en av oss, måste vi veta vilka kamrater vi är överens med och vilka vi inte är överens med. Detta är särskilt nödvändigt när vi talar om handling, om rörelse, om metoder där det är nödvändigt att arbeta med många händer för att kunna frambringa några resultat som går i vår riktning.⁽⁸⁴⁾

Det som vi idag kan kalla ”ordning” eller status quo är kapitalismens och statens organisation, som kanske eller kanske inte antar andra politiska krafter som hot. Att vara oorganiserad, dåligt organiserad eller isolerad innebär att man inte utgör ett tillräckligt motstånd mot kapitalismen och staten och följaktligen att man inte lyckas öka den sociala styrkan i den organisation som har för mål att ersätta dem med en frihetlig socialism. Vi kan säga att ”den som inte organiserar sig, som inte söker andras samarbete och inte erbjuder sitt samarbete under ömsesidighetens och solidaritetens villkor, försätter sig själv med nödvändighet i ett tillstånd av underlägsenhet och förblir ett omedvetet kugghjul i den sociala mekanism som andra använder på sitt sätt och till sin fördel”.⁽⁸⁵⁾ Oorganisering, dålig organisering och isolation leder i själva verket till att kapitalismen och staten stöds – eftersom de inte gör det möjligt att bygga upp den nödvändiga sociala kraften. Genom att inte på ett lämpligt sätt delta i styrkeförhållandet eller den permanenta konflikten i samhället reproducerar man ”ordningen”. Alltså, ”om vi inte söker artikulerad organisering och föreningar

---

⁽⁸³⁾ Fabio López López. Poder e Domínio: uma visão anarquista, s. 75.

⁽⁸⁴⁾ Luigi Fabbri. ”A Organização Anarquista”. Anarco-Comunismo Italiano. São Paulo, Luta Libertária, s/d, s. 109.

⁽⁸⁵⁾ Errico Malatesta. ”A Organização das Massas Operárias Contra o Governo e os Patrões”. Escritos Revolucionários, s. 39.

att kämpa med dem”.⁽¹⁴⁸⁾ Genom att uppmana och uppmuntra folket måste vi söka social inkorporation och se till att de sociala rörelserna fungerar på ett så frihetligt och jämlikt sätt som möjligt. Med social inkorporation i sociala rörelser sammankopplar vi kamper och bygger upp den folkliga organisationen. På så sätt kan vi stimulera en konstant ökning av vår sociala kraft och förbereda de exploaterade klasserna för den sociala revolutionen, eftersom ”vårt mål är att förbereda folket, moraliskt och materiellt, för denna nödvändiga expropriering; det är att försöka återuppliva försöken, så många gånger som den revolutionära agitationen ger oss möjlighet att göra det, fram tills den slutliga segern”,⁽¹⁴⁹⁾ med etablerandet av den frihetliga socialismen. Vi kan alltså säga att den specifika anarkistiska organisationens funktion i sitt sociala arbete och i sin inkorporation är att vara ”den sociala kampens motor. En motor som varken ersätter eller representerar dem”.⁽¹⁵⁰⁾ Vi tror att det är möjligt att konstruera denna motor genom att ”delta militant i den dagliga kampen i de folkrörelser som är aktiva, till att börja med i Brasilien, i Latinamerika och särskilt i Rio de Janeiro”.⁽¹⁵¹⁾

Alianza Editorial, 1990 p. 9. [Bakunin, M.A. (1953). The Political Philosophy of Bakunin. USA: Free Press.]

110.

⁽¹⁴⁸⁾ Errico Malatesta. ”Programa Anarquista”. Escritos Revolucionários, s. 18.

⁽¹⁴⁹⁾ Ibid. s.17.

⁽¹⁵⁰⁾ FAU. ”Declaración de Principios.”

⁽¹⁵¹⁾ FARJ. ”Carta de Principios.”

[...] ni kan bara omvända dem som känner behov av att bli omvända, dem som redan i sina instinkter eller i sin ställnings elände, antingen yttre eller inre, har allt det som de vill ge dem; ni kommer aldrig att omvända dem som inte känner behov av någon förändring, inte ens dem som vill lämna en position där de är missnöjda, drivs av naturen av sina moraliska, intellektuella och sociala vanor att söka en position i en värld som inte är av era idéer.⁽¹⁴⁷⁾

I mobiliseringen bör den specifika anarkistiska organisationen alltid, oavsett vad, agera etiskt, försöka att inte vilja upprätta hierarkiska eller dominansrelationer gentemot de sociala rörelserna, säga sanningen och aldrig lura folket, och alltid stödja solidaritet och inbördes hjälp mellan militanter. På samma sätt bör den försöka lämna förslag, försöka bygga rörelser och få dem att avancera och inte bara presentera kritiska ståndpunkter.

Även när den anarkistiska organisationens ståndpunkter inte är i majoritet måste de visas upp och de åsikter som den förespråkar måste klarläggas. I kontakt med hierarkiska rörelser bör den anarkistiska organisationen alltid hålla i minnet att det som intresserar den alltid är gräsrotterna i de sociala rörelserna. För alla typer av arbete bör organisationen därför alltid vända sig, inte till ledarna och de som innehar maktstrukturerna i de sociala rörelserna, utan till gräsrotsaktivisterna som i allmänhet förtrycks av ledarna och utgör rörelsernas periferi och inte deras centrum.

En annan fråga som måste beaktas är att militanterna i den specifika anarkistiska organisationen måste vara mycket väl förtrogna med den miljö de arbetar i och upprätthålla en ständig närvaro i de sociala rörelser där de föreslår att socialt arbete ska utföras. Kunskapen om den ”mark” där man verkar är avgörande för att veta vilka politiska krafter som är i spel, vilka de potentiella allierade är, vilka motståndarna är, var styrkorna, svagheter, möjligheter och hoten finns. Ständig närvaro är viktig för att de anarkistiska militanterna ska kunna integreras fullt ut med andra aktivister från de sociala rörelserna, så att de får erkännande, legitimitet, blir lyssnade på, är önskade och välkomna.

I ett strategiskt ramverk förstår vi att den specifika anarkistiska organisationen måste utföra socialt arbete, eftersom vi ”som anarkister och arbetare måste uppmana och uppmuntra dem [arbetarna] att kämpa, och

kommer vi till slut inte att kunna utöva något inflytande i kampen, och följaktligen inte heller i dagens samhälle”.⁽⁸⁶⁾ Därmed,

de som inte har medel eller tillräckligt utvecklat medvetande för att fritt organisera sig med dem som har gemensamma intressen och sentiment, drabbas av andra individers uppbyggda organisation, vilka i allmänhet sammansatts av en härskande klass eller grupp för att till sin egen fördel exploatera andras arbete. Och det urgamla förtrycket av massorna genom ett litet antal privilegierade människor har alltid varit en följd av de flesta individers oförmåga att komma överens och organisera sig med andra arbetare för produktion, njutning och eventuellt försvar mot dem som vill exploatera och förtrycka dem.[...] Att förbli isolerad, var och en agerar eller vill agera på egen hand, utan förståelse för andra, utan förberedelser, utan att förena individernas svaga krafter till en kraftfull grupp, innebär att döma sig själv till impotens, att slösa bort sin egen energi på små ineffektiva handlingar och att snabbt förlora tron på målet och falla in i fullständig handlingsförlamning.⁽⁸⁷⁾

Desorganisation och dålig organisation reproduceras på den sociala nivån – i sociala rörelser, där man bör bygga upp och utveckla den folkliga organisationen – och ansamlar svårigen social kraft, vilket gör att den naturliga spontaniteten på denna nivå inte lyckas genomföra den uppsättning önskade sociala omvandlingar. På den politiska nivån – den anarkistiska, varpå den specifika anarkistiska organisationen bör utvecklas – upplever svårigheter att influera den sociala nivån och utrusta den lämpliga metoder och medel. Isolering och individualism leder till att varken den politiska eller den sociala nivån existerar på ett önskvärt sätt och att varken den folkliga eller den anarkistiska organisationen artikuleras. Förutom denna desorganisation är dålig organisation och isolering hindrande faktorer för upprättandet av den frihetliga socialismen, eftersom vi tror att den endast kan byggas med mycket organisation.

Organisation betyder samordning av krafter, eller ”förening med ett gemensamt mål och med de nödvändiga metoderna och medlen för att

⁽⁸⁶⁾ FARJ. ”A Propriedade é um Roubo”. I: Protesta! 4, p. 7.

⁽⁸⁷⁾ Errico Malatesta. ”La Organización”. Utdrag ur Pensiero e Volontà, 16 maj 1925. Verdon Richards. Op. cit. s. 83-85.

⁽¹⁴⁷⁾ Ibid. ”Operários, Camponeses, Burgueses e Intelectuais”. Conceito de Liberdade, s.

uppnå detta mål”⁽⁸⁸⁾ Härigenom måste vi tänka på metoder och medel lämpliga för den folkliga organisationen, så att den förmår störta kapitalismen och staten, och med hjälp av den sociala revolutionen bygga frihetlig socialism – dess mål. Samtidigt måste vi tänka ut metoder och medel för den specifika anarkistiska organisationen så att den kan bygga upp den folkliga organisationen och influera den, förse den med de önskade karaktärsdragen och nå fram till den frihetliga socialismen genom den sociala revolutionen – dess mål. Nu ska vi mer detaljerat diskutera dessa två organisationsnivåer. Först kommer vi att diskutera den sociala nivån, där sociala rörelser verkar och där vi måste försöka bygga upp den folkliga organisationen. Därefter den politiska nivån och utvecklingen av den specifika anarkistiska organisationen.

När vi talar om *social kraft* är det viktigt för oss att definiera vad vi menar med detta begrepp. Vi tror att varje individ, som den sociala agenten är, naturligt besitter en social kraft som är den energi som kan användas för att uppnå sina mål. Denna kraft varierar från person till person, och även inom en och samma person under en viss tidsperiod. För att uppnå sina mål använder sig individer ofta av medel som kan öka deras sociala kraft. Många saker kan användas för att öka den sociala kraften, t.ex. vapen, information, utbildning, adekvata tekniker, resursoptimering, övertalning, maskiner etc. Det viktigaste medlet för detta är dock organisering, som kan ske på ett auktoritärt sätt, genom dominans, eller på ett frihetligt sätt, genom fri association.

I en auktoritär organisation alieneras den sociala kraften hos olika aktörer (t.ex. i en stat med en armé eller i ett företag med lönearbetare), vilket ger dem en dominerande ställning i förhållande till organisationen (i dessa fall staten och chefen) och får dem att bidra till ett främmande mål, som skiljer sig från deras eget. Det är precis så den sociala kraften i det nuvarande systemet är uppbyggd i dag, det vill säga genom *alienering* av olika aktörer som bidrar till kapitalismens mål, som inte är desamma som deras egna. I en frihetlig organisation är det den fria associationen, eller den antiauktoritära organisationen, som ger upphov till en ökning av den sociala styrkan – den är alltid förknippad med andra medel.

Organisering i form av fri association är oundgänglig för vårt sociala omvandlingsprojekt, för när individer arbetar tillsammans är deras sociala kraft inte bara summan av deras individuella krafter, utan mycket mer än så. Vi tar Proudhon som exempel för att förklara saken.”Tvåhundra ar-

⁽⁸⁸⁾ Ibid. ”A Organização I”. Escritos Revolucionários, s. 51.

sig ekonomiska, sociala eller politiska, [...] och utgör] en institutionell ram där medlemmarnas återkallbarhet omedelbart säkerställs och där det därför inte finns utrymme för den vanliga politiska ansvarslöshet som kännetecknar den representativa demokratin”.⁽¹⁴⁴⁾ Slutligen, det revolutionära perspektivet, som ”bör införas och utvecklas i den [sociala rörelsen] genom det ständiga arbetet av revolutionärer som arbetar utanför och inom dess sköte, men som inte kan vara den naturliga och normala manifestationsformen av dess funktion”.⁽¹⁴⁵⁾

Den specifika organisationens sociala inkorporation i sociala rörelser som sker genom influens bör i andra hand utpeka en koppling mellan kamp och skapandet av den folkliga organisationen, som oupphörligt försöker öka sin sociala kraft.

För att utföra socialt arbete och inkorporation bör den anarkistiska organisationen uppmärksamma vissa frågor.

Mobilisering måste ske främst genom praktik, eftersom det är mitt i kampen som folket märker att de kan vinna mer och mer. Mycket mer än att prata, måste vi lära genom att göra, genom exempel, vilket är ”bättre än de verbala förklaringar som [arbetaren] får från sina kamrater; snabbt bilda bekantskap med alla saker genom sin egen personliga erfarenhet som nu är oskiljaktig och förenad med de andra medlemmarnas”.⁽¹⁴⁶⁾ Det är mycket relevant för oss att tänka på att mobiliserings- och influeringsprocessen, utöver de objektiva aspekterna av kampen, går via de subjektiva aspekterna. Vår praxis har visat att det, för att mobilisera och påverka sociala rörelser, är mycket viktigt att inte bara använda de rationella och objektiva aspekterna, utan också de känslomässiga och subjektiva aspekterna, dvs. de känslomässiga band och vänskapsband eller relationer som naturligt byggs upp inom kampen. Det är också viktigt att identifiera personer i närområden, gemenskaper, rörelser, fackföreningar etc. som influerar andra (lokala ledare som är orienterade mot gräsrotterna och legitimerade hos dem) och fokusera insatserna på dem. Dessa ledare är mycket viktiga för att hjälpa till med gräsrotsmobilisering, för att ge möjlighet åt anarkistisk influens eller till och med för att bli integrerade i tendensgrupperingarna. På detta sätt fungerar mobiliseringen till slut som en slags ”omvändelse”, och det är viktigt att notera att

⁽¹⁴⁴⁾ Ibid.

⁽¹⁴⁵⁾ Errico Malatesta. ”Los Movimientos Obrero y los Anarchists.” Utdrag ur *Umanità Nova*, 6 april 1922. Vernon Richards. Op. s. 114.

⁽¹⁴⁶⁾ Mikhail Bakunin. ”Educação Militante”. I: *Conceito de Liberdade*, s. 146.

I naturen liksom i det mänskliga samhället, som i sig självt inte är något annat än naturen, är varje människa underkastad det högsta villkoret att ingripa på det mest positiva sättet i andras liv – ingripa på ett så kraftfullt sätt som varje individs specifika natur tillåter. Att avvisa denna ömsesidiga influens innebär att frammana döden i ordets fulla bemärkelse. Och när vi ber om frihet för massorna avser vi inte att ha avskaffat den naturliga influens som utövas på dem av någon individ eller grupp av individer.⁽¹⁴¹⁾

I det praktiska arbetet måste denna influens härröra ur de karaktärsdrag som vi vill ge de sociala rörelserna. Tidigare, när vi behandlade sociala rörelser och den folkliga organisationen, diskuterade vi dessa egenskaper mer i detalj. Därför är det inte vår uppgift att nu gå igenom dem i detalj igen. Vi kommer bara att än en gång och kortfattat påpeka vilka dessa egenskaper är som vi måste upprätthålla i de sociala rörelserna. De är: kraft, klasskamp, stridbarhet, självständighet, direkt aktion, direkt demokrati och revolutionärt perspektiv.

Sociala rörelser måste vara starka, utan att hänfalla åt ideologi, eftersom påtvingandet av anarkismens sak på sociala rörelser ”inte skulle vara något annat än en fullständig avsaknad av tanke, av objektivitet och av vanligt hyfs, och [...] skulle med nödvändighet leda till en gemensam impotens”.⁽¹⁴²⁾ De bör vara klasskampsinriktade och ha en klasslinje, vilket innebär att söka ett brett deltagande av de exploaterade klasserna och stödjande klasskampen; de bör vara stridbara och vinna sina seger genom att utöva sin sociala kraft; de bör vara självständiga i förhållande till staten, politiska partier, byråkratiska fackföreningar, kyrkan, bland andra byråkratiska och/eller auktoritära organ, kunna fatta egna beslut och agera på egen hand.

Dessutom måste de använda sig av direkt aktion som en form av politisk handling, i motsats till den representativa demokratin. ”I grund och botten handlar det om att prioritera de folkliga organisationernas protagonism, kämpa för minsta möjliga medling och se till att den nödvändiga medlingen inte leder till att det uppstår separata beslutsfattande centra som är skilda från de berörda”.⁽¹⁴³⁾ Sociala rörelser måste också använda direkt demokrati som en beslutsfattande metod, som äger rum i horisontella församlingar där alla militanter beslutar effektivt, på ett jämlikt sätt. Direkt demokrati ger inte utrymme för ”någon form av privilegier, vare

betare satte obeliskan i Luxor på plats på några timmar; tror ni att en enda man skulle ha kunnat utföra samma uppgift på tvåhundra dagar?”.⁽⁸⁹⁾ Absolut inte, eftersom det finns en ”oerhörd kraft som är resultatet av arbetarnas förening och harmoni, av konvergensen och samstämmigheten i deras ansträngningar”.⁽⁹⁰⁾ I exemplet ovan gav arbetarnas organisering dem en kollektiv kraft, vilken möjliggjorde ett större resultat än den enkla summan av individuella resultat. Vi kan alltså dra slutsatsen att föreningen är grundläggande för genomförandet av vårt samhällsomvandlingsprojekt, eftersom det är genom den, och endast genom den, som vi kommer att kunna uppbygga den sociala kraft som krävs för att störta kapitalismen och staten.

Men för den nödvändiga permanenta ansamlingen av social kraft som måste ske i den antiauktoritära organisationsform, både på folkliga organisationens nivå och den anarkistiska organisationens nivå, erkänner vi att det är grundläggande att upprätthåller en

[...] en viss disciplin – inte automatisk utan frivillig och övervägd, som helt överensstämmer med individens frihet – är och kommer vara nödvändig närhelst flertalet individer, fritt förenade, åtar sig ett kollektivt arbete eller kollektiv handling. Denna disciplin är inget annat än den frivilliga och övervägda överenskommelsen av alla individuella ansträngningar för ett gemensamt mål. I handlingens ögonblick, mitt i kampen, fördelas rollerna naturligt efter vars och ens lämplighet, bedömda och uppskattade av hela kollektivet: vissa leder och beordrar, andra verkställer order. Men ingen funktion är förstenad, inte heller är den fast eller oåterkalleligt kopplad till någon person. Nivåer och hierarkisk befordran existerar inte, så att gårdagens befälhavare kan vara dagens underordnade. Ingen är upphöjd över de andra, eller om de är upphöjda är det bara för att i nästa ögonblick falla, som vågor i havet, och alltid återgå till en sund nivå av jämlikhet.⁽⁹¹⁾

Självklart får denna disciplin inte ”följa den auktoritära modellen, både i förtrycket av medlemmar [...] när det gäller avgifter, som [...] också bör

Política vol. II. Madrid:

⁽¹⁴¹⁾ Ibid.

⁽¹⁴²⁾ Ibid. ”Táctica e Disciplina do Partido Revolucionario”. Conceito de Liberdade, s. 192.

⁽¹⁴³⁾ FAU. ”Declaración de Principios”.

⁽⁸⁹⁾ Pierre-Joseph Proudhon. ”1ère. Memoire sur la Proprieté”. A Nova Sociedade, s. 35.

⁽⁹⁰⁾ Ibid.

⁽⁹¹⁾ Mikhail Bakunin. ”Táctica e Disciplina do Partido Revolucionário”. Conceito de Liberdade, s. 198-199.

beakta respekt och etik. [...] Det är en stor angelägenhet för oss att skilja den självdisciplin som vi främjar här från militär disciplin, som i grunden är exploaterande och förtryckande och som, från vår synvinkel, inte följer någon annan väg än andra auktoritära system vilka vi känner väl igen”.⁽⁹²⁾ För att skilja den disciplin som de auktoritära förespråkar från den disciplin som vi förespråkar, väljer vi att använda termen *självdisciplin* och hävdar att ”självdisciplin är motorn i den självförvaltade organisationen”⁽⁹³⁾ och att den för oss, tillsammans med engagemang och ansvar, är outhärlig för att bygga upp en antiauktoritär organisation som strävar efter att öka sin sociala kraft. Denna självdisciplin är enligt vår mening mindre i den folkliga organisationen och större i den specifika anarkistiska organisationen, och varierar beroende på sammanhanget. Under perioder av större social turbulens ökar behovet av denna självdisciplin. I tider av ebb kan den vara mindre.

För oss är, som vi har betonat, den folkliga organisationens mål en form av aktivt och artikulerat motstånd som successivt ökar sin sociala kraft för att, ”störta kapitalismen och staten och genom den sociala revolutionen bygga den frihetliga socialismen”. Denna ökning av den sociala kraften kan uppnås med olika medel, men främst genom att de exploaterade klasserna organiserar sig med så många människor som möjligt och med en god organisationsgrad – vilket med nödvändighet innebär självdisciplin, engagemang och ansvar. Dessutom, som vi också redan har definierat, är målet för den specifika anarkistiska organisationen ”att bygga upp den folkliga organisationen och påverka den, förse den med den önskade karaktärsdragen, och att nå fram till den frihetliga socialismen genom den sociala revolutionen”. För detta måste den specifika organisationen konstituera sig som en organisation av en aktiv anarkistisk minoritet med en hög nivå av självdisciplin, engagemang och ansvar. Uppfattad på detta sätt är ”organisation, långt ifrån att skapa auktoritet, det enda botemedlet mot den och det enda sättet genom vilket var och en av oss blir vana vid att ta aktiv och medveten del i det kollektiva arbetet”.⁽⁹⁴⁾

⁽⁹²⁾ FARJ. ”Reflexões Sobre o Comprometimento, a Responsabilidade e a Autodisciplina”.

⁽⁹³⁾ Ibid.

⁽⁹⁴⁾ Errico Malatesta. ”A Organização II”. I: Escritos Revolucionários, s. 59.

som bör återfinnas inom ideologin. Den specifika anarkistiska organisationen samverkar med sociala rörelser för att försöka influera dem till att anta så frihetliga och jämlika former som möjligt.⁽¹³⁸⁾ Även om vi behandlar anarkism och sociala rörelser som olika aktivitetsnivåer, anser vi att det finns ett förhållande av ömsesidig inverkan mellan de båda. Detta komplementära och dialektiska förhållande gör att anarkismen influerar de sociala rörelserna och att de sociala rörelserna influerar anarkismen. När vi talar om social inkorporation talar vi om anarkismens influens på de sociala rörelserna. I detta avseende anser vi, trots att vi upprätthåller en åtskillnad mellan de politiska (den anarkistiska organisationens) och de sociala (de sociala rörelsernas) nivåer, inte att det ska finnas någon hierarki eller dominans av den politiska nivån över den sociala nivån. Vi tror inte heller att den politiska nivån kämpar för den sociala nivån eller framför den, utan med den – detta är ett etiskt förhållande. I sin verksamhet som aktiv minoritet kämpar den specifika anarkistiska organisationen tillsammans med de exploaterade klasserna, inte åt eller framför dem, eftersom ”vi inte vill frigöra folket, vi vill att folket ska frigöra sig självt”.⁽¹³⁹⁾ Vi kommer senare att lite mer djupgående diskutera detta förhållande mellan den specifika anarkistiska organisationen och sociala rörelser.

När vi talar om social inkorporation som den influens som den specifika anarkistiska organisationen utövar på de sociala rörelserna, förstår vi att det är viktigt att utveckla lite mer vad vi menar med ”influens”. Att influera innebär för oss att åstadkomma förändringar hos en person eller en grupp människor genom övertalning, råd, exempel, riktlinjer, insikter och praxis. Först och främst tror vi att det i själva samhället vid varje givna tidpunkt finns en mångfald av influenser mellan de olika aktörer som influerar och influeras. Vi kan till och med säga att ”att avstå från att influera andra innebär att avstå från social handling, eller till och med från att uttrycka sina egna tankar och känslor, som [...] tenderar att bli obefintliga”.⁽¹⁴⁰⁾ Även ur ett antiauktoritärt perspektiv är denna influens oundviklig och sund.

⁽¹³⁸⁾ I ”Em Torno de Nosso Anarquismo” betonar Malatesta: ”Att i så stor utsträckning som möjligt provocera rörelsen och delta i den med alla våra krafter, **genom att ge den en mer jämlik och frihetlig karaktär, det vill säga**; att stödja alla progressiva krafter; att försvara det som är bättre när man inte kan uppnå det maximala, men **alltid bevara våra anarkistiska karaktärsdrag mycket tydliga.**” [Understrykning tillagd] Se Escritos Revolucionários, s. 80.

⁽¹³⁹⁾ Errico Malatesta. ”De arbetande massornas organisation ...”. Escritos Revolucionários, s. 40.

⁽¹⁴⁰⁾ Mikhail Bakunin. ”Libertad e Igualdad”. G. P. Maximoff (org.). Escritos de Filosofia

ideologi, och i det här fallet ”en uppsättning idéer, motivationer, strävanden, värderingar, en struktur eller ett system av begrepp som har en direkt koppling till handling – vilken vi kallar politisk praktik”. Socialt arbete står för merparten av den politiska praktiken i den anarkistiska organisationen som i detta fall interagerar med de exploaterade klasserna organiserade i de sociala rörelserna, drar undan anarkismen ifrån små kretsar och i stor utsträckning omsätter dess idéer i klasskampen.

Utöver detta anser vi att den specifika anarkistiska organisationens sociala arbete, mer än att bara interagera med de sociala rörelserna, måste sträva efter att influera dem i praktiken och förse dem med vissa arbetsätt. Vi kallar processen att influera sociala rörelser genom anarkistisk praktik för social inkorporation. Den anarkistiska organisationen utför alltså socialt arbete när den skapar eller utvecklar arbete med sociala rörelser, och genomför socialt inkorporation när den lyckas förse rörelserna med anarkistiska arbetsätt.

Social inkorporation syftar inte till att ”ideologisera” sociala rörelser och göra dem till anarkistiska sociala rörelser. Däremot försöker den förse dem vissa bestämda egenskaper så att de kan gå vidare mot uppbyggnaden och utvecklingen av den folkliga organisationen och rikta den mot den sociala revolutionen och den frihetliga socialismen. Den strävar efter att få sociala rörelser att gå så långt som möjligt.

Vi vill inte ”vänta på att massorna skall bli anarkister” för att kunna göra revolution; än mer är vi övertygade om att de aldrig kommer att bli det (anarkister) om vi inte till en början med våld störtar de institutioner som håller dem i slaveri. Eftersom vi behöver massornas medverkan för att bygga upp en tillräcklig materiell styrka, och för att uppnå vårt specifika mål, som är en radikal förändring av den sociala organismen genom massornas direkta handling, måste vi komma nära dem, acceptera dem som de är och, som en del av massorna, få dem att gå så långt som möjligt. Detta eftersom vi naturligtvis vill arbeta för att i praktiken förverkliga våra ideal och inte nöja oss med att predika i öknen, bara för att tillfredsställa vår intellektuella stolthet.⁽¹³⁷⁾

Vi påminner om att vi har förespråkat ståndpunkten att det är ideologin som bör återfinnas inom sociala rörelser, och inte de sociala rörelserna

Sociala rörelser och den folkliga organisationen

⁽¹³⁷⁾ .Ibid. ”A Propósito de Revolução”. Anarquistas, Socialistas e Comunistas s. 55.

Det är folken själva, de hungriga, de obesuttna, som måste avskaffa eländet.

Ricardo Flores Magón

Att organisera folkets krafter för att förverkliga den [sociala] revolutionen är det enda målet för den som uppriktigt önskar frihet.

Mikhail Bakunin

Att gynna folkrörelser av alla slag är en logisk följd av våra grundläggande idéer och bör därför vara en integrerad del av vårt program.

Errico Malatesta

Vi har nämnt att den folkliga organisationen och våra förväntningar på den ett antal gånger tidigare. Vi har redan definierat att dess mål är ”att störta kapitalismen och staten och att genom den sociala revolutionen bygga den frihetliga socialismen”, och med detta menar vi att den är en verklig protagonist i den sociala omvandlingsprocessen. Vi nämnde också att den nivå där sociala rörelser utvecklas och där vi måste försöka uppbygga och öka den sociala kraften i den folkliga organisationen är vad vi kallar den sociala nivån. Vi vill nu diskutera *sociala rörelser*, deras önskade karaktärsdrag och handlingsmetoder, samt hur de kan bidra till uppbyggnaden av folkrörelsernas utveckling.

När vi tar itu med denna sociala nivå måste vi tänka på folkets möjligheter, som måste vara den stora agenten för den sociala förändring vi föreslår. Det är obestridligt att det finns en latent social kraft i de exploaterade klasserna, men vi förstår att det bara är genom organisering som denna kraft kan lämna möjligheternas läger och bli verklig social kraft. Då uppstår följande fråga:

Det är sant att det [i folket] finns en stor elementär kraft, en kraft som utan tvivel är överlägsen [regeringens] och [de härskande klassernas] tillsammans; men utan organisering är en elementär kraft inte en verklig kraft. Det är denna obestridliga fördel som den organiserade kraften har gentemot folkets elementära kraft, vilken ligger till grund för statens kraft. Problemet är således inte att veta om de [folket] kan resa sig, utan om de är kapabla att bygga en organisation som ger dem medlen att nå ett segerrikt slut – inte genom en tillfällig seger, utan en långvarig och slutgiltig seger.⁽⁹⁵⁾

⁽⁹⁵⁾ Mikhail Bakunin. “Necessidades da Organização”. In: *Conceito de Liberdade* s. 136.

svar och utvidgning av offentliga och individuella friheter, förmågan att formulera förslag som svarar mot befolkningens allmänna intresse eller delasppekter av det”. Politisk praktik kan också vara ”uppror som ett våldsamt ifrågasättande av en situation som vi vill förändra [... och även] de förslag som, genom att ta hänsyn till de folkliga krav som ställs på makt-havarna, kan presentera lösningar på allmänna och specifika frågor och kräva att dessa organ kan anta dem och göra dem giltiga i hela samhället”.

Genom sin politiska praktik måste de sociala rörelserna påtvinga kapitalismens och statens krafter alla sina erövringar. Folket självt måste kräva, genomdriva och förverkliga alla de förbättringar, erövringar och friheter som önskas och som anses nödvändiga, med hjälp av organisering och vilja. Dessa krav måste vara permanenta och stegras successivt, måste varje gång kräva mer och sträva efter de exploaterade klassernas fullständiga frigörelse.

Oavsett vilka praktiska resultat kampen för omedelbara förbättringar framställer, så ligger den huvudsakliga nyttan i kampen själv. Det är genom den som arbetarna lär sig att försvara sina klassintressen, som de förstår att arbetsgivarna och regeringarna har motsatta intressen till deras, och att de inte kan förbättra sina villkor, än mindre frigöra sig, om de inte går samman och gör sig själva starkare. [...] Om de kan få vad de vill ha kommer de att leva bättre. De kommer att tjäna mer, arbeta mindre, ha mer tid och energi att reflektera över de saker som intresserar dem; och de kommer plötsligt att känna fler behov och önska mer. Om de inte lyckades kommer de drivas till att studera orsakerna till sitt misslyckande och inse behovet av större enighet, ökad energi; de kommer slutligen att förstå att det, för att vinna säkert och definitivt, är nödvändigt att tillintetgöra kapitalismen.⁽¹³⁶⁾

Den politiska praktik som de sociala rörelserna omsätter i kamp för kortsiktig vinning ger, på ett pedagogiskt sätt, militanterna en känsla av ökad medvetenhet, både i fall av seger och i nederlag.

Den politiska praktiken i den specifika anarkistiska organisationen fungerar likadant. Vi har tidigare sagt att vi förstår anarkismen som en

⁽¹³⁶⁾ Errico Malatesta. ”Programa Anarquista.” *Escritos Revolucionários*, s. 18.

eftersom det är genom denna som mobilisering åstadkommes. Få är de som är villiga att kämpa för en idé som enbart ger långsiktiga resultat. För att mobilisera folket måste vi därför, före allt annat, ta itu med de konkreta frågor och problem som drabbar dem och som ligger dem nära. För att vinna deras förtroende och få dem att ansluta sig

[...] måste vi börja samtala med dem, inte om hela det internationella proletariats allmänna missförhållanden eller de allmänna orsaker som ger upphov till dessa, utan om deras enskilda missöden, vardagliga och privata. Det är nödvändigt att tala med dem om deras arbete och deras arbetsförhållanden, just på den ort där de bor; om längden och omfattningen av deras dagliga arbete, om den otillräckliga lönen, om chefernas grymhet, om bristen på mat och om deras oförmåga att på rätt sätt försörja och skaffa utbildning åt sin familj. Och när vi erbjuder dem medel för att bekämpa sina missöden och förbättra sin ställning, finns det ingen anledning att alltför tidigt tala om allmänna och revolutionära mål.[...] Inledningsvis är det bara nödvändigt att erbjuda dem målbilder som deras sunna förnuft och vardagserfarenhet varken kan ignorera eller avvisa.⁽¹³⁴⁾

På samma sätt kan man i mobiliseringsprocessen ställa frågan om varför folk står utan jobb, inte har någonstans att bo etc. Därmed är det den anarkistiska organisationens uppgift att förklara nödvändigheter och att mobilisera kring dem. Vare sig det handlar om att skapa sociala rörelser eller att arbeta inom befintliga rörelser så är den centrala idén alltid att mobilisera kring nödvändighet.

Sociala rörelser är instanser där de exploaterade klasserna mobiliseras, och det är så dessa rörelser förlämnar dem en politisk praktik. Deras politiska praktik utvecklas genom ”varje aktivitet som har till syfte att skapa en relation [konfrontation] mellan de exploaterade och förtryckta och den politiska maktens organ; staten, regeringen och deras olika uttryck”⁽¹³⁵⁾ och därtill andra stödjande organ i det kapitalistiska systemet. Politisk praktik syftar till att sätta folket i strid mot systemets krafter som förtrycker dem, och den uppmanar sålunda till konfrontation mellan dessa krafter, till ”för-

⁽¹³⁴⁾ Ibid. ”Educação Militante.” Conceito de Liberdade, s. 145-146.

⁽¹³⁵⁾ FAU. ”Declaración de Principios”. Citaten i detta stycke är hämtade från samma dokument.

I organisationens begynnelse och dess praktiska tillämpning på fältet, tilltar denna kraft exponentiellt och erbjuder en verklig chans att bekämpa kapitalismen och staten. Detta eftersom ”vi bär med oss rättvisa, rättigheter, men vår styrka är fortfarande inte tillräcklig”.⁽⁹⁶⁾ Som vi sade tidigare kommer det att vara den sociala kraftens ihållande ökning i de exploaterade klassernas organisation som kommer att kunna erbjuda den önskade sociala omvandlingen.

För att bygga upp en organisation som ger oss medel att nå de eftersträvarde målen – social revolution och frihetlig socialism – och befästa segern, förespråkar vi en modell för skapande och utveckling som vi kallar *den folkliga organisationen*.

För det första rättfärdigar vi att organisationen överensstämmer med vad vi tidigare har definierat; det är ”samordning av krafter eller ’sammanslutning kring ett gemensamt mål och kring de medel som krävs för att uppnå detta mål’”. Vi har också redan sagt att organisation mångfaldigar folkets sociala kraft och att det bara är genom den som vi kan erbjuda en opposition som kan störta kapitalismen och staten. Denna organisationsmodell som vi hävdar är en frukt av medlemmarnas fria association inom de exploaterade klasserna.

Genom sammanslutningen lär de [arbetarna] sig själva, informerar varandra ömsesidigt och gör genom sina egna ansträngningar slut på denna ödesdigra okunnighet som utgör en av huvudorsakerna till deras slaveri. Genom sammanslutningen lär de sig att hjälpa sig själva, att känna till sig själva, att hjälpa varandra och så småningom skapa en mer formidabel kraft än alla de borgerliga kapitalisternas och alla de politiska krafternas tillsammans.⁽⁹⁷⁾

För det andra förespråkar vi denna organisation eftersom den är folklig, vilket ger den en stridbar klasskampskaraktär. Med andra ord måste hela de exploaterade klassernas kategori mobiliseras med denna organisationsmodell, enligt definitionen ovan. Därför är det av största vikt att alla de sektorer som hårdast drabbas av kapitalismens effekter engageras. När organisationen har en klasskaraktär stimuleras och stärks klasskampen. På så sätt byggs den folkliga organisationen upp underifrån, från ”periferin till centrum”, och utanför det nuvarande systemets maktcentra.

⁽⁹⁶⁾ Ibid. A Dupla Greve de Genebra. São Paulo: Imaginário/Faisca, 2007 s. 94.

⁽⁹⁷⁾ Ibid. s. 90

Den folkliga organisationen byggs upp med hjälp av viljan i folkets kamp. Den är alltså inte frukten av en spontan rörelse, även om vi vet att många uttryck för klasskampen uppstår spontant. Det är också nödvändigt eftersom vi inte tror – till skillnad från vad många socialister hävdade på 1800-talet – att det kapitalistiska samhället går mot sitt eget slut, eller att en naturlig utveckling av kapitalismen resulterar i socialism. Det förefaller oss helt klart att vi måste betrakta organisationsmodellen som ett verktyg för kamp, för annars kommer kapitalismen och staten inte att upphöra.

Vi uppfattar den folkliga organisationen som resultatet av en konvergensprocess mellan olika sociala organisationer och olika gräsrotsrörelser, som är en frukt av klasskampen. Av denna anledning anser vi att vi bör stödja alla typer av organisationer och rörelser av detta slag, eftersom vi ser detta stöd som en konsekvens av våra mest grundläggande idéer. Dessa organisationer och rörelser kallades tidigare för ”massrörelser”, men den auktoritära del av socialismen gav till slut begreppet ”massor” betydelsen ”massa av speljäser”, en rörelse utan betydelse som skulle ledas och styras av ett avantgarde, som skulle organiseras i ett vertikalt parti. Det vill säga, de auktoritära behandlade massrörelserna ur ett hierarkiskt perspektiv och försökte dominera dem.

Vi anser att det är viktigt med ett socialt och folkligt deltagande i samhällsomvandlingsprocessen. Massrörelser kan kallas sociala organisationer, folk rörelser, men också sociala rörelser – en term vi kommer att använda framöver.

En social rörelse är en sammanslutning av personer och/eller enheter som har gemensamma intressen för att försvara eller främja bestämda samhälleliga mål. Dessa rörelser kan finnas på de mest skilda platser i samhället och bära de mest skilda kampfanor, som påvisar behovet för dem som finns runt rörelsen; en gemensam sak. Som vi har sett framställer dagens samhälle den största delen av samhället en lidandets och bristens omständighet, och denna fungerar ofta som en föreningsfaktor, som ger kropp åt de organisationer som försvarar folkets intressen.

Genom de organisationer som grundas för att försvara deras intressen blir arbetarna medvetna om det förtryck som de befinner sig i, och från den antagonism som skiljer dem från cheferna [eller från den härskande klassen] börjar de önska sig ett bättre liv, vänjer sig vid kollektiv kamp och solidaritet

att detta är den bästa grogrunden för att plantera anarkismens frön. Neno Vasco, som talade om frösådden, använde en metafor för att säga att anarkister bör plantera sina frön i den mest bördiga jorden. Som vi redan har betonat är denna jord för oss klasskampen.

Eftersom vi har för avsikt att så våra frön i klasskampen, och eftersom vi ser de exploaterade klasserna som protagonisterna i den sociala omvandlingsprocessen, utgår vi från att de exploaterade klasserna är nödvändiga för att anarkismen ska kunna nå sina slutliga mål. När vi förklarar denna synpunkt idoliserar vi inte dessa klasser, eller antar ens att allt de gör alltid är rätt, men vi betonar att deras deltagande i den sociala omvandlingsprocessen är fullkomligt central. Därför måste vi anarkister ”alltid vara med folket”.⁽¹³¹⁾

Det sätt på vilket den specifika anarkistiska organisationen söker interagera med de exploaterade klasserna är genom vad vi kallar socialt arbete. Socialt arbete är den aktivitet som den anarkistiska organisationen utför mitt i klasskampen och som får anarkismen att interagera med de exploaterade klasserna. Socialt arbete ger anarkismens politiska nivå en social nivå, en kropp utan vilken anarkismen är steril. Genom socialt arbete kan anarkismen verkligen fungera som en motor för vår tids kamper. Det sociala arbetet i den anarkistiska organisationen sker på två sätt: 1) genom fortgående arbete inom befintliga sociala rörelser, och 2) genom skapandet av nya sociala rörelser.

Sedan vi grundades har vi ansett att sociala rörelser är den föredragna utgångspunkten för vår verksamhet, vilket framgår av vår principförklaring där vi affirmerar: ”FARJ föreslår att arbeta – omedelbart och utan mellanhänder – för att ingripa i de olika verkligheter som utgör de sociala rörelsernas universum”.⁽¹³²⁾ Som ovan diskuterat förstår vi de sociala rörelserna som ett resultat av ”ett trebent stativ bestående av nödvändighet, vilja och organisation”. Organiserade anarkister måste alltså försöka stimulera viljan och organisering för att skapa en rörelse som i första hand bygger på de exploaterade klassernas behov. Dessa är i de flesta fall hindrade av att ”inte ha begrepp om sina rättigheter eller tro på sin styrka; och eftersom de inte har detta begrepp eller denna tro, [...] förblir de i århundraden maktlösa slavar”.⁽¹³³⁾ I mobiliseringsprocessen måste vi frammana detta begrepp och denna tro. Därefter blir frågan gällande behov central,

⁽¹³¹⁾ Errico Malatesta. ”Programa Anarquista.” *Escritos Revolucionários*, s. 23.

⁽¹³²⁾ FARJ. ”Carta de Principios.”

⁽¹³³⁾ Mikhail Bakunin. ”Algumas Condições da Revolução”. *Conceito de Liberdade* s. 127.

Socialt arbete och social inkorporation

Socialt arbete och inkorporation är de viktigaste aktiviteterna för den specifika anarkistiska organisationen.

Som vi redan har tagit upp lever vi i ett samhälle där den härskande klassen och de exploaterade klasserna står på motsatta sidor. Låt oss också komma ihåg att vår kamp är för upprättandet av ett klasslöst samhälle – frihetlig socialism. Och att vägen till detta nya samhälle, enligt vår mening, går genom de sociala rörelsernas kamp, deras omvandling till en folklig organisation och genom den sociala revolutionen. För detta ändamål måste hela denna process äga rum inom de exploaterade klasserna, som är de verkliga protagonisterna för den samhällsomvandling som vi förespråkar.

Om anarkismens kamp pekar mot den sociala revolutionens och den frihetliga socialismens slutmål, och om vi förstår de exploaterade klasserna som protagonister i förverkligandet av dessa mål, finns det således inget annat sätt för anarkismen än att söka ett sätt att interagera med dessa klasser. Därför

kan anarkismen inte längre fortsätta att stänga in sig i marginaliserade idéer och endast hävdas av några fåtaliga små grupper och deras isolerade aktioner. Dess [anarkismens] naturliga inflytande på mentaliteten hos folkgrupper i kamp är mer än uppenbart. För att detta inflytande medvetet ska kunna antas bör den nu få nya medel och börja sin väg genom sociala praktiker nu.⁽¹³⁰⁾

I klasskampen står de exploaterade klasserna alltid i konflikt med den härskande klassen. Denna konflikt kan ta sig mer eller mindre spontana eller organiserade uttryck. Faktum är att kapitalismens motsättningar genererar en rad instansieringar av de exploaterade klasserna och vi anser

och kan vinna de förbättringar som är förenliga med statens och den kapitalistiska regimens fortbestånd.⁽⁹⁸⁾

Sociala rörelser är frukten av ett trebent stativ bestående av nödvändighet, vilja och organisation. Detta stativ motiverar bildandet av olika sociala rörelser runt om i världen, och detta är inte annorlunda i Brasilien. Här finns rörelser för egendomslösa, hemlösa, arbetslösa och lokalsamhällen, och rörelser för prisvärd kollektivtrafik av hög kvalitet. Det finns rörelser för insamling av återvinningsbart avfall, för ursprungsbefolkningen, för studenter, för mänskliga rättigheter, för arbetare, för feminister, för svarta, för homosexuella, för folkliga råd, för konst, kultur, klimat, med flera. Gemensamt för dessa rörelser är att de har uppstått ur dominansen och exploateringen i det samhälle vi lever i. Många av dem är frukter av klasskampen.

Det finns dock inte många sociala rörelser som försöker bygga upp den folkliga organisationen eller ens bekämpa kapitalismen och staten. Många av dem genomsyras av det kapitalistiska samhällets karaktärsdrag och värderingar, och dessutom sprider de ofta dessa karaktärsdrag och värderingar. Majoriteten av dessa rörelser, som vi skulle kunna kalla *reformistiska*, tror att det finns en lösning på deras frågor under kapitalismen. Det vill säga att målet för en stor del av dessa rörelser är att uppnå kortsiktiga segrar, inom kapitalismen, och inget annat. Dessutom är de sociala rörelserna i de flesta fall inte ordentligt artikulerade sinsemellan och var och en för sin egen kamp utan att artikulera sig sinsemellan. Därför pekar de inte ens på början av uppbyggnaden av den folkliga organisationen. Detta visar att även om det finns ett antal sociala rörelser är det ett faktum att deras karaktärsdrag och tillvägagångssätt till stor del inte överensstämmer med det som vi anser vara lämpligt. De medel som väljs leder inte till de mål som vi förespråkar.

De sociala rörelser som vi försvarar, och som vi anser bidra till vårt politiska projekt, delar vissa karaktärsdrag och tillvägagångssätt.

De är de starkaste möjliga, med god organisation och största möjliga antal människor som fokuserar på den kamp som de har bestämt sig för att prioritera. Så en rörelse för de egendomslösa bör omfatta alla dem som är villiga att kämpa för mark, en rörelse för de hemlösa måste omfatta alla dem som är villiga att kämpa för bostäder och så vidare. Vi anser alltså att sociala rörelser inte ska passa in och låsa in sig i en ideologi, vilken den än

⁽¹³⁰⁾ Nestor Makhno. "Nossa Organização". In: Anarquia e Organização s. 32.

⁽⁹⁸⁾ Errico Malatesta. "Los Anarquistas y los Movimientos Obreroa". Utdrag ur Il Risveglio

må vara. Vi tror inte på anarkistiska, marxistiska eller socialdemokratiska sociala rörelser, eller rörelser som tillhör någon annan specifik ideologi. Därför måste människor från de mest skilda ideologier ”passa in” i de sociala rörelser som vi är beredda att skapa eller utveckla. För oss skulle en anarkistisk social rörelse, eller en rörelse med någon annan ideologi, bara tendera att splittra de exploaterades klass, eller till och med dem som är intresserade av att kämpa för en viss sak. Det vill säga, den kraft som måste pådriva bildandet och utvecklingen av sociala rörelser är nödvändighet, och inte ideologi. Så ”ingen filosofisk eller politisk teori får ingå som en väsentlig grund, och som ett officiellt villkor som krävs i programmet [...]. Men detta innebär inte att alla politiska och filosofiska frågor [...] inte kan eller bör diskuteras fritt.”⁽⁹⁹⁾

Även om vi anser att sociala rörelser inte ska passa in i anarkismen, så anser vi att anarkismen i möjligaste mån ska spridas inom sociala rörelser. Vi kommer framöver att diskutera hur detta ska gå till och med vilken målsättning. Tills vidare räcker det med att säga att de sociala rörelser som vi förespråkar inte är och inte bör vara anarkistiska, utan snarare utgöra en grogrund för anarkismen.

På samma sätt tänker vi om frågan om religion. Även om vi på politisk nivå har antiklerikala ståndpunkter anser vi att man på social nivå inte bör insistera på denna fråga och hindra medlemmar av de exploaterade klasserna som har religiösa övertygelser från att ingå i kampen. Många människor i de exploaterade klasserna har religiösa övertygelser och det är möjligt att arbeta med denna fråga inom rörelserna, utan att hindra dessa människor från att kämpa. Det finns många progressiva religiösa grupper i de sociala rörelserna, som är en del av vänsterns breda läger och är möjliga att arbeta med. Sociala rörelser ”måste söka en gemensam grund, en uppsättning enkla principer, som alla arbetare, oavsett [deras politiska och religiösa övertygelser] men som likväl är seriösa arbetare, det vill säga hårt exploaterade och lidande människor, är och måste vara överens om.”⁽¹⁰⁰⁾

1-15 ut. 1927. Vernon Richards. Op. cit. s. 111.

⁽⁹⁹⁾ Mikhail Bakunin. ”Unidade e Programa das Forças Revolucionárias...”. *Conceito de Liberdade*, s. 163.

⁽¹⁰⁰⁾ . ”La Política de la Internacional” I: Frank Mintz (red.). Bakunin: crítica y acción, s. 85. Trots att Bakunin var en hård kritiker i kyrkliga angelägenheter, hävdade han att även religiösa arbetare borde ansluta sig till arbetarrörelsen. Vi tycker, precis som han, att religionen inte ska splittra sociala rörelser. Om Bakunins kritik av Gud och religion se: Mikhail Bakunin. *Deus e o Estado*. Sao Paulo: Imaginário, 2000, [Bakunin, M. (2008). *Gud och staten*. Enskede: TPB.] och Mikhail Bakunin. *Federalismo, Socialismo e Antiteologismo*.

tionen ”kommer att vara ansvarig för varje medlems revolutionära och politiska aktivitet, på samma sätt som varje medlem kommer att vara ansvarig för den anarkistiska organisationens revolutionära och politiska aktivitet”.⁽¹²⁹⁾

⁽¹²⁹⁾ De frihetliga kommunisternas organisationsplattform: Arsjinov ... (1974). [S.l.]: Bokförlaget Brand.

de mer aktiva eller förmögna medlemmarna”. ”Från det ögonblick då en militant tar på sig en eller flera uppgifter för organisationen har den en skyldighet att utföra dem och bär ett stort ansvar för gruppen [...]. Det är det engagerade förhållande som militanten ingår i med organisationen.”

Vidare anser vi att det är relevant och bekräftar än en gång att ”självdisciplin är motorn i den självförvaltade organisationen” och detta gäller även för den specifika anarkistiska organisationen. Alltså, ”var och en som tar på sig ett ansvar måste ha tillräcklig disciplin för att utföra det. På samma sätt, när organisationen bestämmer en linje att följa eller något att åstadkomma, är det individuell disciplin som kommer att leda till att det som kollektivt beslutats förverkligas.” Vi anmärker:

Vi ber också om disciplin, för utan förståelse, utan att samordna var och ens ansträngningar till en gemensam och samtidig handling, är segern inte fysiskt möjlig. Men disciplin får inte vara en slavisk disciplin, en blind hängivenhet till ledare, en lydnad till den som alltid säger att man inte ska lägga sig i. Revolutionär disciplin är överensstämmande med de idéer som godtas, trohet i de åtaganden som antas, det är att känna sig skyldig att dela arbetet och riskerna tillsammans med kämpande kamrater.⁽¹²⁵⁾

”Vi tror att för att vår kamp ska bära lovande frukt är det grundläggande att var och en av organisationens militanter har en hög grad av engagemang, ansvar och självdisciplin”.⁽¹²⁶⁾ ”Det är viljan och det militanta engagemanget som kommer att få oss att dag efter dag arbeta med att utveckla organisationens verksamhet så att vi

kan övervinna hindren och bana väg för våra långsiktiga mål.”⁽¹²⁷⁾ Slutligen bör vi veta att ”ansvar och organisatorisk disciplin inte bör vara avskräckande: de är reskamrater i socialanarkismens praktik”.⁽¹²⁸⁾

Denna ståndpunkt introducerar en relation av medansvar mellan militanterna och organisationen, det vill säga att den anarkistiska organisa-

⁽¹²⁵⁾ Errico Malatesta. ”Ação e Disciplina”. *Anarquistas, Socialistas e Comunistas* s. 24.

⁽¹²⁶⁾ FARJ. ”Reflexões Sobre o Comprometimento...” [FARJ]. *The Anarchist Library*. (2023). <https://theanarchistlibrary.org/library/anarchist-federation-of-rio-de-janeiro-thoughts-on-commitment-responsibility>

⁽¹²⁷⁾ Ibid.

⁽¹²⁸⁾ Nestor Makhno. ”Sobre a Disciplina Revolucionária”. *Anarquia e Organização* s. 34.

En annan viktig egenskap hos sociala rörelser är autonomi, som främst förekommer i förhållande till staten, politiska partier, byråkratiska fackföreningar, kyrkan, med flera. Sociala rörelser måste fatta beslut och agera på egen hand, sköta sina egna angelägenheter oberoende av organisationer som utövar eller försöker utöva dominans över dem. Därför bör de som vill leda, ordna eller orsaka så att de sociala rörelserna tjänar sina egna mål och inte influeras av dem, eftersom dessa inte kämpar för rörelsernas kollektiva bästa, utan använder maximen att tjäna sig själv är det bästa sättet att tjäna andra.

Sociala rörelser bör inte kopplas till politiker eller till någon del av staten, eftersom vi vet att när de kommer och vill hjälpa till, letar de i de allra flesta fall efter en ”bas” för sina partipolitiska intressen, eller försöker hämma rörelser och skapa dialog med staten. Eftersom vi väl känner till partiernas auktoritära inställningar vet vi att deras intresse alltid är att utnyttja sociala rörelser, oavsett om de är reformistiska eller revolutionära partier. För det första deltar de i val och ser sociala rörelser som en källa för röster. För det andra söker de en ”massrörelse” som fungerar som bas för det avantgarde som de vill utgöra. I det här fallet vill de politiska partierna leda och styra de sociala rörelserna, de tror sig vara överlägsna dem och anser att de är de upplysta som kommer att bringa de exploaterade klasserna medvetenhet. Ofta är deras medlemmar intellektuella som vill veta, bättre än folken själva, vad som är bäst för dem. Andra organisationer som försöker kontrollera, till exempel kyrkor och byråkratiska fackföreningar, hjälper inte heller sociala rörelser.

Alla dessa människor bör avlägsnas från sociala rörelser eftersom de inte försvarar de sociala rörelsernas intressen, utan sina egna intressen. Den sociala rörelsen behöver inga chefer, ledare eller människor som vill utnyttja den. Den sociala rörelsen behöver människor som vill stödja den och kämpa med den, men inte kämpa åt den, i dess ställe. Det är ett utrymme som legitimeras av behovet av överlevnad och av värdigheten som hör till saken, vilken främjar sann solidaritet.⁽¹⁰¹⁾

Vad sociala rörelser behöver är människor som vill stödja dem, oavsett deras klassbakgrund, eftersom de anser att deras kamp är rättvis. Det finns inget problem med att människor som stöder sociala rörelser inte

⁽¹⁰¹⁾ Universidade Popular. *Capitalismo, Anticapitalismo e Organização Popular*. Rio de Janeiro: UP / MTD-RJ (under tryckning).

lever med exakt samma villkor som andra militanter. Därför anser vi att det är berättigat att arbetande stöder de arbetslösas kamp, att människor med bostad stöder de hemlösas kamp, och så vidare. Även människor som kommer från medelklassen kan och bör, om de är etiska människor, närma sig de mest exploaterade segmenten av folket och erbjuda sitt stöd. Denna solidaritet bör alltid tas emot väl, eftersom den är viktig för de sociala rörelserna. Det är en etisk plikt, som Kropotkin uttryckte det, att uppmana medlemmar av medelklassen att kämpa tillsammans med folket. Han sade:

[...] Alla ni som besitter kunskap, talanger, om ni har hjärta, kom, du och dina följeslagare, ställ dem till tjänst för dem som är mest behövande. Och vet att om ni skulle komma, inte som herrar, utan som kamrater i kampen; inte för att styra utan för att inspirera er själva i en ny mittpunkt; mindre för att undervisa än för att föreställa er massornas strävanden, gissa och formulera dem och sedan arbeta, outtröttligt, kontinuerligt, [...] för att få dem att förverkligas – vet att då, och endast då, kommer ni att ha levt ett fulländat liv.⁽¹⁰²⁾

Denna kandidatur till stöd för sociala rörelser bör vara föremål för attityderna hos dem som avser att agera i denna situation. Både anhängarna och de militanter som är organisatoriskt legitima måste visa att de är mycket mer villiga att lyssna än att tala. De måste var medvetna om situationen och omständigheterna för dem som utgör de sociala rörelserna och kämpa med dem axel mot axel, för att växa med dem och inte på ett auktoritärt och vertikalt vis definiera deras sätt och former. I detta fall kommer anhängaren eller militanten att inse att det mest relevanta är att kontrastera sin ideologi mot gruppens verklighet och inte försöka reducera den sociala rörelsen till sina ideologiska säkerheter.

När vi talar om autonomi måste vi dessutom hålla i minnet att autonomi för oss inte innebär avsaknad av ideologisk kamp eller ens avsaknad av organisation. När man uppmuntrar ”icke-ideologi”, ofta spontanitet, när man avstår från projektet och det revolutionära programmet - och ofta kallar detta för autonomi – öppnar man utrymmen och lämnar öppen terräng åt den härskande klassen, byråkraterna och de auktoritära som kommer att inta dessa utrymmen.

⁽¹⁰²⁾ Piotr Kropotkin. ”Aos Jovens” Palavras de um Revoltado, s. 67. [Kropotkin, Peter. (2022). Words of a Rebel. AK Press.]

försök till konsensus och, när detta inte är möjligt, välja omröstning. ”Om det var i själva organisationens sköte som oenigheten uppstod, att splittringen mellan majoritet och minoritet visade sig kring mindre frågor, om praktiska modaliteter eller om specialfall [...], då kan det mer eller mindre lätt förefalla att minoriteten är benägen att göra som majoriteten.”⁽¹²²⁾ Vid omröstning har alla organisationens militanter, även de som blir nedröstad, en skyldighet att följa den vinnande hållningen. Denna beslutsprocess används för att skapa teoretisk och ideologisk enhet, och även för strategisk och taktisk enhet. Vi kommer att återkomma till dessa senare. Här räcker det med att understryka att för den kamp vi vill föra måste vi få ett slut på splittring och desorganisering, och ”sättet att övervinna detta är att skapa en organisation som [... bygger] på specifika teoretiska och taktiska ställningstaganden och som leder oss till en fast förståelse för hur dessa ska tillämpas i praktiken.”⁽¹²³⁾

Det är också viktigt att tillägga att militanterna måste använda sunt förnuft vid beslut genom omröstning. De bör noga observera ståndpunkterna hos de militanter som står närmast frågeställningarna det röstas om, eftersom dessa ståndpunkter är viktigare än dem hos de som står långt ifrån, även om de får samma vikt vid omröstningen. När omröstning äger rum kan det vara lätt för militanter som inte är involverade i den behandlade frågan att bestämma vad andra måste göra. Sådana situationer kräver försiktighet, och situationer där alla verkställande medlemmar förlorar omröstningen – och sålunda tvingas verkställa det som beslutats av andra – bör undvikas.

Även när det gäller beslut, vid tidpunkten då de fattas, ”måste det finnas stort utrymme för alla diskussioner och alla synpunkter måste analyseras noggrant.”⁽¹²⁴⁾ Efter överläggning, ”[delas] ansvaret upp, och medlemmarna är formellt ansvariga för utförandet”, eftersom ”organisationen inte gör någonting av sig själv”. Sedan ”måste alla de aktiviteter som övervägs och som är organisationens ansvar på ett eller annat sätt utföras av dess medlemmar” och för detta utförande finns det ”behov av att dela upp aktiviteterna mellan militanter, alltid eftersökandes en modell som fördelar dessa aktiviteter väl och för att undvika att uppgifter koncentreras till

⁽¹²²⁾ Luigi Fabbri. ”A Organização Anarquista”. Anarco-Comunismo Italiano, s. 121.

⁽¹²³⁾ Dielo Trouda. ”El Problem de la Organización y la Síntesis notional”.

⁽¹²⁴⁾ FARJ. ”Reflexões Sobre o Comprometimento...”. [FARJ]. The Anarchist Library. (2023). <https://theanarchistlibrary.org/library/anarchist-federation-of-rio-de-janeiro-thoughts-on-commitment-responsibility>] De oidentifierade citaten i detta och nästa stycke hänvisar till denna artikel.

rörelsen via en tendensgrupp. Med hjälp av denna tendensgrupp agerar den specifika anarkistiska organisationen inom den jordlösa rörelsen och försöker på så sätt influera den.

Denna organisationsform syftar till att lösa ett mycket vanligt problem som vi finner inom aktivismen. Till exempel när vi har mycket hängivna aktivister, revolutionärer som förespråkar självförvaltning, autonomi, gräsrotsdemokrati, direktdemokrati, etc., som vi inte agerar med eftersom de inte är anarkister. Dessa aktivister skulle kunna arbeta med anarkisterna i tendensgrupperna och tillsammans försvara sina positioner i de sociala rörelserna.

Den andra pilen i diagrammet visar målet för inflödet av militanter. Det vill säga, i detta arbetsflöde är målet att föra folk från de sociala rörelserna, som har praktisk affinitet med anarkisterna, in i tendensgrupperna och därifrån föra dem som har ideologisk affinitet närmare den anarkistiska organisationen. På samma sätt som i det föregående diagrammet, om en militant har stor praktisk samhörighet med anarkisterna, men inte är anarkist, ska de vara medlemmar i tendensgruppen och de kommer spela en avgörande roll i det sociala arbetets utförande. Om de har ideologiska affiniteter kan de närma sig eller till och med gå med i organisationen.

Den anarkistiska organisationens mål är inte att göra alla aktivister till anarkister, utan att lära sig att arbeta med var och en av dessa aktivister på lämpligaste sätt. I fall av ömsesidigt intresse kan militanterna byta position i cirkelarna (från den sociala rörelsen till tendensgrupperingen eller från tendensgrupperingen till den anarkistiska organisationen). Utan dessa ömsesidiga intressen agerar dock var och en där de anser att det är mest relevant.

Denna beslutsprocess som brukas i den anarkistiska organisationen är ett försök att nå konsensus, med användning av omröstning när konsensus inte är möjligt. Till skillnad från vissa frihetliga grupper och organisationer anser vi att konsensus inte bör vara obligatoriskt. Som vi tidigare nämnde, bortsett från att konsensus är en mycket ineffektiv beslutsfattandeform som blir desto mer ogenomförbar ju större antalet personer som involveras i besluten är, innebär den samtidigt det allvarliga problemet att den ger stor makt åt isolerade aktörer. I en organisation med tjugo militanter skulle man kunna blockera konsensus, eller även om nitton var för en eller annan ståndpunkt, skulle man behöva finna en "mellanväg" som på ett mycket oproportionerligt sätt skulle ta hänsyn till den enda oliktankande. För att göra beslutsprocessen tillräckligt effektiv och inte ge isolerade aktörer för mycket makt valde vi därför denna modell med

En annan viktig egenskap hos sociala rörelser är deras stridbarhet. Genom att hävda att de måste vara stridbara vill vi säga att sociala rörelser måste genomföra sina segrar genom påtvingandet av sin sociala kraft, och inte vara beroende av tjänster eller goda gärningar från några samhällssektorer, inklusive staten. Stridbarheten kännetecknas också av en hållning som innebär att man försvarar klasskampen utanför staten. Eftersom vi ser staten som en stark stöttepelare för kapitalismen tror vi inte att sociala rörelser kan bedriva sin politik inom den utan att detta samtidigt är ett sätt att legitimera kapitalismen. De förhållningssätt som stater intar gentemot sociala rörelser är alltid ett sätt att ta över dem, att ingå en viss "social pakt" som syftar till att stilla klasskampens ande med målet att säkerställa systemets legitimitet. Oavsett om de sociala rörelserna är mer eller mindre våldsamma är det ett faktum att de alltid bör förbli stridbara och konfrontera kapitalismen och staten själv.

Vi stöder också direkt aktion som en form av politisk handling i motsats till representativ demokrati. Sociala rörelser bör inte förlita sig på att politiker verksamma i staten ska företräda deras intressen. Vi vet att det representativa systemets maskineri omvandlar alla som kommer in i det och inte tillåter – inte ens med goda avsikter – att valda politiker utför handling på de exploaterade klassernas uppdrag. Även "vänster"-politiker förväxlar medel med mål och de förvirrar, mer än de klargör, sociala rörelser; de är därför inte de mest korrekta medlen för deras frigörelse. Direkt aktion sker när den sociala rörelsen själv,

i ständig reaktion mot den rådande miljön ingenting förväntar sig av människor, av makter eller av krafter utanför den, utan [...] skapar sina egna kampvillkor och hämtar ur sig själv sina aktionsmedel. [...] Därför är direkt aktion den klara och rena konkretiseringen av revoltens anda: den materialiserar klasskampen, som den får att övergå från teorins och abstraktionens område till praktikens och förverkligandets område. Följaktligen är direkt aktion den klasskamp som införlivas på daglig basis, det är ett permanent angreppet mot kapitalismen.⁽¹⁰³⁾

På så sätt överlåter sociala rörelser inte sina aktioner till politiker, utan utför dem på eget bevåg och omsätter IAA:s motto i praktiken, näm-

⁽¹⁰³⁾ Emile Pouget. *L'Action Directe*. [Pouget, E. (2003). *Direct Action*. Storbritannien: Kate Sharpley Library.]

ligen att ”arbetarnas befrielse kommer att vara arbetarnas egen uppgift”. Kampen för denna frigörelse måste föras på ett strategiskt sätt, där direkt aktion utförs mer eller mindre våldsamt beroende på omständigheternas krav. När den måste vara våldsam måste den alltid förstås som ett svar, som självförsvar i förhållande till det dominans- och exploateringsystem vi lever i.

Direkt aktion är ett sätt för sociala rörelser att bedriva politik som

bekräftar att politik, i den mening som vi förespråkar, inte har en partipolitisk innebörd utan en innebörd av förvaltning av det allmänna, för alla. Politik som görs av folket, som är ordentligt organiserat och som faktiskt beslutar om allt som berör dem. Politiken vi förespråkar är den som i dag står som arbetarnas kamp, organiserad nedifrån och upp, mot den exploatering och det förtryck som vi faller offer för. Det är i den sociala mobiliseringen som vi ser utsikten av en betydande politisk samhällsförändring.⁽¹⁰⁴⁾

I det här fallet kämpar inte sociala rörelser för att få makt i staten eller i dess institutionella maktstrukturer. De är alltid organiserade utanför staten och förespråkar att den politiska makten ska återgå till folket. Därför anser vi att problemet inte är vem som besitter staten, utan staten i sig.

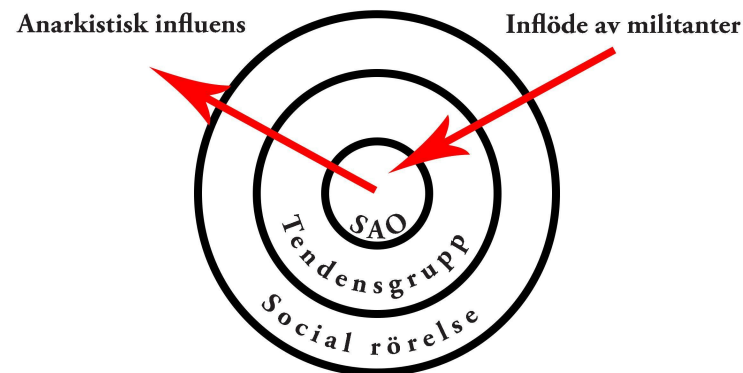
Och det är bara på detta sätt som vi förstår begreppet folkmakt som förespråkas av andra grupper och organisationer. Om vi med folkmakt menar den växande sociala kraften hos de exploaterade klassernas organisationer, som är försatta i en pågående konflikt med kapitalismen och staten, så håller vi med. Det finns dock de som försvarar folkmakten som ett stöd åt förtrupper avlägsna basen; hierarki, auktoritära partier, statsanspråk och byråkratier av olika slag. När folkmakt förstås som denna andra modell är vi helt oense.

Förutom direkt aktion som ett sätt att bedriva politik, är sociala rörelser – på det sätt som vi förstår dem – nödvändigtvis tvungna att, i fall de föreslår sig själva som agenter för betydande social omvandling, använda direktdemokrati som beslutsfattande metod. Direktdemokrati förekommer i sociala rörelser när alla som är engagerade i dem på ett effektivt sätt deltar i beslutsprocessen. Med denna metod fattas beslut på ett jämlikt sätt (alla har samma röst och samma rösträtt) i horisontella församlingar, där frågorna diskuteras och övervägs. Det finns inga personer eller grupper

⁽¹⁰⁴⁾ FARJ. ”A Política não é para os Políticos”. Libera 136. Rio de Janeiro, 2006.

med hjälp av dessa. I båda fallen erbjuder positiva och negativa aspekter och varje organisation måste avgöra vilket som är det bästa sättet att agera. Eftersom de synpunkter som vi förespråkar i de sociala rörelserna är mycket mer praktiska än teoretiska, kan det vara intressant att arbeta med en tendensgrupp som omfattar personer som instämmer i några eller alla av de ståndpunkter vi förespråkar i de sociala rörelserna (social kraft, klasskamp, autonomi, stridslystnad, direkt aktion, direktdemokrati och revolutionärt perspektiv) och som hjälper oss att öka den sociala kraften till försvar för dessa positioner.

På samma sätt som i diagrammet ovan är tanken att den specifika anarkistiska organisationen söker inkorporation i denna mellannivå (tendensgruppen) och genom den presenterar sig själv och bedriver sitt arbete i sociala rörelser i strävan efter social inkorporation. Återigen illustrerar vi hur detta fungerar i praktiken.

SAO är den specifika anarkistiska organisationen. Det första – SAO:s influens – strävar efter att gå via tendensgruppen och därifrån till sociala rörelser. Låt oss titta på några praktiska exempel. Den anarkistiska organisation som vill verka i en fackförening kan bilda en tendensgrupp med andra aktivister från fackföreningsrörelsen som försvarar vissa specifika paroller (revolutionärt perspektiv, direkt aktion etc.) och genom denna tendens påverka fackföreningsrörelsen eller den fackförening där den verkar. Eller så kan den anarkistiska organisationen välja att arbeta med de egendomslösa rörelse och för detta ändamål samla människor som försvarar liknande positioner (autonomi, direktdemokrati etc.) i den sociala

nisationen uttrycka sitt intresse för att supportern blir en militant. I båda fallen bör supportern få fortlöpande handledning från den anarkistiska organisationen, som lämnar teoretiskt material som fördjupar deras politiska linje. En eller flera militanter som känner till denna linje väl kommer att diskutera osäkerheter med dem, debattera och förtydliga saker. Efter att ha försäkrat sig om att supportern håller med organisationens politiska linje, och med samtycke från båda parter, integreras militanten i organisationen. Det är viktigt att varje ny militant under den första tiden får handledning av en annan äldre militant, som kan hjälpa dem orientera sig och förbereda dem för arbetet. I vilket fall som helst måste den anarkistiska organisationen alltid ägna sig åt utbildning och handledning av supportrar och militanter så att det tillåter dem att stegra sin engagemangsnivå om de så önskar.

Det är samma koncentriska cirkelns logik som fungerar i det sociala arbetet. Genom den artikuleras den anarkistiska organisationen så att den kan utföra socialt arbete på mest lämpliga och effektiva sätt. Som vi har sett är den anarkistiska organisationen internt uppdelad i fronter som praktiskt arbete. För detta finns det organisationer som föredrar att etablera direkta relationer med de sociala rörelserna, och det finns andra som föredrar att presentera sig genom en mellanliggande social organisation, som vi skulle kunna kalla en *tendensgrupp*.

Deltagande i en tendensgrupp innebär att man accepterar en uppsättning definitioner som delas av kamrater av olika ideologiska ursprung, men som innebär vissa oundgängliga exklusioner (till exempel reformister) om man vill uppnå en miniminivå av verklig operativ sammanhållning.(...) Tendensgrupperna, som är samordnade och grundas av de mest stridbara bland folken (...) är på en högre nivå än den senare [massornas nivå].⁽¹²¹⁾

Tendensgrupperingen placerar sig mellan de sociala rörelserna och den specifika anarkistiska organisationen och samlar militanter av olika ideologi men som har samhörighet med organisationen i vissa praktiska frågor.

Som vi har betonat finns det anarkistiska organisationer som föredrar att framträda direkt i de sociala rörelserna som anarkistisk organisation, utan behov av tendensgrupperingar, och andra som föredrar att framträda

⁽¹²¹⁾ Ibid., s.190, 192.

som diskuterar och överlägger om frågorna utanför församlingarna; det finns ingen hierarki eller chefer som beordrar och andra lyder.

Direkt demokrati som utövas på detta sätt kan jämföras med den frihetliga socialismens funktionssätt som tidigare förklarats. Med andra ord samordnas sociala rörelser internt via principerna om självförvaltning och förenas, när det behövs, genom federalism. Det är viktigt att notera, att när vi agerar på detta sätt samtidigt förser våra kampmedel med de ståndpunkter som för tjänar till att genomföra det vi vill, vilket bekräftar maximen att "målen är i medlen". Även ledarna och de antagna funktionerna är tillfälliga, roterande och kan återkallas.

I denna modell av de sociala rörelserna finns det behov av ett militant etiskt och ansvarsfullt uppträdande. Etik, som vägleder ett korrekt militant uppträdande, bygger på principer som är mot kapitalism och staten och som stöder samarbete, solidaritet och inbördes hjälp. Den är också vägledande för ett militant beteende som inte skadar andra, som uppmuntrar till stöd och som inte tolererar attityder som syftar till splittring eller orättvisa interna fejder. Ansvar, en princip som motsätter sig kapitalismens värderingar, uppmuntrar de militanta i de sociala rörelserna att ta initiativ, att de tar ansvar och fullföljer dem – detta kommer att förhindra att några få överbelastas med många uppgifter – att de har attityder som överensstämmer med kampandan och att de bidrar på bästa sätt till de sociala rörelserna.

Solidaritet och inbördes hjälp är också principer som bör uppmuntras inom de sociala rörelserna. I motsats till kapitalismens individualism bör de exploaterade klassernas enighet i bekämpandet av kapitalismen och staten uppmuntras. När människor lämnar sin isolation och försöker sammanluta sig med andra människor som vill bygga en mer rättvis och jämlik värld, bygger de upp klassolidaritet. Detta sker genom att en person förenar sig med en annan för att bilda en social rörelse, eller till och med genom att en social rörelse förenar sig med en annan i syfte att bygga upp en folklig organisation och övervinna kapitalismen och staten. I detta fall bör statens gränser inte erkännas, eftersom sociala rörelser bör visa solidaritet genom klassintressen, inte nationella intressen. När de vägleds av klassens intressen är de sociala rörelserna internationalistiska.

De sociala rörelserna utgör också ett föredraget utrymme åt utveckling av kultur och folkbildning. Det är kulturen, som ett sätt att vara och leva för de exploaterade klasserna, som kommer att ge kropp åt folkbildningen. Alla som mobiliseras utvecklar sin bildning, och nya former, manifestationer, språk och erfarenheter översätter kampens anda. Eftersom

det inte finns någon komplett kunskap är det utbytesprocessen mellan militanterna som möjliggör denna utbildning, där det inte finns någon lärare eller elev; alla är lärare och elever. Alla lär sig och alla undervisar. På så sätt skapas en utbildning som respekterar människors kultur och ger militanterna egenmakt genom dialog, debatt och erfarenhetsutbyte. I denna process är det möjligt att jämföra kapitalismens värderingar som överförs varje dag genom media, skolor och andra reproduktionsmedel.

Dessutom kommer just den ”revolutionära gymnastik” som tillhandahålls av kampens erfarenheter, samtidigt som den genererar kortsiktiga segrar, att vara ansvarig för att hjälpa till i denna utbildningsprocess, bidra med de praktiska erfarenheterna av att söka frihet genom friheten själv.

De kortsiktiga segrarna, de så kallade reformerna, kommer när de erövrar av sociala rörelser att tjäna som sätt att lätta lidandet för dem som kämpar och samtidigt ge lärdom om organisering och kamp. Vi förstår därför att ”vi kommer att ta eller erövrar eventuella reformer i samma anda som den som börjar återta fiendens mark vilken han ockuperar bit för bit, för att avancera allt mer”.⁽¹⁰⁵⁾ Och vi tror att sociala rörelser i sin kamp för reformer inte blir reformistiska – som ser reformerna som ett slutmål. Även i kampen för reformer kan de upprätthålla en revolutionär praktik och vara emot reformism, eftersom ”om vi är emot reformism är det inte för att partiella förbättringar inte intresserar oss, utan för att vi tror att reformismen inte bara är ett hinder för revolutionen, utan även för reformerna”.⁽¹⁰⁶⁾

Detta uttalande lämnar utrymme för ett annat viktigt karaktärsdrag som vi anser vara grundläggande i sociala rörelser: revolutionärt långsiktigt perspektiv. I det här fallet är tanken att sociala rörelser, förutom att bära sina specifika fanor (mark, bostäder, arbete, etc.), ska ha revolutionen och byggandet av ett nytt samhälle som mål. Vi förstår att kampen på kort och medellång sikt kompletterar detta långsiktiga perspektiv och inte utesluter det. Med ett långsiktigt perspektiv har rörelserna en större förmåga till erövring, eftersom ju mer avlägsna målen är, desto större blir erövringarna – de första erövringarna är inte slutet på kampen. Många sociala rörelser som inte har ett långsiktigt perspektiv på att få sina krav tillgodosedda (mark till de jordlösa, bostäder till de hemlösa, arbete till de arbetslösa etc.) tror att detta är slutpunkten. För oss är detta bara det

⁽¹⁰⁵⁾ Errico Malatesta. ”Anarquismo e Reforma”. Anarquistas, Socialistas e Comunistas, s. 146.

⁽¹⁰⁶⁾ Ibid. ”Quanto Pior Estiver, Melhor Será” I: Anarquistas, Socialistas e Comunistas, s. 67.

tivitet är i grund och botten mått på den entusiasm och det engagemang med vilka de utför sina uppgifter”.⁽¹²⁰⁾

De koncentriska cirkelarnas logik kräver att varje militant och organisationen i sig framställer väldefinierade rättigheter och skyldigheter för varje engagemangsnivå. Detta beror på att det inte bara är att fatta beslut om något som man inte kommer att följa. En supporter som deltar i aktiviteter en gång i månaden och lämnar sporadiska bidrag kan till exempel inte besluta om regler eller aktiviteter som måste uppfyllas eller genomföras dagligen, eftersom de skulle besluta om något mycket mer för de andra militanterna än för sig själva.

Det är en mycket vanlig praxis i frihetliga grupper att personer som lämnar sporadiska bidrag beslutar i frågor som de mer permanenta medlemmarna genomför eller blir de som engagerar sig i saken. Det är till exempel mycket lätt för en militant som dyker upp då och då att vilja bestämma organisationens politiska linje, eftersom det för det mest inte är dem som kommer att behöva följa denna linje.

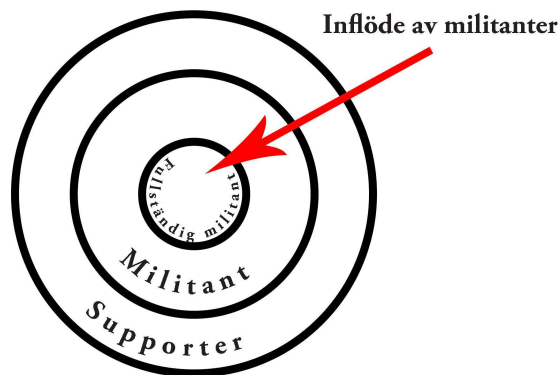
Detta är oproportionerliga former av beslutsfattande där en person i slutändan beslutar om något som andra ska verkställa. I koncentriska cirkelarnas modell eftersträvar vi ett system av rättigheter och skyldigheter där alla fattar beslut om det som de kan och bör engagera sig i efteråt. På så sätt är det normalt att supportrar endast beslutar om det som de kommer att engagera sig i. På samma sätt är det normalt att organisationens militanter beslutar om det som de kommer att verkställa. Vi fattar alltså besluten och deras åtaganden proportionerligt och det innebär att organisationen uppställer tydliga inträdeskriterier, tydligt definierar vem som deltar och inte deltar, och på vilken engagemangsnivå militanterna befinner sig.

Ett viktigt kriterium för inträde är att alla militanter som går med i organisationen måste hålla med om dess politiska linje. För detta måste den anarkistiska organisationen ha teoretiskt material som uttrycker denna linje – mindre djupgående för dem som ännu inte är medlemmar och mer djupgående för dem som är det. När någon är intresserad av den anarkistiska organisationens arbete och visar intresse för att närma sig den, bör denna person göras till supporter och tillhanda dem den nödvändiga handledningen. Som supporter, som känner till den politiska linjen lite mer ingående och har affinitet för organisationens praktiska arbete, kan personen visa intresse för att gå med i organisationen eller så kan orga-

⁽¹²⁰⁾ Juan Mechoso. Acción Directa Anarquista: una historia de FAU. Montevideo: Recordes, s / d, s. 199. Citattecknen i Mechosos bok hänvisar till dokument från Uruguayanska anarkistfederationen (FAU).

organisationens mål är alltid att ha det största antalet militanter i de mer interna kretsarna, med en högre grad av engagemang.

Låt oss ge ett praktiskt exempel: Anta att en organisation har beslutat att arbeta internt med två engagemangsnivåer, eller två cirklar. När militanterna är nya går de in på nivån ”militant” och när de har varit där i sex månader och blivit förberedda och engagerade militanter går de vidare till nivån ”fullständig militant”. Låt oss anta att denna organisation också har beslutat sig för att ha en supporternivå. Organisationens mål kommer att vara att dra till sig största möjliga antal supportrar, baserat på var och ens affinitet med organisationen, och leda dem mot nivån militant och efter sex månader – när de är förberedda – till nivån full militant. Vi illustrerar hur detta kan fungera i praktiken.

Målet för det flöde som indikeras av den röda pilen är att gå från supporter till militant, och från militant till fullständig militant. De som är intresserade kan följa detta flöde, och de som inte är det kan stanna där de känner bäst. Om en person till exempel vill ge sporadiskt stöd, och inte mer än så, kanske den alltid vill stanna som supporter. Poängen är här att all arbetsvilja hos en person ska tillvaratas av organisationen. Inte för att man har ont om tid, eller för att man föredrar att hjälpa till vid en tidpunkt då det måste undanbedjas, utan för att det inom en specifik anarkistisk organisation måste finnas plats för alla som vill bidra. ”Prestationer är de urvalskriterier som aldrig misslyckas. Militanternas lämplighet och effek-

första steget, och även om det uppnås bör det stimulera till andra kamper och mobiliseringar kring andra problem som påverkar vårt samhälle. Det är detta perspektiv som också ger en kritisk syn på sociala rörelser i förhållande till kapitalismen och staten, vilket gör dem vaksamma på försök till klassarbete och övertagning. Detta perspektiv uppmuntrar också till solidaritet och inbördes hjälp, eftersom de exploaterade klasserna inte längre ser sig själva som fragmenterade, utan som en del av en helhet som kämpar för ett nytt samhälle. På så sätt försvarar sociala rörelser ett långsiktigt perspektiv som är revolutionärt,

i den meningen att den vill ersätta ett samhälle som bygger på ojämlikhet, på att det stora flertalet människor utnyttjas av en förtryckande minoritet, på privilegier, på sysslöshet och på en myndighet som skyddar alla dessa vackra ting med ett samhälle som bygger på denna jämlika rättvisa för alla och frihet för alla.[...] Den vill kort sagt ha en ekonomisk, politisk och social organisation där varje människa, utan att det påverkar hennes naturliga och individuella särdrag, får lika möjligheter att utvecklas, utbildas, tänka, arbeta, handla och njuta av livet som människa.⁽¹⁰⁷⁾

En annan viktig punkt som måste nämnas är det faktum att sociala rörelser ofta har varit resultatet av de exploaterade klassernas spontana handlingar och mobiliseringar. Detta faktum är naturligt för oss, och vi förstår att vi alltid kommer att behöva leva med det. I extrema situationer kommer delar av befolkningen att göra uppror eller mobiliseras av olika skäl: för att påtala en orättvisa, för att svara på en attack från systemet, för att få något att äta, en plats att bo på osv. Om vi å ena sidan förespråkar organisering, anser vi å andra sidan att vi alltid bör stödja dessa spontana folkliga mobiliseringar. Organisatoriska mål måste eftersträvas mitt i kampen. Vi får därför inte ifrågasätta spontaniteten när den inträffar, utan snarare, genom att delta i kampen, försöka katalysera krafterna för att nå den nödvändiga organisationsgraden. Samspelet mellan denna dynamik i de sociala rörelserna, som naturligtvis innehåller en hög grad av spontanitet, och varierande sociala sammanhang (förtryck, lagstiftning, förändringar i de politiska krafter som verkar etc.) kommer naturligtvis att leda till att de sociala rörelserna genomlever upp- och nedgångar. Det kommer att finnas tillfällen då omständigheterna skapar en verklighet av mer radikaliserad

⁽¹⁰⁷⁾ Mikhail Bakunin. A Dupla Greve de Genebra, s. 92-93.

och permanent kamp. I andra fall kommer de att skapa förhållanden som är svåra att artikulera, som präglas av modlöshet, rädsla osv. Det vill säga, det är naturligt att det finns sammanhang med ebbar och floder.

Vid vissa tidpunkter, som i allmänhet är föregångare till stora historiska händelser, till mänsklighetens stora triumfer, verkar allt gå framåt i snabbare takt, allt andas styrka: sinne, hjärta, vilja, allt går i samklang, allt verkar gå till erövringen av nya horisonter. Så etableras det i hela samhället, som en elektrisk ström som förenar de mest avlägsna individer i en och samma känsla och de mest skilda sinnen i en gemensam tanke som präglar allas samma vilja. (...) Men det finns andra dystra tider, desperata och ödesdigra, där allt andas dekadens, förfall och död, och som visar en verklig förmörkelse av det offentliga och privata samvetet. Det är ebben som alltid följer på de stora historiska katastroferna.⁽¹⁰⁸⁾

Vi ser det som vår plikt att göra en korrekt bedömning av sammanhanget och agera på lämpligt sätt. I tider när kontexten pekar på ett flöde måste vi attackera, agera med full kraft och tillhandahålla all nödvändig organisation. I tider när kontexten pekar på en ebb måste vi veta hur vi ska leva med problemen, ”hålla lågan levande” och vänta på rätt tidpunkt för att åter mobilisera.

Slutligen anser vi att vi måste bryta individernas isolation genom att skapa och uppmuntra utvecklingen av sociala rörelser med de karaktärsdrag som vi har nämnt här. Detta är ett första steg i vår permanenta strategi. Efter detta, i ett andra steg, ser vi det som nödvändigt att olika sociala rörelser går samman för att bilda det som vi i hela texten kallar den folkliga organisationen, det vill säga sammanslutningen av sociala rörelser i en ständig kamp mot kapitalismen och staten.

Genom att sträva efter att ständigt öka den folkliga organisationens radikalitet och sociala kraft, förstår vi att det är möjligt att nå den sociala revolutionen och därmed etablera den frihetliga socialismen. I denna samhällsomvandlingsprocess anser vi att de exploaterade klasserna spelar en oumbärlig roll, ”denna massa, [...] utan vars starka hjälp revolutionens triumf aldrig kommer att bli möjlig”.⁽¹⁰⁹⁾

⁽¹⁰⁸⁾ Ibid. ”Algumas Condições da Revolução.” Conceito de Liberdade, s. 128-129.

⁽¹⁰⁹⁾ Ibid. ”Educação Militante”. Conceito de Liberdade, s. 147.

sig och ju mer de engagerar sig, desto mer kommer de att bestämma. Ju mindre de engagerar sig, desto mindre kommer de att bestämma.

Detta betyder inte att de mer engagerades ställning är mer värd än de mindre engagerades. Det betyder att de deltar i olika beslutsfattande organ. De mer engagerade deltar t.ex. med röst och rösträtt på kongresserna, där organisationens politiska och strategiska linjer fastställs, medan de mindre engagerade inte deltar på kongresserna eller endast deltar som observatörer och deltar i de månatliga mötena, där taktiken och den praktiska tillämpningen av linjerna fastställs.

Inom den specifika anarkistiska organisationen kan det alltså finnas en eller flera cirklar, som alltid bör definieras av militanternas engagemangsnivå. Om det finns mer än en nivå måste detta vara tydligt för alla, och kriterierna för att byta nivå måste vara tillgängliga för alla militanter. Det är alltså den militanta som väljer var den vill befinna sig.

Nästa cirkel, som är mer extern och avlägsen från den anarkistiska organisationens kärna, är inte längre en del av organisationen, men har likväl en grundlig betydelse: supporternivån. Detta organ, eller instans, försöker samla alla människor av ideologisk samhörighet med den anarkistiska organisationen. Supportrarna har till uppgift att bistå organisationen i dess praktiska arbete, såsom utgivning av pamfletter, tidskrifter eller böcker; spridning av propagandamaterial; hjälp i arbetet med att producera teori eller kontextuell analys; i organiseringen av praktiska aktiviteter i det sociala arbetet: gemenskapsaktiviteter, hjälp i utbildningsarbete, logistiska aktiviteter, hjälp med att organisera arbete, etc. I denna support får personer med anknytning till den anarkistiska organisationen och dess arbete kontakt med andra militanter, de kan fördjupa sina kunskaper om organisationens politiska linje, bättre lära känna dess verksamhet och fördjupa sin syn på anarkismen etc.

Därför spelar stödnivån en viktig roll när det gäller att hjälpa den anarkistiska organisationen att genomföra sina aktiviteter och försöka föra de intresserade närmare den. Detta närmande har som ett framtida mål att några av dessa supportrar blir militanter i organisationen. Den specifika anarkistiska organisationen samlar så många supportrar som möjligt och identifierar genom praktiskt arbete dem som är intresserade av att ansluta sig till organisationen och som har lämplig profil för medlemskap. Förslaget om inträde i organisationen kan göras av organisationens militanter till supportern och vice versa. Även om varje militant väljer sin engagemangsnivå i organisationen och var de vill befinna sig, är den anarkistiska

att underlätta och stärka det sociala arbetet i den anarkistiska organisationen och slutligen skapa en kanal för att fånga upp nya militanter.

I praktiken etableras de koncentriska cirkelnas logik på följande sätt. Inom den specifika anarkistiska organisationen finns det bara anarkister som – i större eller mindre utsträckning – kan utarbeta, reproducera och tillämpa organisationens politiska linje internt, i fronterna och i offentlig verksamhet. Militanter bör också, i större eller mindre utsträckning, kunna hjälpa till att utarbeta organisationens strategisk-taktiska linje samt ha full kapacitet att reproducera och tillämpa den. Militanter har interna funktioner i organisationen – vare sig de är verkställande, rådgivande eller särskilda – såväl som externa funktioner när det gäller socialt arbete. De funktioner som militanterna inom organisationen tar på sig överensstämmer med självförvaltningens och federalismens principer, eller fördelas efter horisontella beslut där alla militanter har samma röst- och yttranderätt och där det i särskilda fall finns delegation med tvingande mandat. De funktioner som ska utföras av delegaterna måste vara mycket väl definierade så att de ”inte kan agera å föreningens vägnar utan att medlemmarna uttryckligen har bemyndigat dem [att göra det]; de bör endast verkställa vad medlemmarna har beslutat och inte diktera vägen framåt åt föreningen”.⁽¹¹⁹⁾ Dessutom bör funktionerna roteras för att stärka alla och undvika att positioner eller funktioner utkristalliseras.

Den specifika anarkistiska organisationen kan beså av en cirkel av militanter allenast, där alla befinner sig i samma instans, eller så kan den ha fler cirklar – kriterierna definieras kollektivt. Det kan till exempel bero på den tid som en person har varit med i organisationen eller dens förmåga att framhäva de politiska eller taktisk-strategiska linjerna. Således kan de nyare militanterna eller de med mindre förmåga att framhäva linjerna befinna sig i en mer extern (avlägsen) cirkel, medan de mer erfarna militanterna med större förmåga att framhäva linjerna befinner sig i en annan mer intern (närmare) cirkel. Det finns ingen hierarki mellan cirkelnas, men tanken är att ju mer ”inne” eller ju närmare kärnan militanten är, desto bättre är den på att formulera, förstå, reproducera och tillämpa organisationens linjer. Ju mer ”inne” militanten är, desto större är dens engagemang och aktivitetsnivå. Ju mer en militant erbjuder organisationen, desto mer utkrävs av militanten. Det är de militanta som beslutar om sin engagemangsnivå och de deltar eller inte deltar i överläggningarna utifrån detta val. Aktivisterna bestämmer alltså hur mycket de vill engagera

Den specifika anarkistiska organisationen

⁽¹¹⁹⁾ Ibid. s.124.

Den anarkistiska organisationen

Om [revolutionären] saknar den vägledande idén för sin handling, kommer de inte att vara något annat än ett fartyg utan kompass.

Ricardo Flores Magón

En anarkistisk organisation måste enligt min mening bygga på full autonomi, på fullt oberoende, och därför på fullt ansvar från individer och grupper; fri överenskommelse mellan dem som anser det vara nyttigt att förena sig för att samarbeta för ett gemensamt mål; en moralisk plikt att hålla sig till de åtaganden som accepterats och att inte göra något som strider mot det accepterade programmet.

Errico Malatesta

I denna text har vi ibland diskuterat den specifika anarkistiska organisationen och våra förväntningar i förhållande till den. Som vi tidigare har definierat är dess mål ”att bygga upp den folkliga organisationen och påverka den, ge den önskad karaktär, och att nå den frihetliga socialismen med hjälp av den sociala revolutionen”. Vidare förstår vi detta som den politiska aktivitetsnivån.

Den specifika anarkistiska organisationen är en gruppering av anarkistiska individer som, genom sin egen vilja och fria överenskommelse, arbetar tillsammans med väldefinierade mål. För detta använder den former och medel som gör att dessa mål uppnås, eller att den åtminstone närmar sig dem. Således kan vi betrakta den anarkistiska organisationen som ”[...] den uppsättning individer som har ett gemensamt mål och strävar efter att uppnå det; det är naturligt att de förstår varandra, förenar sina krafter, delar arbetet och vidtar alla åtgärder som är lämpliga för denna uppgift”.⁽¹¹⁰⁾ Genom den anarkistiska organisationen artikulerar anarkister sig på politisk och ideologisk nivå, för att omsätta revolutionär politik i praktiken och för att utforma de medel – de arbetssätt – som ska leda fram till de slutliga målen: social revolution och frihetlig socialism. Denna poli-

B i gemenskapssrörelsen och front C i landsbygdsrörelserna för ekologi och jordbruk.

Förutom denna interna uppdelning i fronter, som fungerar för socialt arbete, använder de specifika anarkistiska organisationerna, både för sin interna och externa funktion, av vad vi kallar de ”koncentriska cirkelns” logik – starkt inspirerad av den bakunistiska organisationsmodellen. Det främsta skälet till att vi använder oss av denna logik är att vi anser att den anarkistiska organisationen måste upprätthålla olika handlingsinstanser. Dessa olika instanser bör stärka dess arbete samtidigt som de gör det möjligt för den att sammanföra förberedda och djupt engagerade militanter och personer som sympatiserar med organisationens teori eller praktik – som kan vara antingen mer eller mindre förberedda och mer eller mindre engagerade. Kort sagt försöker de koncentriska cirkelarna lösa en viktig paradox: den anarkistiska organisationen måste vara tillräckligt sluten för att ha förberedda, engagerade och politiskt överensstämmande militanter, och tillräckligt öppen för att dra till sig nya militanter.

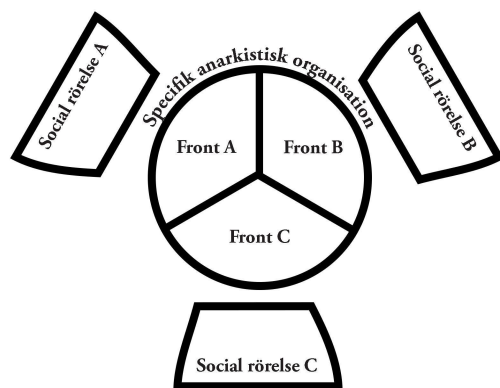
En stor del av de problem som uppstår i anarkistiska organisationer beror på att de inte fungerar enligt de koncentriska cirkelarnas logik och att de inte tillämpar dessa två handlingsalternativ. Ska en person som säger sig vara anarkist och är intresserad av organisationens arbete vara med i organisationen, trots att den inte känner till den politiska linjen på djupet? Bör en lekman som är intresserad av anarkistiska idéer vara med i organisationen? Hur förhåller ni er till ”frihetliga” – i begreppets vidaste bemärkelse – som inte betraktar sig som anarkister? Bör de vara med i organisationen? Och de äldre medlemmarna som redan utfört ett viktigt arbete men inte engagera sig i organisationens permanenta aktiviteter, men likväl vill förbli organisationen nära? Och de som bara sällan kan ägna tid åt aktivism? Det finns många frågor. Andra problem uppstår för att det finns tvivel om genomförandet av socialt arbete. Måste organisationen presentera sig som en anarkistisk organisation i de sociala rörelserna? Kan den i sitt sociala arbete bilda allianser med andra individer, grupper och organisationer som inte är anarkistiska? Vilka är i så fall de gemensamma punkterna att förespråka? Hur utför man socialt arbete i en miljö med människor av olika ideologi och samtidigt behåller sin anarkistisk identitet? Hur ser man till att anarkismen inte förlorar sin identitet när den kommer i kontakt med sociala rörelser? På denna punkt finns det också många frågor.

De koncentriska cirkelarna är avsedda att ge en tydlig plats för var och en av organisationens militanter och sympatisörer. Dessutom syftar de till

⁽¹¹⁰⁾ Errico Malatesta, ”Organisation II.” I: *Escritos Revolucionários*, s. 55.

många andra arbetslösa i Rörelsen för arbetslösa arbetare (Movimento dos Trabalhadores Desempregados – MTD). Denna rörelse fick stor betydelse i denna front. På så sätt döptes ”ockupationsfronten” om till ”fronten för sociala rörelser i städerna”. På samma sätt, eftersom vi ansåg det nödvändigt, bildade vi en tredje front: den ”agroekologiska fronten” (Anarkism och natur) från vår praktiska arbete i sociala rörelser på landsbygden, ekologi och jordbruk, som började utvecklas av organisationen. På detta sätt menar vi att fronterna är anpassade till det praktiska arbetets sammanhang. Vi visar hur det fungerar i praktiken:

Den specifika anarkistiska organisationen är internt uppdelad i fronterna som var och en agerar i en bestämd social rörelse eller social rörelse-sektor. I detta fall, om man antar att organisationen arbetar med tre sociala rörelser eller sektorer, delar den upp sig för arbetet i tre fronter. Front A arbetar med social rörelse A eller i sektor A av en bestämd social rörelse. Front B arbetar med social rörelse B eller i sektor B av en bestämd social rörelse, och så vidare. För att ge praktiska exempel: den specifika anarkistiska organisationen kan delas in i en facklig front (A), en gemenskapssfront (B) och en studentfront (C), och var och en av dem kommer att agera i en social rörelse. Front A kommer att agera i facket, front B i gemenskaperna och C i studentrörelsen. I vårt fall är vår organisation idag uppdelad i tre fronter: sociala rörelser i städerna (A), gemenskaper (B) och agroekologi ”anarkism och natur” (C). Var och en av dessa arbetar inom eller flera sociala rörelser. Front A i hemlöshetsrörelsen och i MTD, front

tiska praktik, som syftar till att uppnå de slutliga målen, bör genomföras så att den

skapar en organisation som kan fullgöra anarkismens uppgifter, inte bara under förberedelserna för den sociala revolutionen, utan även efteråt. En sådan organisation måste förena alla anarkismens revolutionära krafter och omedelbart ägna sig åt att förbereda massorna för den sociala revolutionen och åt kampen för förverkligandet av det anarkistiska samhället.⁽¹¹¹⁾

Denna organisation är grundad på kamratliga överenskommelser, både för dess interna funktion och för dess externa agerande – utan närvarande dominans- och exploateringsrelationer eller alienation i sin kärna – som bildar en frihetlig organisation. Den specifika anarkistiska organisationens funktion är att samordna, konvergera och permanent öka den sociala kraften i anarkistiska militanta aktiviteter, tillhandahålla ett verktyg för ihållande och konsekvent kamp, vilket är ett grundläggande medel för att sträva efter de slutliga målen. Det är därför,

[...] det är nödvändigt att enas och organisera: först för att diskutera, sedan för att samla medlen för revolution, och slutligen för att bilda en organisk helhet som, beväpnad med sina medel och stärkt av sin enighet, när det historiska ögonblicket är inne, kan sopa bort alla avvikelser och alla tyrannier i världen [...]. Organisationen är ett sätt att differentiera sig, att precisera ett idéprogram och etablerade metoder, ett slags förenande fana för att ge sig ut i strid med vetskap om vilka man kan räkna med och efter att ha blivit medveten om den kraft som står till ens förfogande.⁽¹¹²⁾

För att utgöra detta verktyg för ihållande och konsekvent kamp är det nödvändigt att den anarkistiska organisationen har väl bestämda strategiska, taktiska och politiska linjer – vilket sker genom teoretisk och ideologisk enighet och enighet mellan strategi och taktik. Organisationens väldefinierade linjer förenar anarkisterna på den politiska och ideologiska nivån och utvecklar deras politiska praktik på den sociala nivån – vilket

⁽¹¹¹⁾ Nestor Makhno. ”Our Organisation”. Anarchy and Organisation. St. Paul, Libertarian Struggle, s / d, s. 31.

⁽¹¹²⁾ Luigi Fabbri. ”A Organização Anarquista”. I: Anarco-Comunismo Italiano, s. 107, 110-

kännetecknar en organisation av aktiv minoritet, eftersom den sociala nivån alltid är mycket större än den politiska nivån. Denna politiska praktik tar form när den anarkistiska organisationens aktiva minoritet utför socialt arbete mitt i klasskampen och söker social inkorporation, vilken tar form från det ögonblick då den anarkistiska organisationen lyckas influera de sociala rörelser den samarbetar med. Som en rätt organiserad aktiv minoritet utgör anarkisterna en mycket större social kraft i det sociala arbetets verkställande och har större chans att lyckas med social inkorporation. Förutom socialt arbete och social inkorporation utför den specifika anarkistiska organisationen andra aktiviteter: produktion och reproduktion av teori, anarkistisk propaganda, politisk utbildning, utformning och implementering av strategier, politiska och sociala relationer samt resurs-hantering. Så vi kan säga att den specifika anarkistiska organisationens aktiviteter är:

- Socialt arbete och inkorporation
- Produktion och reproduktion av teori
- Anarkistisk propaganda
- Politisk utbildning
- Utformning och implementering av strategi
- Sociala och politiska relationer

Dessa aktiviteter kan utföras på ett mer eller mindre offentligt sätt, alltid med hänsyn tagen till det sociala sammanhang i vilket den [organisationen] verkar. Vi säger mer eller mindre offentligt eftersom vi anser att ”man bör offentliggöra det som man är överens om att alla bör veta, och hemlighålla det som man är överens om bör döljas”.⁽¹¹³⁾ I tider av mindre förtryck verkar den anarkistiska organisationen offentligt, driver propaganda i största möjliga mån och försöker locka till sig största möjliga antal människor. I tider av ökat förtryck, om ”till exempel en regering förbjuder oss att tala, skriva, träffas och umgås, och vi inte har styrkan att göra uppror öppet, skulle vi försöka tala, trycka, träffas och umgås i hemlighet”.⁽¹¹⁴⁾

I detta arbete, som varierar beroende på det sociala sammanhanget, måste den specifika anarkistiska organisationen alltid försvara de exploaterade klassernas intressen, eftersom vi för-

111.

⁽¹¹³⁾ Errico Malatesta. ”La Propaganda Anarquista”. Utdrag ur *Pensiero e Volontà*, 19 januari 1925. Vernon Richards. Op. s. 171.

⁽¹¹⁴⁾ *Ibid.* s.172.

hos anarkisterna inom dem. Bland de olika krafter som finns i dessa utrymmen bör anarkisterna sticka ut och praktisera sina ståndpunkter.

Denna politiska praktik som utövas i olika läger kräver att den anarkistiska organisationen delar upp sig i fronter, som är interna grupper för socialt arbete. Över lag föreslår organisationer som arbetar med denna metodik att tre grundläggande fronter bildas: en facklig, en för gemenskaper [por. *comunitárias*] och en studentfront. Vi anser dock att fronterna inte bör delas in efter dessa förutbestämda områden, utan snarare utifrån organisationens praktiska arbete.

Enligt vår uppfattning bör det inte finnas någon skyldighet att utveckla arbetet på dessa tre fronter och dessutom kan det finnas andra intressanta områden som kräver särskilda fronter.

Varje organisation bör söka utrymmen som är mer gynnsamma för utvecklingen av dess sociala arbete, och utifrån denna praktiska nödvändighet bilda sina fronter. Om det finns arbete inom studentsektorn kan det således finnas en studentfront. Om det finns fackligt arbete kan det finnas en facklig front. Men om annat arbete utvecklas, t.ex. med landsbygdsrörelser eller med stadsrörelser etc., bör fronterna följa en sådan uppdelning. Det vill säga, i stället för att bara ha en gemenskapsfront som arbetar med sociala rörelser på landsbygden och i städerna, kan man skapa en front för landsbygdsrörelser och en annan front för stadsrörelser. I den mening som stöder vi en modell med dynamiska fronter som tar hänsyn till den interna uppdelningen av den specifika anarkistiska organisationen för att praktiskt förverkliga socialt arbete på bästa möjliga sätt.

Fronterna ansvarar, inom sina respektive arbetsområden, för att skapa och utveckla sociala rörelser samt för att se till att anarkisterna tar plats i det politiska rummet – ett rum som ständigt är omtvistat – och för att influera i dessa rörelser.

När det gäller vår organisation inledde vi ett socialt arbete uppdelat på två fronter. ”Gemenskapsfronten”, som kombinerar arbetet med förvaltningen av Fabio Luz sociala bibliotek (Biblioteca Social Fábio Luz – BSFL), Rio de Janeiros centrum för social kultur (Centro de Cultura Social – CCS-RJ) och dess gemenskapsarbete, Marques da Costa-centret för forskning (Núcleo de Pesquisa Marques da Costa – NPMC) och Ideal Peres frihetliga studiecirkel (Círculo de Estudos Libertários Ideal Peres – CELIP). Den andra var ”ockupationsfronten”, som sysslade med stadsockupationer och de hemlösa internationalistiska front (Frente Internacionalista dos Sem-Teto – FIST). När situationen förändrades lämnade vi FIST, fortsatte att arbeta med ockupationer och har gått vidare till att samla några ockupanter och

sationer. När vi tar upp den ständiga striden om det politiska utrymmet säger vi inte att anarkister ska kämpa för ledarskap, övervakning eller någon privilegierad position i de sociala rörelserna. Vi talar tvärtom om den interna kamp som äger rum när vi vill influera sociala rörelser till att bruka frihetliga metoder.

Vi anser att det aldrig finns ett politiskt vakuum någonstans. Så fort våra ställningar håller rummet innebär det därför med nödvändighet att den auktoritära influensen avtar och vice versa. Om man till exempel ser att några anarkister kämpar för en rörelse som brukar direkt aktion och direktdemokrati, kommer politiker och partiapparater att vara emot det, och om det inte finns en stark anarkistisk organisation med lyckad social inkorporation och förmåga att kämpa för dessa ståndpunkter så kommer de auktoritära ståndpunkterna för större chans att blomstra. När vi är ordentligt organiserade som anarkister kommer vi inte att släpa efter händelserna, utan lyckas framhäva våra ståndpunkter och influera de sociala rörelserna, och därmed lyckas med verklig inkorporation. Det är genom den specifika anarkistiska organisationen som vi lyckas bli ordentligt organiserade för att åta oss arbete vi vill utföra i de mest varierande sociala rörelserna.

Den anarkistiska organisationen bör vara fortsättningen på våra ansträngningar och propaganda; den måste vara den frihetliga rådgivare som vägleder oss i vår dagliga kamp. Vi kan grunda oss i dess program för att sprida vår verksamhet i andra läger, i alla de specialorganisationer för särskilda strider som vi kan tränga in i och ta vår verksamhet och aktivitet till: till exempel i fackföreningarna, i antimilitaristiska sällskap, i antireligiösa och antiklerikala grupperingar etc. Vår speciella organisation kan också tjäna som en grund för anarkistisk koncentration (ej centraliserad!), som en yta för överenskomelse, förståelse och en så fullständig solidaritet som möjligt mellan oss. Ju mer vi är enade, desto mindre löper vi risken att dras in i inkoherens, eller att vi vänder oss från vår drivkraften i vår kamp till fejder och strider där andra som inte alls är överens med oss skulle kunna bakbinda våra händer.⁽¹¹⁸⁾

Den anarkistiska organisationen, förutom att vara ansvarig för sin politiska praktik i olika läger, tjänar således till att öka den sociala kraften

⁽¹¹⁸⁾ Luigi Fabbri. "A Organização Anarquista". *Anarco-Comunismo Italiano*, s. 116.

står den som ett politiskt uttryck för dessa intressen. För oss är anarkismens idéer

[...] ingenting annat än det renaste och mest trogna uttrycket för folkliga instinkter. Om de inte stämmer överens med dessa instinkter är de falska, och i den mån de är falska kommer de att förkastas av folket. Men om dessa idéer är ett ärligt uttryck för instinkterna, om de representerar folkets sanna tankar, kommer de snabbt att tränga in i de revolterande massornas anda; och så länge dessa idéer möter folkandans väg, kommer de snabbt att gå vidare till sitt fullbordande.⁽¹¹⁵⁾

Den specifika anarkistiska organisationen, uppfattad som ett politiskt uttryck för de exploaterade klassernas intressen, agerar inte för deras räddning och ställer sig aldrig över dem. Den ersätter inte de exploaterade klassernas organisation, utan ger anarkisterna möjlighet att ställa sig i deras tjänst.

Genom den politiska praktiken att ställa sig till de exploaterade klassernas tjänst vägleds den anarkistiska organisationen av en principförklaring. Principerna är etiska hållpunkter och begrepp, båda oförhandlingsbara, som vägleder all politisk praktik och tillhandahåller anarkistiska handlingsmodeller. "Antagandet om överensstämmelse med dessa principer är det som avgör ideologisk autenticitet när det gäller anarkism."⁽¹¹⁶⁾ I vårt fall framställer 2003-års principförklaring⁽¹¹⁷⁾ nio principer: frihet, etik och värden, federalism, självförvaltning, internationalism, direkt aktion, klasskamp, politisk praktik och social inkorporation samt inbördes hjälp.

Först återoppar vi *frihetsprincipen* och hävdar att "kampen för frihet föregår anarki". I likhet med Bakunin anser vi att "individuell frihet [...] endast kan finna sitt yttersta uttryck i kollektiv frihet", och vi avvisar därför anarkismens individualistiska förslag. Strävan efter frihetlig socialism är således den ständiga kampen för frihet. En annan princip som är central för oss är den om *etik* och *värderingar* som gör att vi baserar all vår praktik på den anarkistiska etiken, som är ett "oförhandlingsbart militant åtagande". Genom etiken förespråkar vi bland annat överensstämmelse mellan mål och medel, och ömsesidig respekt.

Vi återoppar *federalism* och *självförvaltning* som principer för icke-hierarkisk och decentraliserad organisation, som stöds av inbördes hjälp

⁽¹¹⁵⁾ Bakunin. "Mobilização do Proletariado". I: *Conceito de Liberdade*, s. 134.

⁽¹¹⁶⁾ FARJ. "Carta de Princípios."

⁽¹¹⁷⁾ Ibid. Citattecknen i de följande sju styckena hänvisar till detta dokument.

och fri association, med utgångspunkt i första internationalens premisser om att alla äger både rättigheter och skyldigheter. Utöver detta är det dessa principer som kommer att vägleda förvaltningen av det framtida samhället på alla nivåer: ekonomisk, politisk och social förvaltning, utförd av arbetarna själva. Genom att betona behovet av att kampen ska vara självförvaltd bekräftar vi att ”även om man lever med det nuvarande föråldrade systemet, ger [självförvaltning] potential till de omvandlingar som pekar mot ett jämlikt samhälle.”

Genom att återropa *internationalism* framhäver vi kampens internationella karaktär och behovet av att vi förenar oss på basis av klasstillhörighet och inte nationalitet. De exploaterade i ett land måste se de exploaterade i ett annat land som kamrater i kampen och inte fiender. Internationalism står i motsättning till nationalism och dyrkandet av staten, eftersom de representerar ett slags överlägsenhet över andra länder och folk, och förstärker etnocentrism och fördomar – de första ansatserna till främlingsfientlighet. Alla människor, oavsett nationalitet, är jämlika och bör vara fria.

Direkt aktion framställs som en princip som bygger på horisontalism och som uppmuntrar arbetarna att anta rollen som protagonister, i motsats till den representativa demokratin som, som vi redan har konstaterat, är politiskt alierande. Direkt aktion sätter folket framför sina egna beslut och handlingar som ”förenar arbetare och förtryckta i ett politiskt handlingscentrum.”

Dessutom väljer vi att grunda oss på *klasskampen* och ser oss själva som en arbetarorganisation av arbetare som försvarar de exploaterade, kämpar för att klassamhället ska förgöras och skapa ett samhälle där varken slavar och herrar längre existerar. Därför erkänner vi klasskampen och ger den företräde. För oss finns det ett centralt behov av att bekämpa kapitalismens ondska direkt, och för detta är det viktigt att kämpa tillsammans med de exploaterade, där klassamhällets konsekvenser är som tydligast och mest uppenbara.

Principen om *politisk praktik* och *social inkorporation* förstärker idén om att det bara är hos de exploaterade klasserna som anarkismen kan blomstra. Därför bör den anarkistiska organisationen sträva efter att relatera till alla former av folklig kamp, oavsett var de äger rum. Vi hävdar att den anarkistiska organisationens interaktion med alla manifestationer ”in- om sociala, kulturella, bonde-, fackförenings-, student-, samhälls-, miljö-, läger etc., så länge de sätts i ett sammanhang av kamp för frihet”, innebär en konkretisering av denna princip.

Som den sista principen i principförklaringen uppmuntrar inbördes hjälp till solidaritet i kampen och till att upprätthålla kamratliga relationer med alla som verkligen arbetar för en rättvis och jämlik värld.

Genom den specifika anarkistiska organisationens sociala arbete försöker den influera de sociala rörelserna på ett konstruktivt sätt genom förslag och samtidigt parera negativ influens från individer och grupper som – istället för att försvara folkets intressen och uppmuntra dem att agera protagonister i sin egen frigörelse – använder dem för att uppnå andra mål. Vi vet att politiker, partier, fackföreningar och andra auktoritära organisationer och individer – såsom kyrkan, narkotikahandeln osv. – utgör hinder för uppbyggnaden av den folkliga organisationen eftersom de i de allra flesta fall tränger in i sociala rörelser och försöker utnyttja folken som finns där för att: få stöd i val, utgöra basen för auktoritära maktprojekt, få pengar, erövra trosuppfattningar, öppna nya marknader och så vidare. Auktoritära organisationer och individer vill inte stödja sociala rörelser, utan använder dem för att uppnå sina (de auktoritära organisationernas och individernas) egna mål, som inte är förenliga med målen hos de sociala rörelsernas aktivister – det vill säga de auktoritära organisationerna försöker etablera ett dominansförhållande över de sociala rörelserna.

Varje anarkist som har organiserat eller ens sett hur det fungerar att arbeta i sociala rörelser vet att om att om det inte finns en stabil organisation som ger anarkisterna den nödvändiga styrkan i den pågående striden om det politiska utrymmet, vinner de auktoritära hegemonisk ställning och anarkisternas arbete går förlorat. Eftersom anarkisterna inte erhåller den nödvändiga sociala kraften finns det två möjligheter: antingen kommer de att användas av de auktoritära som arbetshästar (så kallade ”ärmar”) för att genomföra deras auktoritära maktprojekt, eller så kommer de helt enkelt att avlägsnas. I det första fallet talar vi om anarkister som inte är särskilt organiserade och som följer händelsernas förlopp. När de inte är organiserade utövar de inte den influens som krävs för att erhålla en liten social kraft. Även om de inte påverkar särskilt mycket får de vara med i de sociala rörelserna. I det andra fallet talar vi om isolerade anarkister som börjar utöva viss influens, eller, i auktoritär mening, som börjar störa. I detta fall blir de utvisade, avlägsnade eller smutskastade. De blir bokstavligen ”överkörda” av de auktoritära. Utan den nödvändiga organisationen kan de inte hålla sig kvar i de sociala rörelserna och än mindre utöva den önskade influensen.

Detta beror på att när det inte finns en ordentlig anarkistisk organisation är det möjligt att etablera auktoritära eller mindre frihetliga organi-

FARJ
Socialanarkism och organisering
2024 [2008]

sv.anarchistlibraries.net

Anarkistisk propaganda

Den specifika anarkistiska organisationen ägnar sig också åt anarkistisk propaganda. ”Propaganda är inte och kan inte vara annat än det ständiga, outtröttliga upprepadet av de principer som vägleder oss i vårt uppförande under livets olika omständigheter”⁽¹⁵⁷⁾ Vi förstår alltså propaganda som spridandet av anarkismens idéer, och därför som en grundläggande aktivitet för den anarkistiska organisationen. Dess mål är att göra anarkismen känd och att locka människor till vår sak. Propaganda är en av den anarkistiska organisationens aktiviteter, men inte den enda. Den bör utföras ständigt och på ett organiserat sätt.

”Organisationens propaganda måste ske oavbrutet, precis som propagandan för alla de andra postulaten i det anarkistiska idealet”⁽¹⁵⁸⁾ För att få genomslag måste propagandan bedrivas kontinuerligt. Propaganda som görs någon enstaka gång räcker inte för att göra anarkismen känd och än mindre för att sammanföra människor. Därför är det första påståendet vi gör att propagandan måste vara kontinuerlig.

Dessutom bör propaganda inte bedrivas på ett isolerat sätt, eftersom den, liksom all icke samordnad verksamhet, saknar den önskade styrkan. Som vi har sett mångfaldig organisation – förstått som en samverkan av krafter för att förverkliga ett mål – det individuella arbetets resultat, och detta gäller även propaganda. När vi är organiserade multipliceras vårt propagandaarbets resultat – vare sig det är teoretisk eller praktisk propaganda – och vi uppnår resultat som är långt överlägsna den enkla summan av individuella krafter. Därför är vår andra påstående att propagandan måste bedrivas på ett organiserat sätt, eftersom detta mångfaldiga resultatet.

Tillfällig, isolerad propaganda som ofta görs för att lugna det egna samvetet eller helt enkelt för att lindra passion genom diskussion gör lite eller ingenting. Massornas inkonsekventa

⁽¹⁵⁷⁾ Errico Malatesta. ”Programa Anarquista”. Escritos Revolucionários, s. 7.

⁽¹⁵⁸⁾ Luigi Fabbri. ”A Organização Anarquista”. Anarco-Comunismo Italiano, s. 97.

och eländiga förhållanden, med så många makter som motsätter sig dem, gör att sådan propaganda glöms bort innan dess ansträngningar kan ackumuleras och få fruktbara resultat. Jorden är mycket otacksam för frön som sås på måfå till att gro och slå rot.⁽¹⁵⁹⁾

Vi hävdar att den specifika anarkistiska organisationen ska utnyttja alla medel som står till förfogande för att verkställa denna ständiga och organiserade propaganda. För det första när det gäller den teoretiska, utbildningsmässiga och/eller kulturella sfären med kurser, föredrag, debatter, konferenser, studiegrupper, hemsidor, e-post, teater, nyhetsbrev, tidningar, tidskrifter, böcker, videor, musik, bibliotek, offentliga evenemang, radioprogram, tv-program, frihetliga skolor osv. Vi värdesätter verkligen all denna propaganda och anser att den är grundläggande för att attrahera människor och se till att de känner till anarkismens kritik och konstruktiva förslag. På så sätt är det möjligt att utveckla antiauktoritära värderingar hos människor, stimulera deras medvetande, få dem att se exploatering och dominans på ett mer kritiskt sätt så att de söker kamp- och organiseringsmässiga alternativ. Man kan närma sig dessa människor och försöka fördjupa deras kunskaper, få dem att delta i diskussioner och organisera dem för handling.

Denna typ av propaganda, när den utförs i stor skala, är grundläggande eftersom den fungerar som ett socialt ”smörjmedel” som långsamt förändrar den kultur vi lever i och gör det lättare att införa anarkistiska idéer och tillvägagångssätt i samhället. Det massiva propagandaarbetet förändrar långsamt människors medvetanden och gör att kapitalismens ideologi, som redan förmedlas i form av kultur, ifrågasätts mer och reproduceras desto mindre. Eftersom vi förstår medvetandet som en förmåga som att känna till värderingar och etiska principer och deras tillämpningssätt, anser vi att denna propagandaaktivitet är mycket relevant för det kontinuerliga medvetandegörandet.

I första hand handlar det om att ta bort fördomar och kapitalistisk kultur, sedan att få människor att se kritiskt på auktoritära rörelser. Slutligen, att ta med några av dessa människor i kampen mot auktoritärt styre. Vi förstår att varje social omvandlingsprocess med slutmål som de vi föreslår kommer att vara beroende av acceptans, eller åtminstone ”icke-förkastande” av stora delar av befolkningen. Och propaganda, i denna me-

---

⁽¹⁵⁹⁾ Errico Malatesta. ”La Propaganda Anarquista”. Utdrag ur *L'Agitazione*, 22 de setembro

- Varför är *plattformen* viktig och vad var det som specifismen sedan införlivade?

ning teoretisk, utbildningsmässig och/eller kulturell, kommer att bidra väsentligt till detta. Således är ”den propaganda som organiserade anarkister bedriver också ett föreställningssätt ämnat att förbereda det framtida samhället: det är ett samarbete för att konstruera ett sätt att påverka miljön och ändra dess villkor”⁽¹⁶⁰⁾ Vi måste dock förstå propagandans gränser.

Propaganda inom denna teoretiska, utbildningsmässiga och/eller kulturella sfär har som sitt främsta mål att höja medvetandenivån. Den syftar till att omvandla människors idéer. Och detta är anledningen till att vi ser allvarliga begränsningar i denna propagandamodell. Denna ökade medvetenhet innebär inte på något sätt att det kapitalistiska samhällets exploatering och dominans tenderar att minska. Det betyder inte heller, nödvändigtvis, att människor kommer att organisera sig för att kämpa. I dag gör mainstreammedierna och till och med städernas tillväxt, samhällsfragmenteringen och andra faktorer att det är mycket svårt att bedriva propaganda i stor skala, och vi måste komma ihåg att även när det inte fanns några sådana svårigheter och när den anarkistiska propagandan var mycket inflytelserik – med kontinuerliga fungerande kulturcentrum, tidningar med mycket hög daglig upplaga – var det inte givet att det åstadkom någon social omvandling. I slutändan kan vi anse att även med alla de svårigheter som finns i att förverkliga en ”mass”-propaganda, så innebär inte ökad medvetenhet nödvändigtvis organisation och kamp och inte heller slutet, eller ens en minskning, av exploatering och dominans. Vi skulle kunna säga att i en hypotetisk situation där alla blivit medvetna skulle vi kunna ändå fortsätta bli exploaterade och dominerade.

Därför.,

[...] varken författarna eller filosoferna eller deras verk, inte ens de socialistiska tidningarna utgör en levande socialism. Den senare kan bara finna verklig existens i en klargjord revolutionär instinkt, i kollektiv vilja och i organisering [...] – och när denna instinkt, denna vilja och denna organisering saknas, är de bästa böckerna i världen ingenting annat än tomma teorier och impotenta drömmar.⁽¹⁶¹⁾

Därav anser vi att vi, förutom den propaganda som äger rum i den teoretiska, utbildningsmässiga och/eller kulturella sfären, i första hand måste

de 1901. Vernon Richards. Op. cit. s. 172.

⁽¹⁶⁰⁾ Luigi Fabbri. ”A Organização Anarquista”. Anarco-Comunismo Italiano, s. 115-116.

⁽¹⁶¹⁾ Mikhail Bakunin. ”Algumas Condições da Revolução”. I: Conceito de Liberdade, s. 130.

upprätthålla den propaganda som manifesteras genom kamp och organisering; det vill säga propaganda i socialt arbete som syftar till social inkorporation.

Genom att bedrivas inom ramen för klasskampen och de sociala rörelserna syftar arbetet med anarkistisk propaganda till att mobilisera, organisera och influera sociala rörelser med anarkistisk praktik. Vi påminner enträget om att anarkismens influens på rörelser innebär att vi strävar efter att de ska ha de egenskaper som vi står för: kraft, klasskamp, stridbarhet, självständighet, direkt aktion, direkt demokrati och revolutionärt perspektiv. För att uppnå denna influens bedriver den specifika anarkistiska organisationen sin propaganda, med eftertryck, i ord och, framför allt, genom exempel.⁽¹⁶²⁾

Vi förstår hela den sociala arbets- och inkorporationsprocessen som vi behandlat tidigare som det huvudsakliga propagandaarbete som den anarkistiska organisationen bör utveckla. I kamp, som aktiv minoritet, skapar anarkisterna sociala rörelser, ansluter sig till befintliga rörelser och försöker influera dem så mycket som möjligt – alltid genom exempel – att fungera på ett så frihetligt och jämlikt sätt som möjligt. Detta arbete går därför ut på,

att utbilda för frihet, att höja medvetandenivån om deras [arbetarnas] egen styrka och kapacitet som människor vana vid lydnad och passivitet. Det är därför nödvändigt att gå till väga på ett sätt som gör att folket agerar för sig själva, eller åtminstone tror sig göra det av instinkt och självinspiration, även om det i själva verket är något som har föreslagits för dem.⁽¹⁶³⁾

På så sätt tjänar den anarkistiska propagandan anarkisternas hela arbetsprocess när de är en aktiv minoritet inom sociala rörelser och i själva skapandet av den folkliga organisationen.

När vi bedriver anarkistisk propaganda måste vi nödvändigtvis tänka på det läger som är mest gynnsamt för den. Vi förstår att den bästa propa-

⁽¹⁶²⁾ stadgarna för Genève-sektionen av Alliansen för socialistisk demokrati, skrivna av Bakunin, rekommenderar han: "Man kan inte bli medlem utan att uppriktigt och fullständigt ha accepterat alla dess principer. De äldre medlemmarna är skyldiga och de nya medlemmarna **måste lova att, när det är möjligt, göra den mest aktiva propagandan, både genom sitt exempel och genom ord**" [vår fetstil]. Se Frihetens idé, s. 201.

⁽¹⁶³⁾ Errico Malatesta. "La Propaganda Anarquista". Utdrag ur L'Adunata dei Refrattari, 26 de dezembro de 1931. I: Vernon Richards. Op. cit. s. 170.

- Vilka karaktärsdrag behöver sociala rörelser för att bygga upp en folklig organisation och öka sin sociala kraft? Varför är dessa viktiga?
- Hur bör den politiska nivån förhålla sig till den sociala nivån i relation till sociala rörelser?
- När bör den politiska nivån sammanslås med den sociala nivån? Varför är detta viktigt?

g) Behovet av strategi, taktik och program

- Vad är strategi och taktik? Hur skiljer de sig åt enligt FARJ? Varför är detta viktigt?
- Hur förhåller sig ideologi till strategi?
- Hur utvecklas och genomförs strategin inom en specifik anarkistisk organisation? Är detta rättvist?

9. Specifism: Anarkistisk organisering, historiska perspektiv och influenser

- Vad är *specifism* enligt FARJ?
- Varför måste anarkister undvika att försöka *ideologisera* sociala rörelser?
- Varför är klasskampen viktig för anarkister och deras arbete?
- Varför är socialt arbete viktigt för grupper och organisationer?
- Varför är enighet så viktigt inom anarkistiska grupper?
- Vad är problemet med att tillämpa konsensusbaserat beslutsfattande?
- Varför är engagemang, ansvar och självdisciplin viktigt i specifismen?
- Hur förhåller sig individuell frihet till kollektiv frihet?
- Vilken roll spelar Malatesta för specifismen och vad förespråkade han?

- Hur förhåller sig och samverkar de specifika anarkistiska organisationerna, tendensgrupperna och de sociala rörelserna i diagram 3? Håller du med om detta? Varför?

b) Socialt arbete och integration

- Varför är socialt arbete och inkorporation viktigt för FARJ?
- Hur skiljer sig socialt arbete och social inkorporation från varandra?
- Vad krävs av den specifika anarkistiska organisationen i denna dynamik?

c) Teoriproduktion och -reproduktion

- Hur förhåller sig teori till praktik enligt FARJ?
- Vilken är teorins roll i propagandan? Hur ska den användas?
- Vilken roll spelar teorin inom den specifika anarkistiska organisationen?

d) Anarkistisk propaganda

- Hur definierar FARJ propaganda? Håller du med om det?
- Varför måste propagandan vara kontinuerlig?
- Är propaganda bara teori?

e) Politisk utbildning, relationer och resurshantering

- Varför är det viktigt med politisk utbildning inom en specifik anarkistisk organisation?
- Vilken är den sociala nivån på denna utbildning? Vilken är den politiska nivån?
- Varför är resurshantering viktigt för specifika anarkistiska organisationer?

f) Förhållanden mellan den specifika anarkistiska organisationen och sociala rörelser

gandan är den som vi förverkligar bland de sociala rörelser som införlivar klasskampen. Genom att söka kortsiktiga vinster och arbeta bland människor som är organiserade efter behov, förstår vi att det är möjligt att plantera fröna till vår anarkism med hjälp av propaganda, och föra samhället upp till en revolutionär process som öppnar vägen för den frihetliga socialismen. Det är inte så att andra alternativ inte är oss tjänliga, men reflektion om "var och för vem man ska utföra propagandan" måste alltid göras.

Politisk utbildning, relationer och resurshantering

Slutligen kommer vi att behandla den specifika anarkistiska organisationens övriga verksamhet: politisk utbildning, relationer och resurshantering.

Politisk utbildning är grundläggande för att en anarkistisk organisation ska fungera. På den politiska nivån, i den specifika anarkistiska organisationen, är utbildningens främsta mål att öka kunskapen och det teoretiska och ideologiska djupet hos organisationens militanter. Den ger också stöd till nya militanter så att skillnaderna i utbildningsnivå mellan de högre och lägre utbildade blir så små som möjligt, och så att diskussionernas höga nivå inom organisationen inte påverkas negativt av dessa skillnader. Allmänt sett främjar politisk utbildning organisationens teoretiska och ideologiska utveckling och säkerställer enhet. Den politiska utbildningen ger militanterna i den specifika anarkistiska organisationen den teoretiska och ideologiska grunden för att förstå den politiska linjen.

Den politiska utbildningen fördjupar historiska, aktuella och framtida frågor på samma sätt som kunskap om andra ideologiska strömningar och sociala rörelser gör. Den främjas på olika sätt: bland annat genom kurser och utbildningsböcker för aktivister, genom utbildningsseminarier och genom den självutbildning som aktivisterna själva genomför.

På den sociala nivån, i de sociala rörelserna, arbetar den anarkistiska organisationen också med politisk utbildning genom att främja teori- och ideologikutveckling. Denna utbildning tjänar i första hand till att mobilisera människor. Sedan för att utbilda gräsrotsaktivister och ge dem det stöd som krävs för att de ska kunna utvecklas teoretiskt, och om möjligt, ansluta sig till tendensgrupperingar. Slutligen syftar den politiska utbildningen till att utveckla de militanter som är verksamma i tendensgrupper och integrera dem i den anarkistiska organisationen om de uppehåller ideologisk samhörighet. Denna politiska utbildning på den sociala nivån är grundläggande för att politisera militanterna. För att de sociala rörelserna ska försättas med de önskade egenskaperna och för att de ska engageras

- Hur förhåller sig *den folkliga organisationen* med *den specifika anarkistiska organisationen* enligt FARJ?
- Vilka är de fyra karaktärsdrag som motstånd mot kapitalismen kan ha enligt FARJ? Håller du med om detta?
- Hur uppställer FARJ individualistiska förhållningssätt gentemot klasskonflikten jämfört med kollektiva sådana?

7. Sociala rörelser och den folkliga organisationen

- Hur definierar FARJ *den folkliga organisationen* och *sociala rörelser*? Håller du med om detta?
- Hur ser FARJ på anarkisternas roll inom sociala rörelser?
- Hur ska sociala rörelser förhålla sig till staten och politiken enligt FARJ?

8. Den specifika anarkistiska organisationen:

a) Den anarkistiska organisationen

- Vilken funktion har den specifika anarkistiska organisationen? Varför är detta viktigt?
- Vilket arbete utför den specifika anarkistiska organisationen? Hur främjar detta saken?
- Hur förhåller sig den specifika anarkistiska organisationen till *de exploaterade klasserna*?
- Vad tycker du om FARJ:s principförklaring?
- Hur är den specifika anarkistiska organisationen organiserad enligt diagram 1, och håller du med om denna uppfattning om *fronter*? Varför?
- Hur visualiserar FARJ utvecklingen av supporter, militant och fullständig militant? Varför är detta viktigt?

Dessa studiefrågor är framtagna av *Geelong Anarchist-communists* (GAC) och kan användas vid studiecirkel av denna pamflett. GAC valde att endast ställa frågor om pamflettens substantiella innehåll och inte vidare fördjupa sig i de historiska aspekterna i första och tredje kapitlet. Därför finns det inga frågor om dessa kapitel.

2. Socialanarkism, klasskampen och center-periferi relationer

- Vad är *ideologi* enligt FARJ? Håller du med? Varför?
- Vad är *politisk praktik* enligt FARJ? Håller du med? Varför?
- Vad för slags kritik mottog anarkismen från bl.a. Malatesta och Fabbri? Instämmer du om kritiken? Varför?
- Vad är *socialanarkism* enligt FARJ?
- Vad är *center-periferiteorin* och vad tjänar den till? Håller du med? Varför?

4. Dominans- och exploateringsamhället: Kapitalism och stat

- Instämmer du med FARJ:s definition av dominans och exploatering? Varför gör du det?
- Hur formulerar FARJ olika de olika slagen av arbete, *intellektuellt* respektive *manuellt arbete*? Skulle du hålla med?
- Varför tar FARJ avstånd från att använda staten som ett medel för social och ekonomisk revolution? Hur definierar de begreppet *stat*?

5. Slutmål: Social revolution och frihetlig socialism

- Vad menar FARJ med *social revolution*? Varför är detta viktigt?
- Vilka är den sociala revolutionens uppgifter enligt FARJ?
- Vilka sociala/ekonomiska förändringar prioriterar FARJ?
- Hur ska kollektiva beslut fattas i ett frihetligt socialistiskt samhälle enligt FARJ?

6. Organisation och social kraft

till att uppbygga den folkliga organisationen, är det grundläggande att de politiseras så mycket som möjligt, och i detta spelar politisk utbildning en central roll.

Rent praktiskt kan denna politiska utbildning på det sociala planet också ske på olika sätt: med fördjupning av historiska, aktuella och framtida frågor och med kunskap om anarkism och sociala rörelser; med böcker och kurser i social utbildning; med föreläsningar och debatter; med mera. Politisk utbildning har en stor betydelse i hela den rörelse som är avsedd för militans inom logiken med koncentrisk cirkel som presenterades tidigare, både på politisk nivå och på social nivå.

Relationerna inom den specifika anarkistiska organisationen är också grundläggande och delas på samma sätt in i sociala och politiska nivåer.

På den politiska nivån försöker den anarkistiska organisationen att relatera till organisationer, grupper och individer från alla platser, så att dessa kan bidra till dess praktik. Relationerna kan vara mer eller mindre organiska, mer eller mindre formella. Oavsett vilket är det viktigt att ha samarbetspartners och att rikta in sig på större sammanslutningar som samlar olika anarkistiska organisationer. På det sociala planet strävar man efter att känna till och förhålla sig till sociala rörelser och mer eller mindre knyta an till dem, eller till och med att ha kontakt med andra organismer som universitet, råd, stiftelser, icke-statliga organisationer, människorätts- och miljöorganisationer etc.

Resurshandling inom den specifika anarkistiska organisationen sker genom självförsörjande projekt, som äger rum genom insamling av medel från militanterna själva, från andra människor eller till och med genom initiativ som kooperativ och så vidare och som är grundläggande för att upprätthålla den anarkistiska organisationen och alla dess aktiviteter. Även om vi är emot kapitalismens logik måste vi, så länge vi lever inom den, samla in och förvalta medel för att kunna genomföra våra aktiviteter. Dessa medel är viktiga: för genomförandet av sociala arbeten (transport av militanter etc.); för inköp av böcker; för tryckning av propagandamaterial (pamfletter, tidningar, böcker, videor etc.); för strukturer för organisationen (underhåll av utrymmen etc.); för resor och andra aktiviteter.

Förhållanden mellan den specifikt anarkistiska organisationen och sociala rörelser

Hittills har vi flera gånger behandlat skillnaden mellan den sociala och den politiska handlingsnivån. Vi har för avsikt att djupare redogöra för vad vi menar med var och en av dessa nivåer, styrkorna och svagheter med var och en av dem och framför allt sättet varmed vi förstår hur de kan relatera till varandra.

För oss är den sociala nivån det område var sociala rörelser utvecklas och inom vilket vi måste försöka bygga upp och öka den sociala kraften i den folkliga organisationen. Den har de sociala rörelserna som särskilda aktörer, men är inte reducerad till dem. På denna nivå, när vi talar om sociala rörelser, betonar vi att de inte ska passas in i en ideologi, utan att de ska bildas kring ett behov, en gemensam och konkret sak. De måste organiseras kring konkreta och pragmatiska frågor som, när den gör vinningar, syftar till att förbättra de exploaterade klassernas levnadsvillkor. Sociala rörelser kan organiseras för att kämpa kring frågor om mark, bostäder, arbete, för att försvara arbetare mot chefer, för att kräva förbättringar i samhället och för att driva många andra frågor. Dessa rörelser måste involvera alla de som intresseras av kampen kring dessa frågor och de som gynnas av kampens framgångar.

Som vi har sett, ju mer dessa sociala rörelser är organiserade och försätts önskade karaktärsdragen (social kraft, klasskamp, stridbarhet, självständighet, direkt aktion, direkt demokrati och revolutionärt perspektiv), desto bättre lämpade är de till att bygga upp den folkliga organisationen och ihållande öka sin sociala kraft. Vi förstår att det bara är genom att de olika sociala rörelsernas förening som uppbyggnaden av den folkliga organisationen kommer kunna övervinna kapitalismen och staten och genom

Studiefrågor

som motiverar oss och leder oss, dag efter dag, till denna så angelägna uppgift.

Vi hoppas att detta korta teoretiska bidrag kan hjälpa till att bygga upp en militant anarkism på olika platser.

För socialanarkism!

För återställandet av anarkismens sociala vektor!

Social revolution och frihetlig socialism!

den sociala revolutionen fullborda den frihetliga socialismen. Det vill säga, den sociala nivån är den viktigaste nivån för den sociala omvandling som vi avser att prägla samhället med, och utan den kan alla förändringar som ni föreställa er inte ge några andra resultat än skapandet av en ny klass av exploatörer. Därför är den sociala nivån den viktigaste protagonisten i den sociala omvandlingsprocessen.

Som vi har sett finns det dock vissa inneboende karaktärsdrag hos denna sociala nivå som i slutändan komplicerar den sociala omvandlingsprocessen (sociala rörelser -> folklig organisering -> social revolution -> frihetlig socialism). För det första därför att de olika politiska krafter som samverkar med de sociala rörelserna, och de sociala rörelserna själva, ofta leder till att de inte erhåller de karaktärsdrag som krävs för att denna omvandlingsprocess ska kunna äga rum.

De svårigheter som uppstår på grund av de auktoritära krafter som verkar inom de sociala rörelserna är många: det finns organisationer som försöker ideologisera rörelserna och försvaga dem; det finns organisationer som försöker tygla dem och få dem att fungera för sina egna syften (som skiljer sig från rörelsernas syften); det finns rörelser som inte försöker engagera de exploaterade klasserna och som slutar med att bli en "förtrupp" avskild gräsrotterna; det finns rörelser som fungerar endast med hjälp av regeringar och kapitalister; det finns rörelser som är helt knutna till politiker, partier och andra auktoritära grupperingar; det finns rörelser som vill välja kandidater och bara delta politiskt genom representativ demokrati; det finns rörelser som stöder hierarkiska relationer där ledningen bestämmer och gräsrotterna bara lyder; det finns reformistiska rörelser; det finns isolerade rörelser som inte vill ansluta sig till andra; det finns rörelser som inte producerar teori och situationsanalys, bland många andra.

Andra svårigheter uppstår i samband med de sociala rörelsernas faktiska verksamhet. Eftersom de alltid är organiserade kring kortsiktiga strider finns det en mycket stor risk att deras slutmål slutar med att vara den enkla segern i dessa strider. När detta sker blir många sociala rörelser reformistiska rörelser – det vill säga rörelser vars mål är en anpassning eller bedrift inom det kapitalistiska systemet. För det mesta fjärrar dessa kortsiktiga strider de sociala rörelserna från den revolutionära kampen. Eftersom dessa rörelser i de flesta fall bildas spontant finns det dessutom onекligen en organisatorisk svårighet att föra någon långsiktig kamp. "Därför gör spontanismen, massornas spontana mobiliseringar, återverkan av ackumulerade problem som bara 'dyker upp', gör det svårt att överskrida det politiska planet och förändra maktförhållandena ifall de inte kanaliseras och

instrumentaliseras på rätt sätt.”⁽¹⁶⁴⁾ Som vi har sett är sociala rörelser fortfarande föremål för situationella variationer, och de är ibland ansvariga för en avmobilisering. Dessa utjämningsprocesser är också ofta ansvariga för förluster av ackumuleringen och lärandet i kampen.

Det vill säga, om den sociala nivån å ena sidan bör vara protagonisten i samhällsomvandlingen, har den å andra sidan allvarliga begränsningar för att detta ska kunna ske. Vi förstår att denna omvandling kommer att vara resultatet av ett tillägg till denna sociala nivå, som görs av den politiska nivån.

Den politiska nivån är det område inom vilket den specifika anarkistiska organisationen utvecklas. Till skillnad från den sociala nivån är den politiska nivån en ideologisk nivå; en anarkistisk nivå. ”Maktproblemet, som är avgörande för en djupgående samhällsomvandling, kan bara lösas på den politiska nivån, genom politisk kamp. Och detta kräver en specifik organisationsform: den revolutionära politiska organisationen.”⁽¹⁶⁵⁾

Denna politiska nivå måste nödvändigtvis samverka med den sociala nivån, eftersom vi förstår att utan den sociala nivån kan den politiska nivån inte förverkliga den önskade samhällsomvandlingen. Den politiska nivån behöver alltså absolut den sociala nivån som, vilket vi har sagt, är protagonisten i den sociala omvandlingen.

Varken ett uppror eller en utdragen kamp är möjlig på massornas rygg eller på avstånd från dem. Den spontana benägenheten hos dessa, som det är den politiska organisationens uppgift att kanalisera i form av organisering och ideologisk utveckling, utgör alltid en absolut huvudroll. Man kan inte göra revolution vid sidan av eller trots folket. Och än mindre kan man bygga upp ett nytt samhällssystem utan ett initialt stöd från åtminstone en betydande del av folket.⁽¹⁶⁶⁾

Den specifika anarkistiska organisationen syftar till att genomdriva en revolutionär politik som formger medlen kapabla att nå de slutliga målen (social revolution och frihetlig socialism) med handling som alltid grundas på strategi. För detta organiserar den sig som en aktiv minoritet, som samordnar de ideologiskt militanta aktiviteterna vilka fungerar som jäst på den sociala nivåns kamp. Den politiska nivåns huvudaktivitet är det

⁽¹⁶⁴⁾ Juan Mechoso. Op. cit. s. 194.

⁽¹⁶⁵⁾ Ibid.

⁽¹⁶⁶⁾ Ibid. s.195.

Samhällsfronten ansvarar för förvaltningen av Rio de Janeiros socio-kulturella centrum (Centro Cultura Social do Rio de Janeiro – CCS-RJ), ett öppet socialt utrymme som vi upprätthåller i norra delen av staden och som är värd för ett antal samhällsaktiviteter såsom avfallsåtervinning, handledning och antagningsprovsurser för den fattiga gemenskapen i Morro dos Macacos, teaterverkstäder, kulturevenemang, fester och möten av olika slag. Denna front ansvarar också för förvaltningen av Fábio Luz sociala bibliotek (Biblioteca Social Fábio Luz – BSFL), som har funnits sedan 2001 och kring vilket Marques da Costa forskningscentrum (Núcleo de Pesquisa Marques da Costa – NPMC) drivs, som grundades 2004 och som syftar till att producera teori för organisationen, förutom att forska i anarkismens historia i Rio de Janeiro. Dessutom administrerar samhällsfronten CELIP, FARJ:s offentliga rum, som syftar till att hålla föreläsningar och debatter för att locka nya intresserade av anarkism.

Den agroekologiska fronten, som kallas *Anarkism och Natur*, verkar inom sociala rörelser och grupperingar på landsbygden som arbetar med jordbruk och socialekologi. De har kontakter och arbetar med MST, La Via Campesina och organisationer som kooperativet Floreal och Närings- och hälsoväxtcentret (Núcleo de Alimentação e Saúde Germinal). Man genomför utbildningsworkshops på arbetsplatser, i skolor och i fattiga gemenskaper. Allt detta i syfte att återupprätta jordbruket, agroekologin, socialekologin, ekokunskapen och solidaritetsekonomin. Organisationen strävar efter att involvera arbetare, aktivister från sociala rörelser och studenter i sin verksamhet.

För att möta en viktig efterfrågan ledde vi ett ”tvärgående” projekt där alla fronter ingick, kallat Folkuniversitetet (UP-RJ). Detta förslag användes i själva verket i ett antikapitalistiskt folkbildningsinitiativ med inriktning på samhällsomvandling och med politisk utbildning inom sociala rörelser som taktik. Andra ”tvärgående” arbeten har också genomförts med utgivningen av tidskriften *Libera*; tidskriften *Protesta!* (tillsammans med kamraterna från det anarkistiska kollektivet *Terra Livre* i Sao Paulo); och böcker som *O Anarquismo Social* av Frank Mintz, *O Anarquismo Hoje da União Regional Rhone-Alpes e Ricardo Flores Magón* av Diego Abad de Santillán. Slutligen har vi det interna arbetet med bland annat politisk utbildning, relationer och resurshantering.

Det pågår arbete och det finns mycket arbete kvar att göra. Och som Malatesta en gång sade, uppgiften är verkligen stor. Vetskapen om att det finns mycket att göra och vetskapen om storheten i vårt projekt för social omvandling har, långt ifrån att avskräcka oss, varit ett växande bränsle

Till arbete kamrater! Uppgiften är stor. Till arbete, allihop!

Errico Malatesta

Den första kongressen uppfyllde helt sina mål och ägde rum i en atmosfär av stor solidaritet mellan militanterna. Den gav det utrymme som behövdes för reflektioner, kommentarer, debatter och slutsatser. Utvärderingarna från alla militanter var mycket positiva.

Vikten av att ha en generation av äldre och mer erfarna militanter i organisationen, var (och förblir) avgörande för att tidigare generationers militanta kunskap inte skulle förloras och för utbildning och mentorskap av den nya generationen, framgick tydligt. Kongressen hyllade det ”gamla gardet” och välkomnade också det ”nya gardet”, eftersom det har hjälpt till att praktiskt omsätta det som deras äldre alltid har förespråkade. De militanter i organisationen som har varit med i kampen sedan 1970-, 1980- och 1990-talen betonade vikten av detta ögonblick, som visar på kontinuiteten i en militans som för oss börjar med Juan Perez Bouzas, går genom hela historien om Ideal Peres kamp, genom *Círculo de Estudos Libertários* (CEL), som senare blev *Círculo de Estudos Libertários Ideal Peres* (CELIP) och som 2003 bildade FARJ. Vi anser att vi förverkligar de strävanden som dessa olika personligheter genom historien har haft, och vi anser att vi ger dem den kontinuitet som de förtjänar.

För närvarande är målet att fortsätta sökandet efter anarkismens sociala vektor. Att sätta anarkismen i kontakt med sociala rörelser och försöka skapa en folklig organisation. Vi försöker göra detta genom våra tre fronter.

Fronten för sociala rörelser i städerna (vår gamla ockupationsfront) har sedan 2003 bedrivit ett kontinuerligt arbete med ockupationer i städerna i Rio de Janeiro, vilket bringar kontinuitet åt de erfarenheter vi vann med de hemlösas rörelse under 1990-talet. Denna front omfattar för närvarande också återuppbyggnaden av Anställningslösas arbetarrörelse (*Movimento de Trabalhadores Desempregados – MTD*), som kämpar för arbete över hela landet och som har funnits i Rio de Janeiro sedan 2001. MTD återfår nu sin styrka, omgrupperar och förenar människor från fattiga samhällen i kampen. Dessutom har denna front upprättat förbindelser med de jordlösa arbetarnas rörelse (*Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra – MST*) som erbjuder politiska utbildningskurser i både Sao Paulo och Rio de Janeiro. Fronten står också nära och bedriver verksamhet med andra enheter och sociala rörelser som *Folkförsamlingen – RJ* (*Assembléia Popular – RJ*) och *De hemlösas internationalistiska front* (*Frente Internacionalista dos Tem-Teto - FIST*).

sociala arbete som uppstår när den politiska nivån interagerar med den sociala nivån. I denna kontakt försöker den politiska nivån influera den sociala nivån så mycket som möjligt och få den att fungera på ett så frihetligt och jämlikt sätt som möjligt. Vi har sett att detta kan ske direkt mellan den anarkistiska organisationen och de sociala rörelserna, eller genom tendensgrupperingar. I det ögonblick då den politiska nivån uppnår detta – även delvis – säger vi att den utför social inkorporation. Det är endast genom denna sociala inkorporation som vi anser att det är möjligt att bygga upp den folkliga organisationen och, genom att öka dess sociala kraft, nå de slutliga målen. Så uppenbarar det sig för oss, att den politiska nivån behöver den sociala nivån, liksom den sociala nivån behöver den politiska.

Därför behovet av en ideologisk förklaringsaktivitet (och besitta de medel som krävs för det) som inte är motsägelsefull, utan kompletterar andra kampnivåer (ekonomiska, militära etc.). Med ideologisk aktivitet menar vi naturligtvis inte ”pedagogiskt” ideologiskt predikande, som mer eller mindre uteslutande syftar till att sprida revolutionär ”teori”, även om, låt oss klargöra, detta också har sin betydelse. Ideologisk aktivitet är något mer än bara teoretisk kunskapsspridning. Fakta, den faktiska politiska praktiken är ingredienser, nyckelelement för att integrera en nivå av revolutionärt medvetande. [...] Ett väsentligt ideologiskt resultat bygger på att man inför folket visar segrarnas utsikter, en hoppets resa, tron och självförtroendet inför möjligheten till en djuplodad revolutionär omvandling. [...] Och denna ”demonstrativa” funktion [...] är den politiskt organiserade minoritetens funktion, försedd med en ideologisk medvetandenivå som inte kan komma ur massornas spontana praktik. En nivå som innebär att spontanismen måste övervinnas.⁽¹⁶⁷⁾

Vi förstår alltså att den sociala och den politiska nivån kompletterar varandra. Detta beror på att den politiska nivån, i den influeringsprocess äger rum med den sociala inkorporationen, försöker ge den sociala nivån de begärda karaktärsdrag som den så ofta saknar – ibland på grund av auktoritära politiska krafters influens, ibland på grund av hur den sociala nivån fungerar i sig.

⁽¹⁶⁷⁾ Ibid.

I detta samspel med den sociala nivån bör den politiska nivån kämpa för att rörelserna inte skall vara ideologiskt drivna; undvika negativ influens från alla auktoriteter och hindra dem från att använda de sociala rörelserna för sina egna syften; involvera de exploaterade klasserna så mycket som möjligt i kampen och få dem att bli de verkliga protagonisterna i den sociala omvandlingen; att se till att rörelserna inte lever på av härskande klassens gunst och stöd, utan att de tvingar fram sina erövringar med våld; att se till att rörelserna inte är knutna till politiker, partier och andra auktoritära grupperingar; att de inte försöker få representanter valda i det parlamentariska systemet, utan att de för sin egen politik för att alla i rörelserna skall kunna diskutera och överlägga om alla frågor på ett så demokratiskt sätt som möjligt; så att det inte finns någon hierarki; så att de sociala rörelserna använder sina kortsiktiga vinningar för att bygga upp ett långsiktigt revolutionärt projekt; så att de sociala rörelserna knyter samman och bygger upp den folkliga organisationen; så att de bidrar till att utarbeta och producera teori och den nödvändiga analysen av situationen; så att spontanitet omvandlas till organisation; och så att de inte förlorar ackumulationen och lärandet av kampen då den ebbar av.

Den sociala nivån kännetecknas av kraftiga upp- och nedgångar eftersom den varierar mer än den politiska nivån i förhållande till konjunkturen. En viktig funktion för den politiska nivån är därför att säkerställa ideologins kontinuitet och ackumulationen av kamper i tider av nedgång (eller till och med uppgång) på den sociala nivån. Detta eftersom ”den [anarkistiska] politiska organisationen också är det område där erfarenheterna av folklig kamp ackumuleras, både på nationell och internationell nivå. En instans som förhindrar kunskapsspridningen som de exploaterade och förtryckta förvärvar med tiden.”⁽¹⁶⁸⁾ I tider av ökad aktivitet i de sociala rörelserna är den specifika anarkistiska organisationens roll att driva på dem. I tider av avmattning är dess roll att ”hålla lågan vid liv”, eller att vänta och förbereda sig inför nya möjligheter att agera.

Anarkismen strävar inte efter att erövra den politiska makten, efter diktatur. Dess främsta strävan är att hjälpa massorna att ta den sociala revolutionens autentiska väg och bygga socialismen. Men det är inte tillräckligt att massorna slår in på den sociala revolutionens väg. Det är också nödvändigt att bibehålla revolutionens riktning och mål: undertryckandet av det

Slutsatser och anmärkningar

⁽¹⁶⁸⁾ FAU. ”Declaración de Principios”.

den mexikanska revolutionen. Vi påverkas också av anarkisternas erfarenheter av den ryska revolutionen, med tonvikt på makhnovisterna i Ukraina och de organisatoriska reflektioner som exilryssarna gjorde, liksom av anarkisternas erfarenheter av den spanska revolutionen kring CNT-FAI. I Brasilien, har vi influenser från anarkistisk "organisationalism", där vi lyfter fram erfarenheterna från 1918 års Rio de Janeiros Anarkistallians och 1919 års (frihetliga) kommunistparti. Slutligen influenserna från FAU, både i deras kamp mot diktaturen och i deras aktivitet i fronter med fackföreningar, gemenskaps- och studentrörelser. Hela denna uppsättning av uppfattningar och erfarenheter bidrar idag till vår uppfattning om specifismen. För närvarande förespråkas specifismen av olika latinamerikanska organisationer och utvecklas genom praktiken, även om det inte sker under detta namn, i andra delar av världen.

kapitalistiska samhället i namn av de fria arbetarnas samhälle.⁽¹⁶⁹⁾

Den politiska nivåns influens på den sociala nivån syftar således till att säkerställa att den erhåller de begärda karaktärsdragen. I de fall de redan finns, följer den politiska nivån bara med; i de fall de inte finns, kämpar den för att få dem att finnas.

När vi definierar den politiska nivån som den specifika anarkistiska organisationen såsom aktiv minoritet, söker vi en betydelse som står i motsats till den auktoritära förtrupsorganisationens. Auktoritära, som också särskiljer den sociala och den politiska nivån, anser att den politiska nivån har ett förhållande av hierarki och dominans gentemot den sociala nivån. Den hierarki och dominans som finns inom den politiska nivån (hos de auktoritära partierna) reproduceras således i dess relationer med den sociala nivån. På samma sätt förstår de auktoritära partierna medvetandets reproduktion, som fungerar med hierarki och dominans på den politiska nivån, och som enligt deras förståelse måste föras från den politiska nivån till den sociala nivån, från det "medvetna" till det "omedvetna". Det är så förhållandet mellan den politiska nivåns hierarki och dominans över den sociala nivån fungerar. Relationen är inte ömsesidig, att det går från den politiska till den sociala och omvänt, utan snarare en enkelriktad relation, från enbart den politiska till den sociala – som till slut blir ett transmissionsband för idéerna från den politiska nivån. Den auktoritära idén, som stöder förtruppen som en ljusstråle som har för avsikt att lysa upp folkets väg, är ett exempel på detta. Den sociala nivån, i mörker, skulle vara beroende av ljuset från den politiska nivån. Vi vet från olika historiska exempel att i detta förhållande, där den politiska nivån kämpar för den sociala, erhåller den politiska nivån en privilegierad ställning.

Men vi anarkister kan inte frigöra folket, vi vill att folket skall frigöra sig självt. Vi tror inte på det goda som kommer uppifrån och påtvingas med våld, vi vill att det nya samhällslivet skall växa fram ur folkets mage, som motsvarar den utvecklingsnivå som människan har uppnått och som kan utvecklas i takt med människan. Därför är det viktigt för oss att alla intressen och alla åsikter i en medveten organisation får möjlig-

---

⁽¹⁶⁹⁾ De frihetliga kommunisternas organisationsplattform: Arsjinov ... (1974). [S.l.]: Bokförlaget Brand.

het att hävda sig och påverka det kollektiva livet i proportion till sin betydelse.⁽¹⁷⁰⁾

För varje specifik anarkistisk organisation innebär förhållandet mellan de sociala och politiska nivåerna med nödvändighet en seriös diskussion om frågan om etik. Vi har från början antagit att: ”FARJ kommer att respektera de starka etiska principer som understöder den och främja utvecklingen av en politisk kultur som bygger på respekt för perspektivens mångfald och samstämmighet i målsättningar”.⁽¹⁷¹⁾

Det är genom etiken, och endast genom den, som den anarkistiska organisationen inte fungerar som ett auktoritärt (även om det är revolutionärt) parti. Anarkismens etik har, till skillnad från alla andra ideologier, en unik position i förhållandet mellan de sociala och politiska nivåerna. Därför är etiken central för varje anarkistisk organisation som vill arbeta med sociala rörelser. Till skillnad från förtrupsorganisationen har den politiska nivån, som är organiserad som en aktiv minoritet som agerar etiskt, inte ett hierarkiskt eller dominerande förhållande till den sociala nivån. För oss är, som vi har betonat, den sociala och den politiska nivån komplementära och står i ett dialektiskt förhållande till varandra. I detta fall kompletterar den politiska nivån den sociala nivån, liksom den sociala nivån kompletterar den politiska.

I motsats till vad de auktoritära eftersträvar, reproduceras den horisontella etik som verkar inom den specifika anarkistiska organisationen i dess förhållande till sociala rörelser. När den specifika anarkistiska organisationen kommer i kontakt med den sociala nivån agerar den etiskt och söker inte privilegierade ställningar, den påtvingar inte sin vilja, dominerar inte, bedrar inte, alierar inte, den anser sig inte överlägsen, den kämpar inte åt sociala rörelser eller framför dem. Den kämpar med sociala rörelser, utan att gå ett enda steg längre än vad de har för avsikt att göra.

Vi förstår att det ur detta etiska perspektiv på den politiska nivån inte finns någon eld som inte tänds kollektivt; det finns ingen som går framåt och lyser upp vägen för folket medan folket självt går bakom i mörkret. Den aktiva minoritetens mål är att med etikens hjälp stimulera, att vara sida vid sida, agera solidariskt när den behövs och efterfrågas. Genom detta, till skillnad från förtruppen, är den aktiva minoriteten legitim.

⁽¹⁷⁰⁾ Errico Malatesta. ”La Organización”. Utdrag ur *L’Agitazione*, 18 de junho de 1897. Vernon Richards. Op. cit. s. 89.

⁽¹⁷¹⁾ FARJ. ”Carta de Principios”.

Ideal Peres och studenterna i den frihetliga studentrörelsen (Movimento Estudantil Libertário – MEL).

En annan latinamerikansk influens på specifismen som vi förespråkar är slutligen uruguayanska anarkistfederationen (Federación Anarquista Uruguayaya – FAU), som bildades 1956 av klasskamps- och anarkosyndikalistiska influenser, av Bakunins och Malatestas organisationsmodeller och av expropriatörsanarkismen från Plate River-regionen. I sin strävan att utveckla en anarkism som tar itu med latinamerikanska problem har FAU sedan starten arbetat på olika fronter. FAU deltog i den fackliga verksamheten inom CNT (Nationella arbetarkonventionen), som hade en icke-byråkratisk modell med interndemokrati och klasskampstendenser. Föreningar för direkt aktion bildades inom den s.k. Stridbara Tendensen. I och med att FAU blev olaglig 1967 och gick under jorden.

Även under denna period av hemlighetsmakeri, med hårt förtryck och arresteringar av aktivister, lyckades FAU upprätthålla sin fackliga verksamhet inom CNT, inom studentrörelsen och i kampen mot kommunistpartiets (KP) kollaborationism. Man spred sin publikation *Cartas de la FAU* (Brev från FAU). 1968 bildades ROE (Arbeter- och studentmotstånd), en massorganisation som antog en konfrontationsstrategi med fabriksockupationer där studenter deltog och studentdemonstrationer med fackföringsmedlemmar. I slutet av 1960-talet, parallellt med massorganisationen, utvecklade FAU organisationens ”beväpnade styrkor”. Folkets revolutionära organisation – 33 (Organización Popular Revolucionaria – 33, OPR-33) vilka genomförde en rad sabotageaktioner, ekonomiska expropriationer, kidnappningar av politiker och/eller chefer som var särskilt hatade av folket, väpnat stöd till strejker och arbetsplatsockupationer etc. FAU övergav fokalismen som paradigm för den väpnade kampen och undvek militarisering samtidigt som man upprätthåll en social inkorporation hos befolkningen. I samband med diktaturen 1973 riktade FAU sina ansträngningar på en generalstrejk som lamslog landet i nästan en månad. FAU bedrev hemligt arbete och flera militanta medlemmar arresterades, torterades och dödades. I och med den politiska öppningen omartikulerade FAU sig och utvecklade sitt arbete enligt den specifistiska modell som vi förespråkar idag, med tre fronter för integration: facket, studenterna och gemenskaperna.

Kort sagt, vår uppfattning om specifismens historiska referenser är inte dogmatisk. Vi har breda idéer som börjar med Bakunins och alliansmännens idéer i IAA, går via Malatestas uppfattningar och hans praktiska erfarenheter på social och politisk nivå, samt Magóns och PLM:s erfarenheter i

Under den andra fasen (1937 till 1939) var kontrarevolutionens framsteg förödande. Falangisterna hade massivt stöd från Hitler och Mussolini. Motståndsrörelsen var dåligt beväpnad och underlägsen i antal. De internationella brigaderna, som bildats för att hejda den nazistiska och fascistiska framryckningen, hade få kämpar. Dessutom fanns det ingen hjälp från de liberala nationerna (Frankrike och England), som än en gång tvädde sina händer. ”Stödet” från Sovjetunionen visade sig vara en sann ”trojansk häst”. I kampen mot fascismen pågick en parallell jakt – påhejad av stalinisterna – på anarkisterna och det oortodoxa Arbetarpartiet för marxistisk förening (POUM). De framsteg som CNT/FAI hade gjort förstördes av dem som försökte återupprätta statens grundvalar (republikens moderata sektorer, kommunister och socialister). Kommunisterna erhöll nyckelpositioner i regeringen. Anarkisterna fick än en gång ge vika för ogynnsamma omständigheter: vissa medlemmar av CNT kom att delta i regeringen.

I Brasilien kan vi säga att eftersom den specifistiska strömningen inte förverkligades i sin helhet, så är våra ideologiska referenser relaterade till vissa initiativ i det förflutna och andra som vi anser vara undertecknare av samma strömning i landets nyare historia. Vi förstår att tidiga 1900-talets anarkister, de som var knutna till ”organisationalismen”, i synnerhet anhängare till Malatesta, kämpade med att organisera ett möjligt antal kamrater för att bilda en organisation med gemensamma strategier och taktik, baserad på taktiska överenskommelser och tydlig gruppförståelse.

Det var dessa som var ansvariga för att genomföra den första brasilianska arbetares kongress 1906, genom initiativ från de mest hisnande av den nationella anarkismen. Dessa anarkister förberedde de villkor som möjliggjorde anarkisternas fullständiga inlemmande i fackföreningarna och i det sociala livet, med bildandet av skolor och teatergrupper, bredvid en imponerande skriftlig produktion. Det var också i stor utsträckning den ”organisationella” strömningen som så småningom bidrog till förberedelserna för det anarkistiska upproret 1918, och till bildandet av den anarkistiska alliansen i Rio de Janeiro och det brasilianska kommunistpartiet, med frihetliga förtecken, och till de händelser som åtskilde anarkisterna från bolsjevikerna på 1920-talet.

Under denna första fas utmärker sig namnen Neno Vasco, José Oiticica, Domingos Passos, Juan Peres Bouzas, Astrojildo Pereira (fram till 1920) och Fábio Luz. Senare, efter att socialanarkismen hade slumrat i nästan två decennier, återuppstod en del av den organisationella traditionen i tidskriften Ação Direta (Direct Action) och sedan, när militärkuppen 1964 fullbordades, förlorade vi återigen slagstyrkan hos detta läger, representerad av

Den individuella ansökan om att stödja den sociala rörelsen bör vara föremål för attityderna hos dem som avser att arbeta i denna situation. Anhängaren, eller till och med den legitima organisatoriska militanten, måste visa att de är villiga att lyssna mycket mer än att prata. De måste bli medvetna om de omständigheter under vilka de naturliga medlemmar som utgör den specifika sociala rörelse som de agerar inom lever. Som en del av en helhet, dvs. en organisation, måste de växa med den och inte definiera dess vägar och form på ett auktoritärt och vertikalt sätt. Det är viktigt att komma ihåg att en kollektiv uppbyggnadsprocess alltid och framför allt annat är en självbildningsprocess. Med tiden, om gruppens rätta koder följs, och först då, kommer anhängaren eller militanten att inse att det viktigaste är att kontrastera sin ideologi med gruppens verklighet och inte försöka reducera den sociala rörelsen till sina ideologiska säkerheter.⁽¹⁷²⁾

Detta betyder inte att vi förespråkar en viss typ av ”gräsrotsism”, som förstår att allt som de sociala rörelserna förespråkar är rätt. Vi vet att dessa rörelser för det mesta har andra karaktärsdrag än de vi önskar, och vad värre är: då och då gör de förskjutningar åt höger och försvarar kapitalistiska eller till och med diktatoriska hållpunkter, som fallet med fascismen. Om vi å ena sidan inte anser att vi bör gå i spetsen för de sociala rörelserna anser vi därför inte heller att vi bör stå bakom dem och följa alla deras önskemål. Vi vill hålla en jämlik ställning, och när vi ser att de tar avstånd från de ståndpunkter som vi anser vara de mest korrekta för det avsedda projektet med social omvandling, kämpar vi internt och försöker influera dem till att utveckla de karaktärsdrag som tidigare beskrivits.

Det är inte så att vi tror att massorna alltid har rätt, eller att vi alltid vill följa dem i deras skiftande lägen. Vi har ett program, ett ideal att förverkliga, och det är därför vi skiljer oss från massan och är partifolk. Vi vill agera utifrån det, driva det på den väg som vi anser vara den bästa, men eftersom vårt mål är att befria och inte att dominera, vill vi att det ska vänjas till fritt initiativ och fri handling.⁽¹⁷³⁾

I motsats till de auktoritära anser vi dessutom att den sociala nivån influerar och alltid måste influera den politiska nivån. Det vill säga att den

⁽¹⁷²⁾ Universidade Popular. Op. cit.

⁽¹⁷³⁾ Errico Malatesta. ”Enfim! O que é a 'Ditadura do Proletariado'”. I: Anarquistas, Socialistas e Comunistas, s. 87.

politiska nivån, genom att jämföra sin ideologi med den sociala nivåns praktik, också kommer att lämna mycket viktiga bidrag som bör anammas av den anarkistiska organisationen. Vi tror bara att det är möjligt för den politiska nivån att utforma en konsekvent revolutionär strategi först då den har kontakt med den sociala nivåns praktik. Vi hävdar därför att denna dubbelriktade gata mellan det politiska och det sociala också har mycket att bidra med till den politiska nivån.

Vi tror att denna uppdelning mellan den sociala och den politiska nivån kommer att vara nödvändig fram till dess att den sociala revolutionen är konsoliderad och säkrad, med den frihetliga socialismen verkställd. Vid denna tidpunkt bör den politiska nivån sammansmältas med den sociala nivån.

icke-revolutionära situationer. Den är mer ett bidrag till diskussionen om anarkistiska militära aktioner än ett dokument för att diskutera anarkistisk organisering i alla olika sammanhang.

I likhet med den ryska revolutionen betraktar vi också den spanska revolutionen 1936 som en referens. Under dessa år genomfördes en social revolution på ett effektivt sätt. En revolution under eld som ville nå alla sektorer, från orättvisa ekonomiska strukturer till befolkningens dagliga liv; från de föråldrade föreställningarna om hierarki till de historiska ojämlikheterna mellan män och kvinnor. Och allt detta var anarkisternas verk.

Anarkismens influenser fördes till Spanien av Giuseppe Fanelli, en alliansman och militant som stod Bakunin mycket nära. Den nationella arbetarfederationen (Confederación Nacional del Trabajo – CNT), som grundades 1910, var det främsta uttrycket för anarkosyndikalismen i Spanien och levde fram till 1920-talet i en period av upp- och nedgångar med ständigt förtryck som utsattes för. Iberiska anarkistfederationen (Federación Anarquista Ibérica – FAI), som grundades 1927, var en hemlig organisation som ägnade sig åt revolutionär verksamhet och bland annat försökte motarbeta de reformistiska strömningarna inom CNT. Aktionen blev framgångsrik och de revolutionära anarkisterna vann hegemonisk ställning inom CNT.

År 1936 lyckades Folkfronten (som samlade vänsterpartierna) vinna valet. Anarkisterna i CNT gav till slut sitt taktiska stöd till fronten eftersom det skulle innebära att fängslade kamrater skulle frigges. Med CNT:s stöd möjliggjordes folkfrontens seger. Fascisterna accepterade dock inte nederlaget. Den 18 juli 1936 utbryter den falangistiska kupprörelsen, bland vilken Francisco Franco utmärkte sig. Därmed inleddes den revolutionära explosion som skulle kasta landet in i ett tre år långt inbördeskrig. Under den första fasen (juli 1936 till början av 1937) är anarkisterna bland de mest framträdande grupperna. Militanternas agerande i områden som Katalonien var exemplariskt. De republikanska strukturerna förvandlades till folkliga organisationer i en intensiv och framgångsrik kollektiveringsprocess. Fabriker ockuperades och omedelbara sociala åtgärder vidtogs, t.ex. lika lön för män och kvinnor, gratis sjukvård, fast lön vid sjukdom, förkortad arbetstid och högre lön. Metallurgi, träindustri, transport, livsmedel, hälsovård, media och underhållningstjänster samt landsbygdsegendomar kollektiverades. För att bekämpa de fascistiska styrkorna upprättades miliser som ryckte fram på vissa fronter, särskilt den kolonn som leddes av Buenaventura Durruti.

ta hotet attackerades och förföljdes den makhnovistiska armén av Röda armén, vilket tvingade de överlevande att ta sin tillflykt till andra länder. Det var slutet på den självstyrda socialiseringsprocessen i Ukraina, som bolsjevikerna under repressiva former vände till förmån för statliga och totalitära organisationsformer och social kontroll under en ny härskande klass. Kronstadtmatroserna – som krävde att delegaterna till sovjeterna skulle återgå till att utses genom val, föreningsfrihet för anarkister och andra vänstergrupper, att fackföreningar och bondeorganisationer skulle återgå till att vara enade, att politiska fångar skulle frigges, att politiska officerare skulle avskaffas och att alla skulle få samma mat – dödades av bolsjevikerna.

Trots att denna proletära och frihetliga revolution hade övertagits och dominerats av bolsjevikerna, sedan de tagit över statsapparaten, syndade anarkisterna genom att överge organisationsfrågan. En reflektion formaliserades flera år senare av ryska immigranter som befann sig i Europa, i ett dokument kallat *De frihetliga kommunisternas organisationsplattform* [s.k. *plattformen*], Arshinov och andra formaliserade i detta dokument sina överväganden gällande anarkistisk organisation, med utgångspunkt i erfarenheterna från den ryska revolutionen. Detta dokument förde fram viktiga insikter om vikten av anarkisternas engagemang i klasskampen, behovet av en våldsam social revolution som störta kapitalismen och staten och etablerar den frihetliga kommunismen. Där finns också viktiga bidrag gällande frågan om övergången från kapitalism till frihetlig kommunism och om revolutionens försvar. Plattformen förespråkar en anarkistisk organisation, på politisk nivå, som agerar mitt i sociala rörelser, på social nivå, och betonar den aktiva minoritetens roll i den anarkistiska organisationen. Dessutom ger den viktiga bidrag till en organisationsmodell för anarkisternas politiska nivå. Av dessa skäl är det ett viktigt dokument och den har en betydande influens på specifismen.

Vi tror dock inte att specifismen är samma sak som plattformism. Som vi har försökt visa i hela denna text är specifismen för oss mycket bredare än plattformismen och har sin teoretiska grund i Bakunins och Malatestas organisatoriska idéer. För oss både hämtar *plattformen* inspiration från dessa författare och tillför nya bidrag, och bör därför betraktas som ett bidrag till specifismen, men inte som det viktigaste bidraget. En annan faktor att ta hänsyn till är att *plattformen* skrevs ur en erfarenhet vunnen av anarkisters militära aktioner mitt i en revolutionär process, och bör inte tas bort från detta sammanhang. Vi förstår att denna organisationsform, såsom den uttrycks i plattformen, inte bör tillämpas in i minsta detalj vid

Behovet av strategi, taktik och program

Det är viktigt att den specifika anarkistiska organisationen arbetar med en strategi. Vi kan definiera strategi utifrån formuleringen av svar på tre frågor: 1.) Var är vi? 2.) Vart vill vi gå? 3.) Hur tror vi att vi kan lämna den plats där vi är och nå dit vi vill vara? Strategi är alltså den teoretiska diagnosframställningen om vår nuvarande situation, en föreställning om den situation man vill uppnå och en uppsättning åtgärder som syftar till att förändra den nuvarande situationen så att den leder fram till den önskade. Vi kan också säga att ”vi förstår strategi som en uppsättning element, enade på ett systematiskt och sammanhängande sätt som pekar mot stora slutmål.[... och] förenar de slutliga målen med den specifika historiska verkligheten”.⁽¹⁷⁴⁾

Att utforma vår strategi för samhällsomvandling är vad vi försöker åstadkomma i denna text. Först reflektera över den första frågan och kartlägga kapitalismen och staten, som ger kropp åt dominans- och exploateringssamhället, sedan; reflektera över den andra frågan och försöka föreställa oss våra slutliga målsättningar med social revolution och frihetlig socialism. Slutligen, reflektera över den tredje frågan och föreslå en social omvandling som äger rum genom sociala rörelser, vilken utgör den folkliga organisationen, i ständig interaktion med den specifika anarkistiska organisationen. Allt detta samtidigt som de exploaterade klassernas intressen betraktas som prioriterade. Bakom utformningen av allt detta teoretiska material ligger således ett strategiskt resonemang. I detta fall användes strategin för att utforma ett förslag till social omvandling av det nuvarande samhället, i syfte att rikta det mot frihetlig socialism – i vad vi kallar permanent strategi; en mycket bred strategi för att förverkliga våra långsiktiga mål.

Strategi kan också uppfattas på smalare, till och med begränsade sätt. Varje handling som den specifika anarkistiska organisationen, eller till och

⁽¹⁷⁴⁾ FAU. Resoluciones Sobre el Tema Estrategia.

med dess militanter, har som mål att genomföra bör vara strategiskt utformad. En front inom den anarkistiska organisationen kan till exempel tänka sig att dess arbete "svarar" på de tre frågorna ovan: 1.) Idag har vi inte någon inbrytning i den lokala rörelsen i ett visst område som växer mycket och vi tror att ett bra arbete skulle kunna utvecklas där. 2.) Om ett år vill vi kunna utföra vanligt socialt arbete med viss inskolning. 3.) Därför kommer vi att försöka närma oss den här rörelsen, lära känna den på närmare och initiera ett fortlöpande socialt arbete där vi söker social inkorporation.

På samma sätt kan en militant till exempel lägga fram ett förslag om politisk självutbildning, som också svarar på de tre frågorna. 1.) Jag har brister i en viss teoretisk fråga som jag anser hämmar min militans. 2.) Jag skulle vilja lösa detta problem inom sex månader, eftersom jag tror att detta kommer att öppna fler möjligheter för mitt militanta arbete. 3.) Jag kommer att göra detta genom att först tala med de mer erfarna kamraterna i min organisation och be om vägledning om var jag kan hitta material i ämnet, sedan kommer jag att läsa allt material och föreslå en debatt med andra kamrater och slutligen kommer jag att formalisera mina idéer i en text och presentera den för organisationen så att kamraterna kan lämna sina åsikter.

Kort sagt, allt i organisationen, från det mest komplexa till det enklaste, kan och bör göras strategiskt.

I den specifika anarkistiska organisationen behandlas frågan om strategiutveckling enligt följande: Det bör alltid finnas en bred debatt om strategi, inklusive de tre frågor som anges ovan. Den specifika anarkistiska organisationen bör sträva efter att göra en diagnos av verkligheten inom vilken den verkar, fastställa de slutliga långsiktiga målen och, viktigast av allt, bestämma de olika perioderna och cyklerna i kampen, var och en med sina respektive mål. Denna "makrolinje" (av diagnostik, medel- och långsiktiga mål) kallas *strategi*, och de stora målen (kallas *de strategiska målen*). Strategin detaljeras sedan i en mer "mikrolinje", eller taktik, som bestämmer de kortsiktiga målen och de åtgärder som genomförs i praktiken av militanter eller grupper av militanter som syftar till att uppnå de kortsiktiga taktiska målen. Det är uppenbart att uppnåendet av de taktiska målen bör bidra till att de strategiska målen närmas eller till och med uppnås.

När denna strategisk-taktiska linje för organisationen är fastställd bestäms en handlingsplan, och varje militant har en väldefinierad funktion och tydliga mål som ska uppnås. Det är viktigt att fastställa tidsfrister för

De revolter som Zapata organiserade i Morelos och Ayalaplanen utgjorde själva instrument för böndernas kamp för revolutionen, alltid inspirerade av slagordet "Jord och frihet", som först sjöngs av Praxedis Guerrero och spreds av magonisterna. Frukten av denna viktiga relation mellan zapatister och magonister var Zapatas inbjudan till Magón att föra Rege-neración till Morelos.

Efter det sjönk Mexiko ner i en period av inbördeskrig och försökte upprätta ett konvent i slutet av 1914. De händelser som inträffade i följd, som Villas och Zapatas försök att inta Mexico City; Carranzas samman- kallande av den konstituerande församlingen, som senare skulle väljas till president och sedan mördas; och de efterföljande konflikter i landet som så småningom kom att utgöra bakgrunden till den revolutionära periodens nedgång i landet.

En annan viktig historisk referens till specifismens är anarkisternas deltagande i den ryska revolutionen. I början av 1917 gjorde flera rege- menten myteri i S:t Petersburg, en provisorisk regering utropades av parla- mentet och 1905 års sovjet återuppstod. Parollen "all makt åt sovjeterna" var självklar. På fältet, i södra Ukraina, grundade bönderna i Gulyai-Polye, en by som sedan revolutionen 1905 hade haft en stark anarkistisk organi- sation, bondeförbundet; som bestämde sig för att kämpa för den sociala revolutionen oberoende av regeringen och sträva efter självförvaltning av produktionsmedlen. I Petrograd krävde man arbetarkontroll i fabriker och i Kronstadt marscherade sjömän med röda och svarta flaggor mot staden med målet att införa en sovjet och en självstyrd republik. I oktober kunde anarkistiska och bolsjevikiska soldater i samförstånd inta Vinter- palatset, och därefter uppstod en splittring mellan de auktoritära och de frihetliga revolutionära elementen. De förra var för att ta över statsappara- ten och gå mot (bolsjevik)partiets diktatur, styrd av en allsmäktig central- kommitté; de senare för en frihetlig och självstyrd kommunism i form av sovjetråd bestående av arbetare, bönder och det beväpnade folket.

Gradvis började bolsjevikerna förneka, undertrycka, försvåra och slut- ligen förbjuda spridningen av frihetliga idéer och metoder. Redan 1918 positionerade sig bolsjevikerna mot arbetarkontroll över fabriker, upp- muntrade till blind disciplinering av arbetarna till partiet och befäste grad- vis oppositionsförbud mot partiet. De militariserade arbetet, utslöt valda ledare från sovjeterna, tvingade dessa [sovjeterna] att underkasta sig par- tiets centrala makt och förbjöd strejker.

I kampen mot den vita armén allierade sig Makhnos upprorsarmé i Ukraina med bolsjevikerna mer än en gång. Efter att ha besegrat det vi-

Malatestas ståndpunkter spreds i stor utsträckning av Luigi Fabbri, en annan italiensk frihetlig kommunist, som också gav ett betydande bidrag till specifismen.

En viktig erfarenhet för specifismen var, enligt vår uppfattning, också den av Magonismo i den radikala fasen av det mexikanska liberala partiet (PLM). Ricardo Flores Magón, dess mest aktiva militant, gick med i PLM 1901 – det hade grundats ett år tidigare. Under Porfirio Diaz diktatur var både PLM och tidskriften *Regeneración* stora motståndare till regimen. Från och med andra hälften av 1900-talet radikaliserades PLM och fick en mer stridbar diskurs, vilket skapade en intern spänning inom partiet, där de mindre radikala elementen avlägsnades. PLM ställde inte upp i val och fungerade endast som ett utrymme för politiska och horisontella uttryck av den tidens frihetliga revolutionärer – utan mål att ta över staten och upprätta en diktatur – för att göra slut på Diaz-regeringen och i sin tur upprätta frihetlig kommunism. PLM blev hemligt och organiserade mer än 40 väpnade motståndsgupper i hela Mexiko och hade även medlemmar bland ursprungsbefolkningen, som var kända för sin kamp för samhällliga rättigheter och mot kapitalistisk egendom. Efter radikaleringen höll Francisco Madero inte med om att de fredliga medlen för att ta Diaz makt skulle vara uttömda.

Diaz valfusk 1910 skulle leda till att den mexikanska revolutionens utbrott. I och med att Madero arresterades lyckades hans motståndare i valet bli omvald. I exil i San Antonio, Texas, utarbetade Madero San Luis-planen, som uppmanade till väpnat uppror, ogiltigförklarade valet 1910, förkastade valet av Diaz och utsåg sig själv till provisorisk president. Många rebeller svarade på den revolutionära uppmaningen, bland dem Emiliano Zapata, som spelade en viktig roll i ursprungsbefolkningens organisation i Morelos-regionen, och Pancho Villa, en före detta boskapstjuv och bankrånare, som länge varit erkänd av de anspråkslösa i Durango- och Chihuahua-regionerna. De förenades i en anti-omvalsfront, som gav varje grupp en relativ grad av autonomi och oberoende. År 1911, mitt under revolutionen och med stöd av det nordamerikanska fackförbundet *Industrial Workers of the World (IWW)*, ockuperade anarkisterna, med Magón i spetsen, regionen Baja California och intog viktiga städer som Mexicali. I slutet av januari bildade de den socialistiska republiken Baja California, den första socialistiska republiken i världen. Magonistas vann även segrar i städer som Nuevo Leon, Chihuahua, Sonora, Guadalupe och Casas Grandes; områden som skulle förloras efter det förtryck som Maderos regering utövade.

genomförandet av åtgärderna och att resultaten utvärderas i slutet av varje period eller cykel. Dessa utvärderingar görs genom att utvärdera hur aktiviteterna fortskrider, om de är på väg mot det vi hade tänkt oss, om vi hade fel om något. Sammanfattningsvis: vi ser om vi rör oss mot de fastställda målen eller om vi fjärrar oss från dem. I det förra fallet korrigerar vi felen, gör justeringar och fortsätter på samma sätt. I det senare fallet ändrar vi de taktiska åtgärderna och så småningom strategin, och genomför samma process igen inom en viss tidsram. Det är denna process av framskridande, utvärdering, uppföljning, omvärdering etc. som får organisationen att gå strategiskt framåt och att fortskrida kampen på rätt sätt. Således,

[...] strategi ger bara allmänna linjer för en period. Det är taktiken som förkroppsligar den i den konkreta, aktuella verkligheten och omsätter den [strategin] i handling. De taktiska alternativen kan, eftersom de svarar mot mer precisa, konkreta och omedelbara problem, vara mer varierade och flexibla. De får dock inte stå i motsättning till strategin. En adekvat strategisk-taktisk utformning måste, som vi har sagt, ta hänsyn till den aktuella situationen och den tidsperiod som den omfattar.⁽¹⁷⁵⁾

Strategin bör vara densamma emedan diagnosen av den verklighet man verkar i och målen är desamma. ”Om den allmänna situationen genomgick mycket stora förändringar skulle det förändra de villkor som organisationen måste förhålla sig till och denna skulle, om den ska fungera effektivt, behöva revidera sin strategi för att passa den nya situationen.”⁽¹⁷⁶⁾ Målen fungerar på samma sätt. Om målen förändras, t.ex. i en situation efter en revolution, kan strategin ändras. Därför är det viktigt att både förstå den faktiska situation vi lever i och att fastställa tydliga och exakta målsättningar, som är viktiga komponenter i strategiutvecklingen, eftersom ”det finns i politiken inte någon ärlig och användbar praktik utan en tydligt definierad teori och målsättning”.⁽¹⁷⁷⁾ Diagnosen av det nuvarande samhället som vi avser att omvandla och ”det mål som vi vill nå, av egen vilja eller av nödvändighet” har redan fastställts, och ”livets stora problem

⁽¹⁷⁵⁾ Juan Mechoso. Op. cit. s. 196.

⁽¹⁷⁶⁾ Ibid.

⁽¹⁷⁷⁾ Mikhail Bakunin. ”Programa Revolucionário e Programa Liberal”. *Conceito de Liberdade*, s. 188.

är att finna de medel som, beroende på omständigheterna, med största säkerhet och på bästa ekonomiska sätt leder till det fastställda målet”.⁽¹⁷⁸⁾

Den strategiska linjen formaliseras i ett program som vägleder alla organisationens och dess militanternas handlingar. ”Ni får aldrig avsäga er det revolutionära socialistiska programmet, som är klart fastställt, både till form och innehåll”.⁽¹⁷⁹⁾ Vi förstår därför att

En strategi måste konkretiseras i ett handlingsprogram som anger de allmänna riktlinjerna för en period eller ett stadium. Ett program måste ha sina rötter i verkligheten på samhällets olika nivåer. Vår strategi kan inte framskrida, utvecklas, om den inte har en oupphörlig kontakt med de konkreta problem som finns i de olika situationer som utgör en handlingsfas.⁽¹⁸⁰⁾

Det vill säga, för att den strategiska linjen ska kunna etableras och formaliseras i programmet behövs kontakt med praktiken, vilket gör det möjligt att kombinera teori och kunskap. Denna kontakt kommer också att möjliggöra en korrekt taktisk utveckling av strategin. Programmet

[...] utgör den gemensamma plattformen för alla militanter i den anarkistiska organisationen. Utan denna plattform skulle det enda samarbete man skulle kunna ha vara baserat på sentimentala, vaga och förvirrade önskningar och inte ha någon verklig enhet i perspektiven.[...] Programmet är inte en uppställning sekundära aspekter som grupperar (eller, ofta, inte delar upp) människor som tänker på ett liknande sätt, utan en samling analyser och förslag som bara antas av dem som tror på det och som väljer att sprida detta arbete och omvandla det till verklighet.⁽¹⁸¹⁾

Genom programmet gör den specifika anarkistiska organisationen sitt strategiska förslag till samhällsomvandling känt. Samtidigt som det tjänar till att vägleda organisationens militanta medlemmar i deras agerande, tjänar det också till att markera organisationens ståndpunkter för andra som

⁽¹⁷⁸⁾ Mikhail Malatesta. ”Los Fines y los Medios”. Utdrag ur *L'En Dehors*, 17 augusti 1892. Vernon Richards, op. cit. s. 69.

⁽¹⁷⁹⁾ Mikhail Bakunin. ”Programa Revolucionário e Programa Liberal”. I: *Conceito de Liberdade*, s. 188.

⁽¹⁸⁰⁾ FAU. *Resoluciones Sobre el Tema Estrategia*.

⁽¹⁸¹⁾ Fontenis, G. *Anarchist Library*. (2014). *Libertarian Communist Manifesto*. <https://the->

kunna kalla ”organisationell”, och som i likhet med Bakunins anarkism, förordar distinkta roller på de sociala och politiska nivåerna. På den politiska nivån utvecklade Malatesta sin uppfattning om den specifika anarkistiska organisationen, som han kallade för anarkistiskt parti.⁽¹⁹⁵⁾ ”med anarkistiskt parti menar vi alla dem som vill bidra till att uppnå anarki, och att de följaktligen måste sätta upp ett mål att uppnå och en väg att gå”.⁽¹⁹⁶⁾ Denna organisation skulle agera i tidens så kallade ”massrörelser” och påverka dem så mycket som möjligt, och fackföreningarna var den föredragna terräng för anarkistisk aktivitet. Malatesta pekade tydligt på skillnaderna mellan anarkismens politiska nivå och den sociala nivån, vars inkorporation vid den här tiden utfördes av syndikalismen:

Enligt min mening är arbetarrörelsen inte mer än ett medel – även om det inte råder något tvivel om att det är det bästa medel vi har. Men jag vägrar att acceptera detta medel som ett mål [...]. Syndikalister, å andra sidan, har en viss benägenhet att omvandla medel till mål och betrakta delarna som en helhet. Och på så sätt börjar syndikalismen för några av oss att förvandlas till en ny doktrin som hotar anarkismens själva existens. [...] Jag beklagade tidigare att kamrater isolerade sig från arbetarrörelsen. I dag beklagar jag att många av oss, i den andra ytterligheten, låter oss slukas av samma rörelse. Än en gång är arbetarklassens organisering, strejk, direkt aktion, bojkott, sabotage och väpnat uppror i sig bara medel; anarki är målet.⁽¹⁹⁷⁾

Malatesta förespråkade en anarkism som strävar efter social omvandling från viljan och trodde, precis som vi tror idag, att den specifika anarkistiska organisationen skulle agera inom klasskampen, mitt bland de sociala rörelserna och med dem nå den sociala revolutionen och den frihetliga socialismen – som han kallade anarki. För att uppnå detta försökte Malatesta skapa både specifika anarkistiska organisationer, som det italienska anarkistiska revolutionära socialistpartiet och den italienska anarkistunionen, och organisationer som agerade på samhällsnivå, som den italienska syndikalistunionen (USI), Arbetaralliansen och fackföreningarna i Argentina.

⁽¹⁹⁵⁾ Blanda inte ihop termen parti som används här med de partier som tävlar i val eller som försöker ta över staten genom revolution. Som vi redan har betonat är ”anarkistiskt parti” för Malatesta samma sak som en specifik anarkistisk organisation.

⁽¹⁹⁶⁾ Errico Malatesta. ”A Organização II”. *Escritos Revolucionários*, s. 56.

⁽¹⁹⁷⁾ Ibid. ”Sindicalismo: a critica de um anarquista”. George Woodcock. *Op. cit.* s. 208; 212.

Alliansen är det nödvändiga komplementet till Internationalen ... – Men Internationalen och Alliansen strävar samtidigt mot olika mål, fastän de strävar mot samma slutmål. Den ena har som sin uppgift att förena de arbetande massorna, de miljontals arbetarna, över nationernas och ländernas olikheter, över alla staters gränser, till en enorm och kompakt kropp; den andra, Alliansen, har som sin uppgift att ge massorna en verkligt revolutionär riktning. Den enas och den andras program, utan att alls vara motsatser, skiljer sig åt genom graden av deras respektive utveckling. Internationalens program, om vi tar det på allvar, är också i sin linda, men bara i sin linda, Alliansens hela program. Alliansens program är den yttersta förklaringen till Internationalens program.⁽¹⁹⁴⁾

Alliansens praktik inom IAA fick den auktoritära tendensen att försöka isolera och förringa de frihetligas praktik. Efter Basalkongressen intensifierades attackerna mot den kollektivistiska gruppen. År 1870 riktade Marx två privata meddelanden från generalrådet till IAA:s sektioner, med allvarlig kritik gällande de bakunistiska ståndpunkterna. Med detta förberedde han klimatet för Londonkonferensen året därpå, under vilken den marxistiska gruppen försökte införa doktrinen om erövringen av statsmakten, och för Haagkongressen 1872. Vid denna uppmanade han Bakunin att uteslutas ur IAA, vilket han också lyckades med. År 1874 var Internationalen upplöst.

Den andra historiska referensen till specifismen är Malatesta, en militant som anslöt sig till alliansen och agerade representant för den frihetliga kommunismens organisatoriska strömning. Efter Bakunins anarkistiska kollektivistiska tradition – som i det framtida samhället förespråkade fördelning till var och en efter deras arbete – föddes den anarkistiska kommunistiska strömningen – som sedan dess förespråkade fördelning till var och en efter deras behov. Malatesta kännetecknades av att han inom denna strömning försvarade ståndpunkter mot evolutionism och scientism som fanns inom en stor del av den socialistiska rörelsen. För Malatesta var framtiden inte nödvändigtvis förutbestämd utan kunde endast ändras genom viljan, genom ett frivilligt ingripande i händelserna för att åstadkomma den önskade samhällsomvandlingen.

Malatesta var en uttalad kritiker av individualismen och förespråkade en anarkism som helt byggde på organisation, en anarkism som vi skulle

⁽¹⁹⁴⁾ Ibid. s. 151-52

inte är en del av den, genom att offentliggöra denna uppsättning analyser och förslag.

Denna uppsättning av strategi, taktik och program ger organisationen en form av planerad verksamhet genom vilken det är möjligt att uppnå de bästa resultaten. Planering är oundgänglig för varje anarkistisk organisation.

Den strategiska utformningen av den specifika anarkistiska organisationen har oundvikligen en ideologisk komponent. Ideologi

utgör en väsentlig motor för politisk handling och är en oundviklig del av varje strategi. Varje politisk praktik förutsätter vissa motiv och en riktning som endast blir tydligt urskiljbara i den utsträckning som de är explicita och organiserade som ideologi.⁽¹⁸²⁾

Vi får dock inte blanda ihop ideologi och strategi. Strategin är i förhållande till ideologin mycket mer flexibel eftersom den varierar beroende på det sociala sammanhanget och den aktuella situationen. Därför kan en anarkistisk ideologi ha olika strategier, eftersom varje organisation verkar i helt olika sammanhang och situationer. När vi talar om taktik är detta ännu riktigare. Eftersom den sociala sammansättningen på varje plats är olika, liksom de politiska krafterna, regeringspositionerna, de reaktionära krafterna etc., är det naturligt att man i varje sammanhang och konjunktur tillämpar olika taktiker i anarkismens politiska praktik. Det finns till exempel platser och sammanhang där det är värt att betrakta syndikalismen som ett utrymme för socialt arbete, det finns andra där det inte är det, och så vidare.

Vi har tidigare konstaterat att den specifika anarkistiska organisationen bör arbeta med strategisk och taktisk enhet, vilket sker genom den ovan beskrivna beslutsprocessen, som söker konsensus och i de fall det inte är möjligt väljer majoritetsbeslut. I detta fall krävs att alla militanter i organisationen följer den vinnande positionen. Som i alla andra beslutsprocesser ställs frågorna tydligt upp, debatteras och man försöker förena de olika ståndpunkterna. När detta inte är möjligt måste organisationen sammanfatta de viktigaste förslagen och rösta. På så sätt beslutar organisationen, genom konsensus eller omröstning, om svaren på de tre strategifrågorna. Den taktisk-strategiska linjen formuleras och alla går i samma

anarchistlibrary.org/library/georges-fontenis-manifesto-of-libertarian-communism

⁽¹⁸²⁾ Juan Mechoso. Op. cit. s. 197.

riktning. Denna linje utvärderas med jämna mellanrum och kan omformuleras.

Vi har betonat att alla beslut fattas kollektivt, utan någon form av påtryckningar. Men med fastställda prioriteringar och ansvarsområden kan varje militant inte göra vad den vill på egen hand. Var och en har en skyldighet gentemot organisationen att fullgöra det som de har åtagit sig och det som har prioriterats. Som vi har betonat måste vi naturligtvis alltid försöka förena de aktiviteter som var och en gillar att göra med de ansvarsområden som organisationen har fastställt, men vi behöver inte alltid göra bara det vi gillar.

Den specifika anarkistiska organisationens modell innebär att militanterna måste göra saker som de inte tycker så mycket om eller måste sluta göra vissa saker som de tycker om. Detta är till för att säkerställa att organisationen utvecklas i enlighet med strategin. Att gå vidare med strategin gör den anarkistiska organisationen till en sammanhängande och effektiv organisation; en organisation som ägnar sig åt seriös, engagerad militans där militanterna gör det som de har fastställt som prioriterat och arbetar med de uppgifter som på effektivast möjliga sätt bidrar till konsolideringen av deras strategiska mål. Den relativt vanliga praxisen att många anarkistiska grupper och organisationer utför olika aktioner, till höger och vänster, samtidigt som de förstår att de bidrar till en gemensam helhet accepteras inte. I motsats till denna modell, praktik med strategi

handlar om att inte göra vad man vill, att inte göra en isolerad bedömning av allt som dyker upp och att inte låta sig nedslås av att framstegen inte är omedelbart synliga. Det handlar om att sätta upp mål och att närma sig dem. Att välja åtgärder och göra prioriteringar för att uppnå dessa mål. Detta innebär helt klart att det kommer att finnas aktiviteter som vi inte utför, tillställningar vi inte är inblandade i. De kan vara viktiga, till och med spektakulära, men de räknas inte om de inte passar in bland förslagen för det stadium som vårt program omfattar. I annat fall kommer vi befinna oss i absolut minoritet eller stöta på med stora komplikationer, om vi involverar oss i aktiviteter som är oförenliga med våra mål. Att välja det vi gillar mest eller det som ger minst komplikationer är inte korrekt politik.⁽¹⁸³⁾

⁽¹⁸³⁾ FAU. Resoluciones Sobre el Tema Estrategia.

makt i föreningens centrala verkställande organ. De var mer inflytelserika genom gräsrotterna och visade detta på kongresserna.

Två tendenser utvecklades inom IAA: en centralistisk och en federalistisk. Bland de auktoritära centralisterna utmärkte sig kommunisterna, teoretiskt och politiskt vägleda av Marx, som räknade med IAA som ett instrument för att föra proletariatet till den politiska makten. De försökte skapa en arbetarstatsapparat för omvandlingen av det kapitalistiska samhället till kommunism genom en omorganiserande övergångsperiod, som nödvändigtvis måste genomföras under diktatur. Bland de frihetliga federalisterna fanns anarkisterna, som förespråkade en social revolution med ett omedelbart avskaffande av alla auktoritetsorgan och bildandet av ett nytt samhälle baserat på fri och federativ organisering av arbetare, i enlighet med deras yrken, problem och intressen.

Denna fundamentala skillnad hade funnits med sedan början och var redan väl synlig vid Genèvekongressen, Internationals första plenarmöte. Mot de auktoritära stod de proudhonska mutualisterna, som ledde debatten med stöd av kollektivisterna som redan tillhörde IAA innan Bakunin hade anslutit sig. Vid kongresserna i Lausanne (1867) och Bryssel (1868) hade kollektivismen snabbt vunnit mark i förhållande till mutualismen, och i Basel (1869) var kollektivisterna i stark övervikt bland dem som ogillade auktoriteter, och de stärktes av Bakunins närvaro. I det konkurrerande lägret undvek Marx att engagera sig personligen i kongresserna, men gjorde sina inlägg genom program, rapporter, nyhetsbrev och förslag från rådet. I Basel lade Bakunin fram ett förslag mot arvsrätten. Marx opponerade sig mot honom, men förslaget godkändes.

Fortfarande inom ramen för IAA bildade Bakunin, tillsammans med andra anarkistiska militanter, Socialdemokratiska internationella alliansen [*Alliance Internationale de la Démocratie Socialiste*] som skulle accepteras som en sektion av IAA 1869. Vi förstår Alliansen som en specifik anarkistisk organisation (politisk nivå) som verkade inom IAA (social nivå). Alliansen var en aktiv minoritetsorganisation som bestod av de ”säkraste, mest hängivna, mest intelligenta och mest energiska medlemmarna, med ett ord, av de närmaste”.⁽¹⁹³⁾ Den bildades för att agera i hemlighet för att ta itu med de frågor som man inte kunde ta upp offentligt och för att fungera som en katalysator i arbetarrörelsen. Alliansen definierade förhållandet mellan den sociala och den politiska nivån:

⁽¹⁹³⁾ Mikhail Bakunin. “Educação Militante”. *Conceito de Liberdade* s. 154.

och enighet bland medlemmarna. Det är bättre att vara splitt-
rad än dåligt förenad.⁽¹⁹²⁾

För oss är det avgörande att välja den lämpligaste modellen för anarkistisk organisering så att vi har de lämpligaste medlemmarna, som överensstämmer med de mål vi försöker uppnå. Om vi förespråkar specifism, som en form av anarkistisk organisering, är det för att vi anser att den idag är mer lämpad för det arbete vi avser att utföra. Vi förstår att det finns anarkister som inte håller med om specifism, och vi tycker inte att de är mindre anarkistiska för det. Vi kräver bara respekt för vårt val, på samma sätt som vi respekterar dem som har gjort andra val.

☒☒☒

Vi ska nu kortfattat gå in på specifismens historiska perspektiv och influenser. Som vi har sett utvecklades termen "especificismo" av FAU och kom till Brasilien först i slutet av 1900-talet. Trots detta försökte denna term, mer än att skapa en ny uppfattning om anarkistisk organisering, samla en räckvidd redan existerande anarkistiska organisationsuppfattningar, som började ta form kring 1800-talet. FAU:s specifism åberopar influenser från Bakunin och Malatesta, anarkosyndikalismens klasskamp, från expropriatörsanarkismen; allt detta i ett latinamerikanskt sammanhang. Vi kommer i de följande styckena att försöka förklara, utifrån vår egen uppfattning, hur vi förstår specifismens historiska erfarenheter: de viktigaste tidigare erfarenheterna av anarkistisk organisering som influerar oss än idag.

Specifismens första historiska referens är Bakunin, de organisatoriska uppfattningar som utgjorde de frihetligas verksamhet inom Internationella arbetarassociationen (IAA), och som gav upphov till anarkismen.

IAA bildades efter att företrädare för de franska arbetarorganisationerna hade besökt England och där tagit kontakt med engelska och tyska fackföreningsledare i exil – bland de senare Karl Marx. Politiskt sett var IAA:s sammansättning heterogen: Marxister, blanquister, republikaner, fackföreningsfolk och proudhonska federalister. Det slutade med att marxisterna fick majoritet i beslutsfattandet i centralkommittén, lierade sig med medlemmar från andra strömningar och tog kontroll över detta organ. Denna situation kvarstod även efter det att centralkommittén ersatts av generalrådet vid 1866 års Genèvekongress. Där såg man att anarkisterna, vare sig de inspirerades av Proudhon eller anhängare till Bakunin, inte hade någon

Anarquistas (trechos de Ni Dieu, Ni Maître). Porto Alegre: LP&M, 2002 s. 47-48.

⁽¹⁹²⁾ Errico Malatesta. "A Organização II". In: Escritos Revolucionários s. 62.

För att återgå till frågan om omröstning i fastställandet av strategi är det viktigt att påpeka att den som överlägger är organisationen och inte en eller annan individ. Så när en strategisk fråga avgörs genom omröstning, oavsett vad var och en röstar, kommer alla militanter i organisationen ha skyldighet att följa den kollektivt fastställda hållpunkten. Detta är en viktig ståndpunkt i den organisationsmodell som vi förespråkar, eftersom de kollektivt fastställda hållpunkterna inte är rekommendationer utan snarare en del av en strategisk linje som med nödvändighet måste följas av alla. För oss innebär "organisationen en samordning av krafter med gemensamt mål och en skyldighet att inte främja aktiviteter som strider mot detta mål". Vi måste understryka att friheten att ansluta sig till en organisation är lika stor som friheten att bryta sig ur den, och om en individ eller minoritet ofta känner sig förbisedd av majoritetens beslut har de friheten att lämna. Det är viktigt att understryka att de strategiska besluten, även om de fattas genom omröstning, är kollektiva beslut och inte individuella tvister inom organisationen.⁽¹⁸⁴⁾

I strategiska termer kommer denna enighet att göra det möjligt för alla i organisationen att ro båten i samma riktning och kan multiplicera resultaten av militanta krafter. På så sätt har alla en liknande uppfattning om var vi befinner oss, vart vi vill och hur vi ska ta oss från en punkt till en annan.

⁽¹⁸⁴⁾ Errico Malatesta. "A Organização II". Escritos Revolucionários, s. 59-60.

Specifism: Anarkistisk organisering, historiska perspektiv och influenser

genom sina privilegier inom kapitalismen har råd med den. I verkligheten kan individuell frihet bara existera i kollektiv frihet, eftersom andras slaveri begränsar den enskildes frihet, och full individuell frihet kan bara förverkligas i det ögonblick då alla är kollektivt fria. Vi håller med Bakunin när han sade:

Jag kan bara betrakta och känna mig fri i närvaro av och i förhållande till andra människor. [...] Jag är först verkligt fri när alla människor omkring mig, män och kvinnor, är lika fria. De andras frihet är långt ifrån en begränsning eller ett förnekande av min frihet, utan tvärtom ett nödvändigt villkor för och en bekräftelse av den. Endast andras frihet gör mig verkligt fri, på så sätt att ju fler de fria människor är som omger mig och ju mer omfattande och bred deras frihet är, desto större och djupare blir min frihet.[...] Min personliga frihet, som på detta sätt bekräftas av allas frihet, sträcker sig till oändligheten.⁽¹⁹¹⁾

För oss är det omöjligt att söka individuell frihet i ett samhälle som vårt, där miljontals människor inte har tillgång till de mest grundläggande mänskliga behoven. Man kan inte tänka sig en rent individuell anarkism som ett sätt att positionera sig i världen, annat än att ha en annan livsstil. För individualister innebär det att vara anarkist i de flesta fall att vara konstnär, bohem, att främja den sexuella friheten att ha öppna relationer eller med fler mer än en partner, att bära annorlunda kläder, att ha en radikal frisyr, att uppträda extravagant, att äta annorlunda mat, att definiera sig själv personligen, att förverkliga sig själv personligen, att vara emot revolution (?!), att vara emot socialism (?!), att ha en diskurs utan rim och reson – att njuta av estetikens frihet – kort sagt, att bli opolitisk. Vi är i grunden oense med denna ståndpunkt och anser att influenserna i denna riktning är katastrofala för anarkismen och avskräcker seriösa och engagerade militanter. Slutligen instämmer vi med Malatesta när han betonade:

Det är sant att vi alla skulle vilja vara överens och förena alla anarkismens krafter i en enda, kraftfull stråle. Men vi tror inte på sundheten organisationers sundhet skapas genom eftergifter och restriktioner, där det inte finns någon verklig sympati

---

⁽¹⁹¹⁾ Mikhail Bakunin. Império Knuto-Germânico. Citado em Daniel Guérin (org.). Textos

Det är obestriddigt att om vi undviker att på ett korrekt sätt specificera vår sanna karaktär kan antalet anhängare bli större.[...] Det är å andra sidan uppenbart att om vi högt förkunnar våra principer kommer antalet anhängare att bli mindre, men det kommer åtminstone att vara seriösa anhängare som vi kan räkna med.⁽¹⁸⁹⁾

En relevant skillnad uppstår också när det gäller frågan om anarkistisk individualism. Specifism innebär ett fullständigt och absolut förkastande av anarkistisk individualism. Av denna anledning skiljer sig specifismen från andra organisationer som är villiga att arbeta med individualister. För oss finns det två typer av individualister inom anarkismen. Den ena typen, som var vanligare förr, består av människor som föredrar att arbeta ensamma, men som har samma projekt i åtanke som vi. Hos dessa människor behöver vi bara kritisera det faktum att de, eftersom de är oorganiserade, inte kan ge fruktsamma arbetsresultat. En annan typ, som är mer påtaglig idag, tar avstånd från det socialistiska projektet. Baserat på den anarkistiska kritiken av staten har de föga kritik av kapitalismen och ingen aktivitet i riktning mot att socialt omvandla den verklighet vi lever i. De sätter sig själva i en position såsom enkla kritiska samhällsobservatörer och bildar en anarkism utifrån sekundära tänkare och referenser, helt enkelt kring kritik. De har inget samhällsprojekt, än mindre någon sammanhängande handling som riktas åt det nya samhället. Vi kan fråga oss:

vad återstår då för oss av den anarkistiska individualismen? Förnekandet av klasskamp, förnekandet av principen om en anarkistisk organisation, vars syfte är ett fritt samhälle med jämlika arbetare: och ännu mer, tomt kvacksalveri som uppmuntrar arbetare missnöjda med sin existens att delta genom att tillgripa personliga lösningar, förment öppna för dem som befriade individer.⁽¹⁹⁰⁾

På så sätt förvärrar de den individuella frihetens roll, som avskild från den kollektiva friheten, bara blir en egoistisk njutning för ett fåtal som

⁽¹⁸⁹⁾ Ibid. "Det revolutionära programmet och det liberala programmet". I: Frihetsbegreppet, s. 188-189.

⁽¹⁹⁰⁾ Dielo Trouda. Anarchist Library (1926). The Problem of Organization and the Notion of Synthesis. <https://theanarchistlibrary.org/library/dielo-truda-workers-cause-the-problem-of-organization-and-the-notion-of-synthesis>

Avsaknaden av en synlig organisation, normal och accepterad av var och en av dess medlemmar, gör det möjligt att etablera godtyckliga, mindre frihetliga organisationer.

Luigi Fabbri

Sedan termen "especificismo" kom till Brasilien i mitten av 1990-talet har det förekommit en hel rad polemik eller till och med förväxlingar kring den. Det fanns, och finns tyvärr fortfarande, människor som säger att specifism inte är anarkism; de anklagar specifistiska organisationer för att vara politiska partier, bland andra absurditeter. När vi identifierar FARJ som en specifik anarkistisk organisation försöker vi, mer än något annat, att i diskussionen om anarkistiska organisationer lokalisera vilka ståndpunkter vi står för.

Termen "especificismo" skapades av den Uruguayanska anarkistfederationen (Federación Anarquista Uruguay – FAU) och den betecknar en uppfattning om anarkistisk organisering byggd på två grundläggande axlar: organisation och socialt arbete/inkorporation. Dessa två axlar bygger på de klassiska begreppen differentierat agerande av anarkismen på de sociala och politiska nivåerna (bakunistiskt begrepp) och specifik anarkistisk organisation (malatestanskt begrepp). Därför hänvisar termen specifism, förutom att den nyligen har utformats, till anarkistiska organisationsmetoder som har funnits sedan 1800-talet. Utöver dessa två axlar finns det en rad andra organisatoriska frågor som definieras inom specifismen och som vi försöker utveckla härnäst. De två viktigaste klassiska referenserna för specifismen är därför Bakunin och Malatesta. Detta betyder inte att vi bortser från andra viktiga teoretiker som Proudhon och Kropotkin – vi har använt många av deras teoretiska referenser i denna text – men vi anser att Bakunin och Malatesta har förslag som är lämpligare för vårt arbete när det gäller diskussionen om anarkistisk organisering.

I de följande styckena avser vi att kortfattat sammanfatta några diskussioner som vi har haft genom denna text, och särskilt i det sista kapitlet, och lokalisera och jämföra dem med andra positioner inom anarkismen. Vi tror att detta är lämpligare än att bekräfta de ståndpunkter vi förespråkar – det vi har hittills redan gjort – att påtala vissa kamratliga kritiker av andra uppfattningar gällande organisering (eller desorganisering) som finns inom anarkismen och, baserat på några urval, jämföra våra uppfattningar med andra.

Den kanske bästa kontrasten till den specifistiska organisationsmodellen är vad vi kallar syntesmodellen, eller syntesismen. Denna modell for-

maliserades teoretiskt i två homonyma dokument kallade ”Den anarkistiska syntesen”, det ena av Sebasti n Faure och det andra av Volin. Historiskt och globalt sett var det Dielo Troudas plattform som etablerade denna kontrast. Vi har för avsikt att återuppta en del av denna debatt om anarkistisk organisering, även om vi anser att specifismen  r bredare än plattformismen –  ven om den [den senare] har ett betydande inflytande.

Syntesismen förespråkar en anarkistisk organiseringsmodell där alla anarkister ingår (anarkokommunister, anarkosyndikalister, anarkoindividualister etc.) och uppvisar därför många av de karaktärsdrag som vi kritiserar nedan. Vi vet att vissa av dessa karaktärsdrag inte nödvändigtvis är kopplade till den syntetiska organisationsmodellen. Det  r dock obestridligt att många av dem reproduceras i organisationer av denna typ, främst genom individualismens inflytande, men inte uteslutande. Vi inser att det inom de syntetiska organisationerna också finns seriösa militanter som är engagerade i socialanarkism, och därför vill vi inte att kritiken ska verka generaliserande. Även om vi aldrig ifrågasätter om dessa organisationer  r anarkistiska (f r oss är de alla det), så sammanfaller de i de flesta fall inte med vårt sätt att uppfatta en anarkistisk organisation.

Först och främst, när vi i denna text talar om den ”specifika anarkistiska organisationen” ur detta speciella perspektiv, talar vi inte om vilken anarkistisk organisation som helst. Det finns olika anarkistiska organisationer som inte är specifistiska. Sålunda innebär specifismen mycket mer än att enbart förespråka en anarkistisk organisation.

Den första skillnaden ligger i sättet att förstå själva anarkismen. Som vi noterade i början av denna text förstår vi anarkism som en ideologi, det vill säga en ”uppsättning idéer, motivationer, strävanden, värderingar, en struktur eller ett system av begrepp som har en direkt koppling till handling – det som vi kallar politisk praktik”. I det här fallet försöker vi skilja denna förståelse av anarkism från en annan, rent abstrakt och teoretisk, som bara uppmuntrar till fritt tänkande, utan att nödvändigtvis utforma en modell för social omvandling. Anarkism, som endast betraktas utifrån denna modell för kritisk observation av livet, erbjuder en estetisk frihet och oändliga möjligheter. Men om den uppfattas på detta sätt erbjuder den inga verkliga möjligheter till samhällsomvandling, eftersom den inte omsätts i praktik, i handling. Den har inte den politiska praktik som eftersträvar de slutliga målen.

Specifism förespråkar en anarkism som, i egenskap av ideologi, försöker utforma en handlingsmodell som omvandlar dagens samhälle till frihetlig socialism med hjälp av den sociala revolutionen. Denna process

”coolare” att vara en del av, men de  r inte särskilt effektiva ur militant synvinkel. Eftersom militans f r oss är något som  r nödvändigt i kampen för ett fritt och jämlikt samhälle tror vi inte att det alltid kommer att vara ”coolt”. Om vi var tvungna att välja mellan en mer effektiv modell för militans och en annan ”coolare”, skulle vi vara tvungna att välja effektivitet.

För arbete med militant engagemang uppr th ller specifismen en organisation med olika engagemangsniv er. Som vi har förklarat förespråkar vi logiken med koncentrisk cirkel där alla militanter har ett väldefinierat utrymme i organisationen, ett utrymme som bestäms av den engagemangsnivå som militanten vill ta på sig. Ju mer de vill engagera sig, desto mer inne i organisationen kommer de att befinna sig och desto större blir deras beslutsfattande makt. Därför finns det både på politisk och social nivå väldefinierade inträdeskriterier, från fall av anhängare eller grupperingar med tendenser till den specifika anarkistiska organisationen. Endast militanter med ideologisk samhörighet med organisationen befinner sig inom den specifika anarkistiska organisationen.

I motsats till den specifistiska modellen finns det andra organisationer vars enda intr deskriterium  r att militanterna definieras som anarkister, oavsett vilken uppfattning om anarkism de har. Vissa personer deltar lite i organisationen, andra  r mer engagerade; vissa tar på sig mer ansvar än andra och alla har samma beslutanderätt. Många beslutar således om aktiviteter som de inte kommer att utföra, det vill säga de bestämmer vad någon annan ska göra. När en organisation tillåter att någon beslutar om något och ingen tar på sig ansvaret, eller att de tar på sig ansvaret och inte fullgör det, möjliggörs en auktoritär inställning hos dem som fattar beslut och lägger arbete på andra kamraters ryggar. Slutligen, i denna andra modell, engagerar sig var och en på det sätt som de uppfattar bäst, dyker upp när de tycker att de borde, och de lägger liten vikt vid frågan om militant engagemang. När de ifrågasätts hävdar många att de  r offer för auktoritärt styre. Som vi har förklarat leder denna organisationsmodell för oss, förutom att den överbelastar de mer ansvarsfulla militanterna, till att den tillåter denna skillnad mellan människor som inte fattar beslut och arbetar i samma proportion.

Därför vill vi inte vara detta stora ”paraply” som täcker alla typer av anarkister. Dessa breda (icke)definitioner grupperar uppenbarligen fler anarkister i organisationen, men vi anser att vi inte b r välja kvantitetskriteriet, utan kvaliteten på militanterna.

Ideologisk och teoretisk enhet samt strategisk och taktisk enhet uppnås genom den kollektiva beslutsprocess som tillämpas av specifika organisationer, som försöker uppnå konsensus och – när detta inte är möjligt – omröstning, där majoriteten vinner. Som vi också har betonat är det i detta fall hela organisationen som antar det vinnande beslutet. På ett annat sätt finns det organisationer som enbart arbetar med konsensus, vilket ofta innebär att en eller annan person får ett överdrivet stort inflytande på en beslutsprocess som involverar ett mycket större antal personer. Dessa organisationer söker konsensus till varje pris och är rädda för att splittras och låter därför en eller annan person få en opropotionerligt stor vikt i besluten, enbart för att uppnå konsensus. Andra gånger ägnar de timmar åt diskussioner av ringa betydelse bara för att söka konsensus. Vi har i åtanke att beslutsprocessen är ett medel och inte ett mål i sig.

Allas skyldighet att följa samma väg – vilket är en regel i specifismen – är ett åtagande som organisationen har gentemot sin strategi, för om varje gång ett beslut fattas som inte behagar vissa av militanterna, och denna part vägrar att utföra arbetet, kommer det att vara omöjligt för organisationen att gå framåt. När det gäller omröstningar är det viktigt att komma ihåg att vid ett tillfälle kommer vissa att vinna omröstningen och arbeta med sitt förslag; vid ett annat tillfälle kommer de att förlora och arbeta med andra kamraters förslag. Med denna form av beslutsfattande läggs större vikt vid kollektiva överväganden än vid enskilda synpunkter.

Det finns till och med en skillnad på de centrala punkter som gynnar den specifika organisationen: engagemanget, ansvaret och självdisciplinen hos militanterna inom organisationen. I specifistiska modellen finns det en hög nivå av militant engagemang. Det är därför viktigt att de militanta tar på sig åtaganden inför organisationen och genomför dem. Det militanta engagemanget innebär en länk mellan militanten och organisationen, vilket är ett ömsesidigt förhållande där organisationen ansvarar militanten och militanten ansvarar för organisationen. På samma sätt som organisationen är skyldig militanten att vara nöjd, är militanten skyldig organisationen att vara nöjd.

Brist på engagemang, ansvar och självdisciplin är ett stort problem i många anarkistiska grupper och organisationer. Det är mycket vanligt att människor samlas och i viss utsträckning deltar i aktiviteter, men bara gör det som intresserar dem, ofta deltar i beslut, tar på sig åtaganden och inte fullföljer dem eller helt enkelt inte tar på sig åtagandena alls. Det finns många organisationer som är förenliga med denna brist på militant engagemang. Det är obestridligt att dessa organisationer av detta skäl är

innebär med nödvändighet att de exploaterade klasserna organiseras i en folklig organisation och kräver ett våldsutövande, i första hand som svar på det nuvarande systemets våld. Andra anarkistiska strömningar är emot våld och anser att samhällsomvandlingen kan ske på andra sätt.

En annan skillnad handlar om själva frågan om organisation. För oss är organisation en helt central fråga när vi sysslar med anarkism. Utan den anser vi att det är omöjligt att tänka sig något seriöst politiskt projekt ämnar att nå fram till den sociala revolutionen och den frihetliga socialismen.

Det finns anarkistiska strömningar som stöder ”antiorganisatoriska” eller till och med spontanistiska ståndpunkter, som anser att alla former av organisation är auktoritära eller motverkar anarkismen. För dessa strömningar är bildandet av ett skrivbord för att samordna en sammanslutning auktoritärt. Hur som helst, för dessa anarkister måste kampen ske spontant. Vinsterna, om de kommer, måste komma spontant. Sambandet mellan kamperna måste vara spontant och till och med med kapitalismen och staten, om de störtas, skulle det ske genom en spontan mobilisering. Kanske kommer saker och ting, även efter en eventuell social revolution, att utvecklas av sig själva och falla på plats utan ansträngning. Dessa anarkister anser att det inte är nödvändigt att organisera sig på förhand, andra anser att det inte ens är önskvärt.

Vissa anarkistiska individer som försvarar dessa synpunkter och är villiga att göra socialt arbete kan inte hantera de auktoritära krafterna och, utan rätt organisation, slutar som arbetare och ”nyttiga idioter” för auktoritära projekt, eller så lämnar de frustrerade eftersom de inte får plats i sociala rörelser.

Vi noterade tidigare att vi uppfattar den specifika anarkistiska organisationen som en organisation bestående av en aktiv minoritet. Det är alltså en organisation av anarkister som grupperar sig på den politiska och ideologiska nivån och bedriver sin huvudsakliga verksamhet på den sociala nivån, som är bredare och syftar till att vara kampens jäsämne. I den specifistiska modellen finns nödvändigtvis denna differentiering mellan de politiska och sociala aktivitetsnivåerna.

På ett annat sätt finns det anarkister som uppfattar den anarkistiska organisationen som en bred gruppering som samlar alla dem som kallar sig anarkister och som fungerar som en samlingsplats för att genomföra aktioner med fullständig autonomi. Inom anarkismen i stort accepteras inte heller denna uppdelning mellan den sociala och den politiska nivån av alla strömningar. De förstår den anarkistiska organisationen på ett diffust

sätt, där den kan vara en social rörelse, en organisation, en affinitetsgrupp, en studiegrupp, en gemenskap, ett kooperativ etc.

Till och med begreppet anarkosyndikalism har vid olika tidpunkter försökt undertrycka denna skillnad mellan aktivitetsnivåerna genom att blanda anarkistisk ideologi med fackföreningsrörelsen. Dessa och andra försök att ideologisera sociala rörelser försvagar enligt vår uppfattning både de sociala rörelserna – som inte längre verkar kring konkreta frågor som mark, bostäder, sysselsättning osv. – såväl som anarkismen själv, eftersom det inte tillåter en fördjupning av den ideologiska kamp som äger rum i sociala rörelsens nav. Den försvagar också, eftersom dessa anarkisters mål att förvandla alla militanter i de sociala rörelserna till anarkister är omöjligt, såvida de inte avsevärt minskar och försvagar rörelserna. På så sätt, eller till och med när de ser att det är naturligt att hitta människor med olika ideologier i sociala rörelser som aldrig kommer att bli anarkister, blir dessa anarkister frustrerade och drar sig ofta undan kamp. Som en konsekvens av detta blir anarkismen ofta begränsad till sig själv.

Den anarkistiska organisationens aktiva minoritet uppfattas ofta av andra anarkistiska strömningar som lik den auktoritära förtrupsorganisationen. Som vi har varit noga med att påpeka menar vi inte, när vi tänker oss skillnaden mellan den sociala och politiska nivån, att vi därmed vill gå före de sociala rörelserna eller att den politiska nivån har någon hierarki eller dominans i förhållande till den sociala nivån.

Det finns också en skillnad när det gäller det föredragna utrymme för att utöva anarkism. Vi specifister anser att detta utrymme är klasskampen. Främst därför att vi anser att vi inte bara lever i ett samhälle, utan i ett klassamhälle. Oavsett hur vi ser på skillnaderna mellan dessa klasser verkar det omöjligt för oss att förneka att dominans och exploatering sker på olika nivåer i vårt samhälle och att den ekonomiska faktorn har ett stort inflytande på detta. För oss föddes anarkismen bland folket och det är där den bör vara, med ett tydligt ställningstagande till förmån för de exploaterade klasserna som är i ständig strid i klasskampen. När vi talar om ”var anarkismens frön ska sås” är det sålunda för oss uppenbart att det måste ske inom klasskampen; i de utrymmen där kapitalismens motsättningar är som uppenbarast.

Det finns anarkister som inte stödjer denna klasskampsinriktade anarkism och, ännu värre, finns det de som anklagar den för att vara välgörenhet [assistencialistisk⁽¹⁸⁵⁾], eller för att vilja ”söka förlåtelse hos de fattiga”.

⁽¹⁸⁵⁾ I brasiliansk politisk terminologi är assistencialist (assistencialista) en term för att

sig och det som definierats som prioritet. Självklart försöker vi förena de aktiviteter som var och en gillar att göra med de prioriteringar som organisationen gjort, men vi behöver inte alltid bara göra det vi gillar att göra. En specifistisk modell innebär att vi måste göra saker som vi inte tycker så mycket om, eller måste sluta göra saker vi tycker mycket om att göra. Detta för att säkerställa att organisationen följer strategin och att alla rör båten i samma riktning.

Vi kritiserar med eftertryck organisationer som inte arbetar med strategi. För oss är det inte möjligt att arbeta i en organisation där varje militant eller grupp gör det som de tycker är bäst, eller helt enkelt det som de gillar att göra, och tror sig bidra till en gemensam helhet. När anarkister av alla slag är samlade i en organisation, utan att ha strategiska band, finns det i allmänhet ingen överenskommelse om hur man ska agera. Det vill säga, det går inte att fastställa något tillvägagångssätt, och det finns bara en överenskommelse: att saker och ting måste fortsätta.

Hur tänker man sig en organisation där man försöker förena en grupp som anser att den bör agera som en specifik organisation i en social rörelse med en grupp som anser att prioriteringen bör ligga på socialt umgänge mellan vänner, gruppterapi eller till och med upphöjandet av individen, och som betraktar arbete med sociala rörelser som auktoritärt (eller till och med marxistiskt eller välgörande)? Det finns två sätt att hantera dessa skillnader: antingen diskuterar man frågorna och lever mellan bråk och stress som tar en stor del av tiden i anspråk, eller så låter man helt enkelt bli att beröra frågorna. De flesta organisationer av denna typ väljer den andra formen.

För att skapa en viss grad av samordnad handling, nödvändig samordning, tror jag, bland människor som strävar mot samma mål, ställs vissa villkor: ett antal regler som länkar var och en till alla, vissa ofta reviderade pakter och överenskommelser – om allt detta saknas, om var och en arbetar som de vill, kommer de mer seriösa människorna att befinna sig i en situation där vissa ansträngningar neutraliseras av andras. Detta leder till disharmoni och inte till den harmoni och det lugna förtroende som vi eftersträvar.⁽¹⁸⁸⁾

⁽¹⁸⁸⁾ Mikhail Bakunin. ”Táctica e Disciplina do Partido Revolucionário”. Conceito de Liberdade s. 197-198.

Bakunin hade rätt när han sa att ”den som omfamnar mycket, stramar åt lite”.⁽¹⁸⁶⁾ Det är viktigt

att förstå att den splittring som finns mellan anarkister på denna punkt är mycket djupare än vad man vanligen tror, och att den inte heller innebär en oförsonlig teoretisk oenighet. Jag säger detta för att svara mina goda vänner, vilka förespråkar överenskommelse till varje pris, som hävdar: ”Vi bör inte skapa metodproblem! Idén är en och samma och målet är det samma; vi förblir därför enade utan att slitas isär av en liten oenighet om taktik”. Jag har tvärtom för länge sedan insett att vi slits isär just eftersom vi står varandra mycket nära, eftersom vi står varandra artificiellt nära. Under den skenbara fasaden av en gemenskap av tre eller fyra idéer – avskaffande av staten, avskaffande av privat egendom, revolution, antiparlamentarism – finns det en enorm skillnad i uppfattningen av vart och ett av dessa teoretiska uttalanden. Skillnaden är så stor att den hindrar oss från att gå samma väg utan att åtala oss och utan att ömsesidigt upphäva vårt arbete eller, om vi ville, förbli i fred utan att avsäga oss det som vi håller för sant. Jag upprepar: det finns inte bara en skillnad i metod, utan en stor skillnad i idé.⁽¹⁸⁷⁾

Förutom ideologisk och teoretisk enhet förespråkar specifisterna strategisk och taktisk enhet. Att agera med strategi innebär, som vi har sett, att man tar hänsyn till en plan för alla de praktiska åtgärder organisationen utför, och försöker verifiera var man är, vart man vill gå och hur. Anarkism som arbetar med strategisk och taktisk enhet gör planeringen och anpassningen till den praktisk tillämpningen till en stark organisatorisk pelare. Detta eftersom vi tror att avsaknad av strategi splittrar ansträngningarna och gör att många av dem går förlorade. Vi förespråkar en modell där en väg framåt diskuteras kollektivt, och tillsammans med denna väg fastställs prioriteringar och ansvarsområden vilka tilldelats militanterna. Prioriteringarna och ansvarsområdena innebär att alla inte kommer att kunna göra vad som faller dem in, när de vill. Var och en kommer att ha en skyldighet gentemot organisationen att fullgöra det som de åtagit

⁽¹⁸⁶⁾ Mikhail Bakunin. ”Programa Revolucionário e Programa Liberal”. In: *Conceito de Liberdade* s. 189.

⁽¹⁸⁷⁾ Luigi Fabbrì. ”A Organização Anarquista”. I: *Italian Anarcho-Communism*, s. 104-105.

Genom att förneka klasskampen anser merparten av dessa anarkister att eftersom den klassiska definitionen av borgerliga och proletära klasser inte tar hänsyn till dagens samhälle, så kan man säga att klasser inte längre existerar; eller att detta skulle vara ett otidsenligt begrepp. Vi är i grunden oense med dessa ståndpunkter och anser att oavsett hur vi definierar klass – om vi lägger mer eller mindre vikt vid den ekonomiska karaktären osv. – så är det obestridligt att det finns sammanhang och omständigheter där människor lider mer av kapitalismens effekter. Och det är i dessa sammanhang och omständigheter som vi vill prioritera vårt arbete.

När vi försöker tillämpa anarkism i klasskampen åberopar vi vad vi kallar socialt arbete, som vi tidigare definierade som ”den aktivitet som den anarkistiska organisationen utför mitt i klasskampen, som får anarkismen att interagera med de exploaterade klasserna”. Som vi också sade, för oss bör detta vara huvudaktiviteten för den specifika anarkistiska organisationen. Vi hävdar att den anarkistiska organisationen genom socialt arbete bör sträva efter social inkorporation, ”processen att påverka sociala rörelser genom anarkistisk praktik”.

Det finns anarkister som inte försvarar detta arbete som tar sikte på social inkorporation. En del anser inte att det är en prioritet, och den andra delen, som är mer komplicerad, anser att det är auktoritärt. För anarkister som anser att socialt arbete/inkorporation inte är prioriterat verkar det som om andra aktiviteter skulle vara mer effektiva för att utveckla anarkismen – men det är ofta inte uttalat. Förutom att, åtminstone till synes, inte ha en strategisk formulering händer det i praktiken att dessa anarkister försöker arbeta med propaganda, mycket begränsat till publikationer, evenemang och kultur. Som vi redan har betonat är denna propaganda även central för oss, men den är inte tillräcklig om den görs utan stöd av socialt arbete och inkorporation. Med detta stöd blir propagandan mycket mer effektiv. Därför bör propaganda, i synnerhet, utföras med dessa två slagsidor: utbildning/kultur och kamp med sociala rörelser.

Anarkister som inte anser att socialt arbete/inkorporation är eller bör vara en prioritet föredrar att arbeta med andra tillvägagångssätt, långt bort ifrån klasskampen, ifrån sociala rörelser, ifrån människor med olika ideologier. Vissa säger att de som samhällsmedlemmar redan utför social inkorporation. Ofta blir de sektaristiska och lyckas bara komma överens med sina kamrater och ”ghettoiserar” anarkismen. Detta förklarar sektarismen

beteckna någon som gör saker som till exempel icke-statliga organisationer när de delar ut mat till de fattiga. Det är kopplat till välgörenhet.

hos vissa anarkister, som förekommer i mycket mindre utsträckning hos specifistiska organisationer.

Mycket mer komplicerad än ovanstående ståndpunkt är den ståndpunkt som förespråkas av anarkister som är emot socialt arbete och inkorporation. Dessa anarkister anser att eftersom de ofta inte är fattiga, eftersom de ofta inte är med i sociala rörelser (de är till exempel inte jordlösa) så är det auktoritärt att arbeta med ett fattigt samhälle eller ens med sociala rörelser, eftersom ”de kommer utifrån denna verklighet”. För dem är det auktoritärt för en person som har någonstans att bo att stödja de hemlösa kamp; det är auktoritärt att frekventera en social rörelse utan att vara en del av den; det är auktoritärt att stödja sophämtarnas kamp om man inte är en av dem själv. För dessa anarkister är det bara legitimt att arbeta med folkrörelser om man själv utgör detta ”folk” och om man är en del av rörelsens verklighet. Eftersom dessa anarkister i allmänhet inte befinner sig i dessa förhållanden, närmar de sig inte de sociala rörelserna eller klasskampen. Det slutar med att de gör sin anarkism till en ”rörelse i sig”, som kännetecknas av att den i huvudsak tillhör medelklassen och de intellektuella, att den inte söker kontakt med sociala och folkliga kamper, att den inte har kontakt med människor med annan ideologi. Faktum är att denna anarkism hos de intellektuella och medelklassen, när den inte söker socialt arbete och inkorporation, med nödvändighet slutar på ett av två sätt: Antingen överger den förslaget om en samhällsomvandling, eller så blir den en grupp som kämpar för folket, inte med folket – och intar en position som förtrupp och inte som aktiv minoritet.

För dessa militanter jämförs socialt arbete ofta med den auktoritära vänsterns ”entrism” – människor som går in i sociala rörelser för att få dem att arbeta till deras fördel. I de flesta fall förespråkar de spontanitet eftersom det är auktoritärt att ”komma utifrån”, att ”placera anarkismen inom sociala rörelser”. Enligt dem bör idéer uppstå spontant. De fördömer diskussion, övertalning, övertygelse, utbyte och influens som något som ligger utanför de sociala rörelserna och därför är auktoritärt.

Vi specifister är också helt oense med denna ståndpunkt mot socialt arbete och inkorporation. Som vi förklarade anser vi att anarkismen inte bör vara begränsad till sig själv eller vara skygga för sociala rörelser och människor med olika ideologier. Den bör fungera som ett verktyg, som jäst, som motorn i vår tids kamp. För att uppnå detta bör anarkismen, i stället för att gömma sig, konfrontera verkligheten och försöka omvandla den. För denna omvandling är det meningslöst att ”predika för de omvända”; vi måste med nödvändighet interagera med icke-anarkister.

Eftersom vi förstår att klass inte definieras av ursprung utan av den position som man försvarar i kampen, anser vi att det är en etisk skyldighet för varje militant engagerad för att få slut på klassamhället att stödja sociala rörelser, att hjälpa mobiliseringar och organisationer som skiljer sig från den verklighet som du ingår i. Slutligen anser vi att socialt arbete ger anarkismen nödvändig praktik, som bidrar till utvecklingen av organisationens teoretiska och ideologiska linje. Denna aktivitet är för oss oerhört viktig för vår teoretiska utveckling, eftersom det innebär att vi teoretiserar samtidigt som vi får kunskap om verkligheten och den praktiska tillämpningen av anarkismen i kampen. Grupper och organisationer som inte har ett socialt arbete tenderar att radikaliserar en diskurs som inte har stöd i praktiken. När detta händer är tendensen att det finns en ultraradikal och revolutionär diskurs – som ofta anklagar andra för att vara reformister osv. – men som inte går bortom teorier.

Som vi har sett finns det i specifismen en ideologisk och teoretisk enhet, en anpassning i förhållande till anarkismens teoretiska och ideologiska aspekter. Denna politiska linje är kollektivt konstruerad och alla i organisationen är skyldiga att följa den. Eftersom vi betraktar anarkismen som något mycket brett, med mycket olika eller till och med motsägelsefulla ståndpunkter, förefaller det oss nödvändigt att mellan alla dessa ståndpunkter framställa en ideologisk och teoretisk linje som organisationen skall förespråka och utveckla. Som vi har betonat måste denna linje med nödvändighet vara kopplad till praktiken eftersom vi anser att ”för att kunna teoretisera effektivt är det viktigt att agera”.

För anarkister som inte förespråkar denna enhet kan den anarkistiska organisationen arbeta med olika ideologiska och teoretiska linjer. Varje anarkist eller grupp av anarkister kan ha sin egen tolkning av anarkismen och sin egen teori. Detta är motivet till olika konflikter och splittringar i organisationer med denna uppfattning. Eftersom det inte finns någon enighet i de grundläggande frågorna blir striderna många: vissa anser att anarkister bör arbeta med sociala rörelser, medan andra anser att det är auktoritärt och en ”marxistisk grej”; vissa anser att anarkismens funktion är att stärka individens person, andra är radikalt emot detta, och så vidare. För oss finns det inget sätt att ha en effektiv praktik eller ens bilda en organisation utan att komma överens om några ”inledande frågor”. I organisationer som inte arbetar med ideologisk och teoretisk enhet finns det ingen utveckling i denna riktning, eftersom det med så många problem gällande de enklaste frågorna, kommer de mest komplexa inte ens att diskuteras.